

plany zadań ochronnych
Natura 2000

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000

Rymanów PLH180016

w województwie podkarpackim

Rzeszów 2012

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

plany zadań ochronnych
Natura 2000

Wykonawca:
Dominik Wróbel

**na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska
w Rzeszowie**

Autorzy:

Dominik Wróbel – koordynator projektu PZO, ekspert botanik
Anna Bator – ekspert chiropterolog
Rafał Szkudlarek – ekspert chiropterolog

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

SPIS TREŚCI

1. Etap wstępny pracy nad Planem.....	4
1.1. Informacje ogólne	4
1.2. Ustalenie terenu objętego Planem	5
1.3. Mapa obszaru Natura 2000	6
1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu	7
1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem.....	9
1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.....	11
1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności.....	12
1.8. Zespół Lokalnej Współpracy.....	16
2. Etap II. Opracowanie projektu Planu	19
Moduł A.....	19
2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony	19
2.2. Ogólna charakterystyka obszaru	28
2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów	33
2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka	33
2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego.....	34
2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane.....	41
2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych.....	43
2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru	54
2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru.....	55
Moduł B.....	58
3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem.....	58
4. Analiza zagrożeń	65
5. Cele działań ochronnych	73
Moduł C.....	75
6. Ustalenie działań ochronnych	75
7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony.....	97
8. Wskazania do dokumentów planistycznych.....	101
9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony	133
10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic	133
11. Zestawienie uwag i wniosków	135
12. Literatura	142

Dokumentacja Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rymanów PLH180016 w województwie podkarpackim

1. Etap wstępny pracy nad *Planem*

1.1. Informacje ogólne

Nazwa obszaru	Rymanów
Kod obszaru	PLH180016
Opis granic obszaru	Tabela punktów załamania granic
SDF	Plik PDF Standardowego Formularza Danych
Położenie	powiat krośnieński, gmina Rymanów, Iwonicz-Zdrój; powiat sanocki: gmina Bukowsko, Zarszyn
Powierzchnia obszaru (w ha)	5 241,0
Status prawny	Obszar zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej 2009/93/WE jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (decyzja Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny – <i>DzU L 43 z 13.2.2009, str. 63–244</i>), powiększenie zatwierdzone decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE (decyzja Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny – <i>DzU L 33 z 8.2.2011, str. 146-411</i>). Aktualny status prawny, powierzchnia obszaru oraz jego współrzędne geograficzne regulowane są na mocy Decyzji Wykonawczej Komisji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2013) 7358).
Termin przystąpienia do sporządzenia Planu	08.03.2011
Termin zatwierdzenia Planu	28.05.2014
Koordynator Planu	Dominik Wróbel, pterido@interia.pl , 503765895
Planista Regionalny	Maciej Ciuła, 177850044, maciej.ciuła.rzeszow@rdoś.gov.pl ;

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

	Dorota Rogała, 783921780, dorota.rogala@yahoo.pl
Sprawujący nadzór	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Al. Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów Tel: (17) 785 00 44 Fax: (17) 852 11 09; e-mail: sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl

1.2. Ustalenie terenu objętego Planem

Lp	Nazwa krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa, pokrywającej/go się z obszarem, która/e może powodować wyłączenie części terenu ze sporządzania Planu	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzania PZO	Powierzchnia krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa pokrywająca się z obszarem [ha]
1.	Nadleśnictwo Rymanów	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rymanów na okres 01.01.2009-31.12.2018 (BULiGL O/Przemysł 2008)	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2013 r., poz. 627, z późn. zm.).	5093,30
2.	Nadleśnictwo Dukła	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Dukła na okres 01.01.2008–31.12.2017 (BULiGL O/Przemysł 2007)	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2013 r., poz. 627, z późn. zm.).	147,70
3.	Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego	-	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2013 r., poz. 627, z późn. zm.).	5241,0
4.	Beskid Niski PLB180002	-	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2013 r., poz. 627, z późn. zm.).	3386,19

Teren objęty PZO: cały obszar Natura 2000 o powierzchni 5 241,0 ha

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

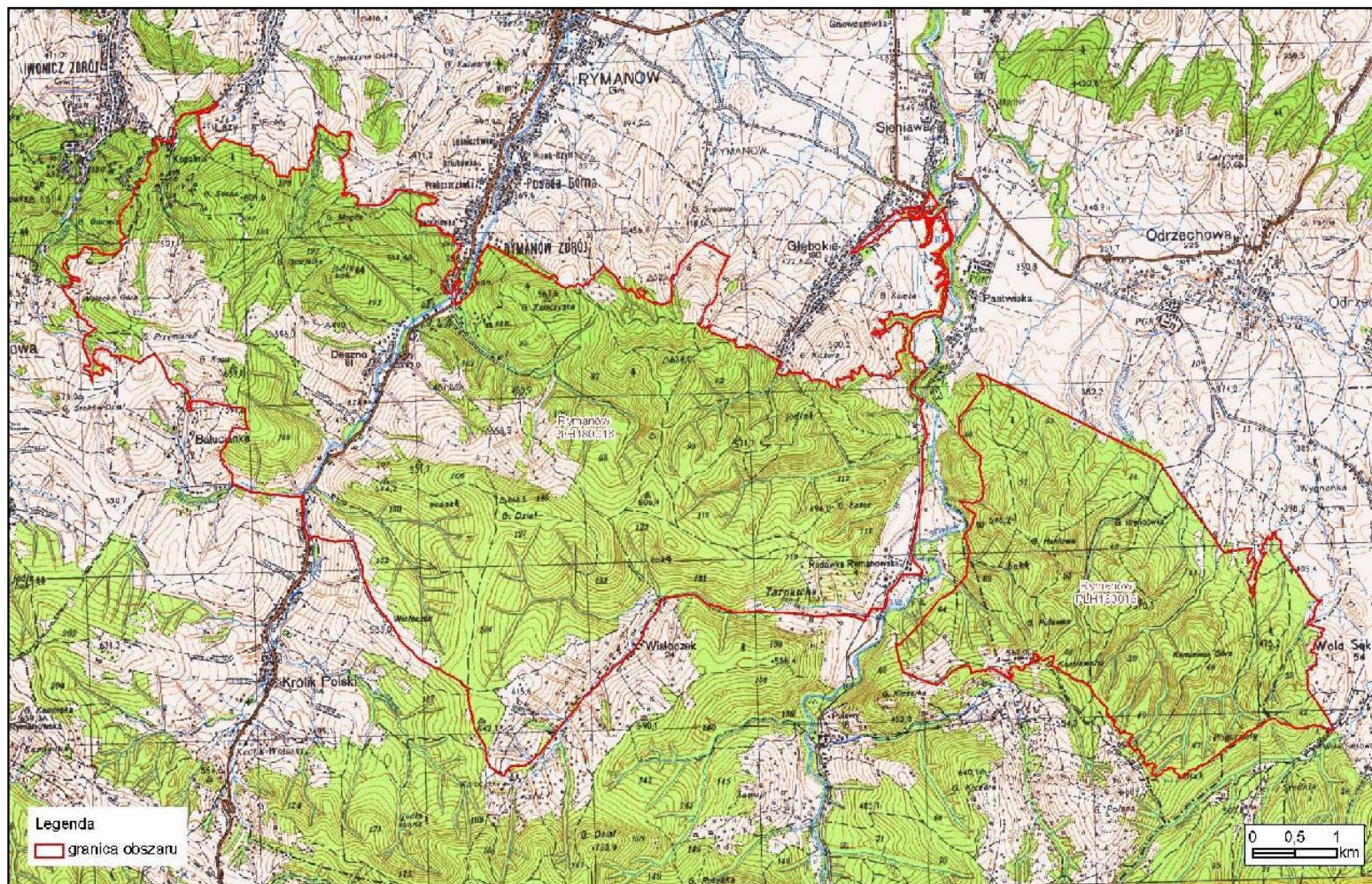

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.3. Mapa obszaru Natura 2000

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONANA
DPRZEKĄ
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu

Opis obszaru

Obszar rozciąga się pomiędzy Iwoniczem-Zdrojem na zachodzie, a Wolą Sękową na wschodzie. Obejmuje głównie rozległe drzewostany liściaste i mieszane, stanowiące obszary żerowiskowe dla podkowca małego i nocka dużego – nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG wraz ze znanymi miejscami ich letniego schronienia. Kolonie nietoperzy stanowiących przedmiot ochrony obszaru znajdują się w Rymanowie-Zdroju (strych kościoła parafialnego p.w. św. Stanisława Biskupa Męczennika) oraz w Sieniawie na strychu zabytkowej, drewnianej cerkwi z 1874 roku. Poza lasami głównym elementem szaty roślinnej obszaru są kompleksy łąkowo-pastwiskowe miejscami pozarastane smugami zarośli.

Znaczącą powierzchnię zajmują wiejskie i wiejsko-miejskie (Rymanów Zdrój) ośrodki osadnicze, przeważnie zagospodarowane rolniczo, ale także pełniące funkcje uzdrowiskowe i rekreacyjno-wypoczynkowe. Zakłady produkcyjne są nieliczne i związane z lokalną wytwórczością lub działalnością uzdrowiskową.

Przedmioty ochrony

Standardowy Formularz Danych (SDF) wymienia jako przedmioty ochrony 2 siedliska przyrodnicze i 2 gatunki zwierząt z zał. I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Są to:

- żyzne buczyny *Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion* (kod 9130);
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae* (kod 91E0);
- podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros* (kod 1303);
- nocek duży *Myotis myotis* (kod 1324);

Na podstawie inwentaryzacji przewidzianej w ramach sporządzania PZO lista przedmiotów ochrony zostanie zweryfikowana i może ulec zmianie.

Projekt planu zadań ochronnych dotyczyć będzie całego obszaru Natura 2000 – nie stwierdzono by zachodziły przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody.

Plan zadań ochronnych (PZO) jest narzędziem ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Ustalenia planu mogą jednak dotyczyć również terenów znajdujących się poza granicami obszaru, jeśli są istotne dla zachowania lub przywrócenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony oraz zachowania spójności sieci Natura 2000, w tym utrzymania korytarzy migracyjnych. Podstawowym celem opracowania projektu PZO jest szybkie podjęcie działań, niezbędnych do zachowania przedmiotów ochrony. Obowiązek sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONAWCA
OPRACOWANIE
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

(DzU z 2013 r., poz. 627, z późn. zm.). Szczegółowy zakres dokumentu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (DzU z 2010 r.; Nr 34; poz.186)

Zakres prac koniecznych dla sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru obejmuje:

- opisanie granic obszaru w formie wektorowej warstwy informacyjnej;
- zgromadzenie, zweryfikowanie i uzupełnienie informacji o obszarze i przedmiotach ochrony, istotnych dla ich ochrony;
- ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony;
- ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń;
- ustalenie celów działań ochronnych;
- ustalenie działań ochronnych wynikających z ustalonych celów działań ochronnych;
- ustalenie koniecznych zmian obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- ocenę potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru oraz terminu jego sporządzenia;
- sporządzenie dokumentacji projektu planu zadań ochronnych w formie elektronicznej, opracowanej w formie opisu tekstowego, zestawień tabelarycznych, przedstawień graficznych, map, baz danych, w tym cyfrowych warstw informacyjnych.

PZO sporządza się w oparciu o istniejącą i możliwą do szybkiego zebrania wiedzę na temat obszaru Natura 2000. W ramach procesu planistycznego należy przeprowadzić niezbędne badania terenowe i ustalić czy szczegółowe inwentaryzacje są potrzebne do właściwego określenia działań ochronnych.

Plan zadań ochronnych sporządza się na okres 10 lat. Jest on ustanawiany zarządzeniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Skutki ustanowionego PZO dla obszaru Natura 2000 to między innymi:

- określenie zakresu rzeczowego i kosztów działań niezbędnych dla ochrony obszaru wraz z ich harmonogramem, umożliwiającym występowanie o środki na ich wykonanie;
- ustanowienie formalnych podstaw występowania o środki na wykonanie niezbędnych prac;
- podsumowanie wiedzy o obszarze i przedmiotach ochrony, służącej do późniejszego śledzenia zmian oraz określenie w jakim zakresie wymaga uzupełnienia;
- ustalenie systemu monitorowania stanu przedmiotów ochrony, w tym skutków prowadzonych działań ochronnych;
- ułatwienie kwalifikowania przedsięwzięć/działań pod kątem możliwości wywierania negatywnego wpływu na obszar, z zastrzeżeniem, że przedsięwzięcie/działania nie ujęte w planie jako zagrożenia należy traktować jako mogące potencjalnie znacząco negatywnie oddziaływać

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

na obszar;

- określenie „założeń ochrony obszaru” i celów planu zadań ochronnych jako „punktu odniesienia” dla ocen oddziaływania przedsięwzięć/działań na obszar Natura 2000 oraz dla strategicznych ocen oddziaływania innych planów;
- wskazanie ryzykownych/niewłaściwych zapisów w istniejących studiach i planach z punktu widzenia ochrony obszaru;
- jest podstawą do zastosowania w razie potrzeby art. 37 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody („jeżeli działania na obszarze Natura 2000 zostały podjęte niezgodnie z ustaleniami planu zadań ochronnych lub planu ochrony, regionalny dyrektor ochrony środowiska (...) nakazuje ich natychmiastowe wstrzymanie i podjęcie w wyznaczonym terminie niezbędnych czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu danego obszaru, jego części lub chronionych na nim gatunków”);
- uregulowanie zasad wdrażania programów rolnośrodowiskowych, które muszą być zgodne z zapisami PZO;
- opisanie nowo znalezionych gatunków lub siedlisk, które powinny być przedmiotami ochrony w obszarze (umożliwia to m.in. stosowanie wobec nich art. 6(4) Dyrektywy siedliskowej);
- określenie konieczności sporządzenia planu ochrony oraz zmian/modyfikacji SDF/granicy obszaru.

PZO nie jest sposobem na zwolnienie jakichkolwiek działań z obowiązujących procedur, np. PZO nie zastąpi, w stosunku do żadnych planów ani przedsięwzięć, procedury oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

W celu zapewnienia udziału społeczeństwa oraz wszystkich zainteresowanych podmiotów prowadzących działalność w obszarze Natura 2000 lub w inny sposób z nim związanych, przygotowanie projektu PZO będzie jawne na wszystkich etapach prac. Zainteresowane osoby i instytucje będą mogły aktywnie uczestniczyć w procesie planowania jako członkowie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW). Udział przedstawicieli różnych instytucji, grup społecznych i profesji pozwoli zoptymalizować proces planowania PZO. Skład ZLW będzie mógł być w dowolnym etapie prac poszerzony o osoby lub instytucje pragnące wziąć udział w procesie przygotowania projektu PZO. W pracach nad projektem PZO przewidziano 3 spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy, których celem będzie przedstawienie oraz przedyskutowanie zagadnień dotyczących projektu PZO. Zakłada się, że I spotkanie będzie miało charakter wstępny i posłuży prezentacji zasad działania ZLW oraz metodyki przygotowania PZO. II spotkanie poświęcone będzie przedstawieniu wyników przeprowadzonych inwentaryzacji oraz prezentacji koncepcji ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmioty ochrony. Na III spotkaniu zaprezentowany i przedyskutowany zostanie projekt zapisów PZO.

1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem

Nie przewiduje się zmiany w obrębie siedlisk przyrodniczych wskazanych w obowiązującym SDF jako przedmioty ochrony obszaru: żyzne buczyny (kod 9130) oraz łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (kod 91E0). Oba siedliska posiadają tu wystarczającą reprezentację i spełniają kryteria przedmiotów ochrony.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Do listy przedmiotów ochrony proponuje się włączyć kwaśne buczyny (kod 9110). Ich występowanie stwierdzono w trakcie badań terenowych przeprowadzonych na potrzeby przygotowania projektu PZO.

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiadł.	Pop. Lęgowa	Populacja Migr.	Ocena pop. / Stopień reprezent.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. względna	Ocena ogólna	Opinia dot. wpisu
S1	9130	Żyzne buczyny	<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>	0,43				B	B	C	B	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem zajmowanej powierzchni.
S2	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	<i>Salicetum albobfragilis, Populetum albae, Alnenion-glutinoso-incanae</i>	0,01				B	B	C	C	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem zajmowanej powierzchni.
Z1	1303	Podkowiec mały	<i>Rhinolophus hipposideros</i>				35	C	B	B	C	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem stanu zachowania
Z2	1324	Nocek duży	<i>Myotis myotis</i>				260 (proponowane 50)	C	B	C	C	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem stanu zachowania i liczebności gatunku

Gdzie symbol: S oznacza siedliska, R – rośliny, Z – zwierzęta (w tym ptaki). Siedliska i/lub gatunki nie wykazane jako przedmioty ochrony w SDF w momencie przystąpienia do sporządzenia PZO, a kwalifikujące się do tego o czym świadczy dostępna wiedza zaznaczamy indeksem „p” w kolumnie Lp. wpisane są kursywą.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.

Komunikacja z zainteresowanymi stronami, w procesie przygotowania projektu PZO dla obszaru PLH180016 Rymanów opierała się na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie <http://rzeszow.rdos.gov.pl/>. Zamieszczano tam informacje o projekcie POIS.05.03.00-00-186/09, postępie prac nad projektem planu, wykonawcy, terminach i miejscach spotkań oraz obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dn. 09.03.2011 r. o rozpoczęciu opracowywania projektów planów zadań ochronnych obszarów Natura 2000 m.in. Rymanowa PLH180017 (link: http://rzeszow.rdos.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=839:obwieszczenia-o-zamiarze-przystapienia-do-sporzadzenia-projektow-planow-zada-ochronnych-dla-nastpujacych-obszarow-natura-2000-plh180006-koacznia-plh180016-rymanow-plh180018-trzciana&catid=56:obwieszczenia&Itemid=95) Obwieszczenie ukazało się również w prasie lokalnej, zostało także wywieszane na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Podstawowe znaczenie dla komunikowania się z grupami interesu, osobami i instytucjami w różny sposób związanymi z obszarem miały spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy. Zaproszeni do niego zostali przedstawiciele wszystkich jednostek samorządowych, Lasów Państwowych, organizacji społecznych związanych z ochroną przyrody, instytucji zajmujących się w skali województwa planowaniem przestrzennym, zarządzaniem wodami powierzchniowymi etc., a także podmioty prowadzące działalność w obszarze i jego sąsiedztwie. O terminach, miejscu i organizacji spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy uczestnicy byli powiadamiani pocztą elektroniczną oraz telefonicznie. Informacje o spotkaniach zamieszczano także na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie.

I spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) odbyło się 16.08.2011 r. w siedzibie RDLP w Krośnie. Przedstawiono na nim założenia projektu POIS.05.03.00-00-186/09, w ramach którego opracowywane są plany zadań ochronnych na obszarze województwa, metodykę przygotowania planu zadań ochronnych, zasady funkcjonowania Zespołu Lokalnej Współpracy, a także scharakteryzowano obszar w zakresie przebiegu granic, przedmiotów ochrony i głównych zagrożeń.

II spotkanie ZLW odbyło się 04.10.2011 r. w siedzibie RDLP w Krośnie. W trakcie spotkania przedyskutowano wyniki inwentaryzacji terenowej, koncepcję działań ochronnych dla obszaru, zaproponowane zmiany granic oraz aktualizację listy przedmiotów ochrony.

III spotkanie ZLW miało miejsce w dniu 06.12.2011 r. w siedzibie RDLP w Krośnie. Zaprezentowano na nim projekt PZO dla obszaru. Członkowie ZLW zgłosili swoje uwagi do przedstawionych zapisów.

Niezależnie, poza spotkaniami całego ZLW zorganizowano też kilka spotkań roboczych. Należało do nich spotkanie przedstawicieli RDOŚ w Rzeszowie, planistów regionalnych i koordynatora PZO z przedstawicielami RDLP, Nadleśnictwa Dukla i Nadleśnictwa Rymanów 12.01.2012 r. oraz 25.11.2013 r., w siedzibie RDLP w Krośnie. W trakcie spotkań przedyskutowano kształt zapisów PZO dotyczących gospodarki leśnej w obszarze Rymanów.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

REGIONALNA
DYREKCJA
OPRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

REGIONALNA
DYREKCJA
OPRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności.

Institucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie	Nadzór nad obszarami sieci Natura 2000, prowadzenie działań w zakresie ochrony przyrody na terenie województwa.	Al. Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów	tel. (17) 785-00-44, (17) 852-11-09 sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl
Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie	Planowanie przestrzenne	ul. Grunwaldzka 15; 35-959 Rzeszów	tel. (17) 867-19-01 sekrwoj@rzeszow.uw.gov.pl
Marszałek Województwa Podkarpackiego/ Urząd Marszałkowski	Planowanie przestrzenne	al. Ł. Ciepłińskiego 4; 35-010 Rzeszów	tel. (17) 850-17-80, (17) 850-17-82; fax: (17) 860-67-02 urząd@podkarpackie.pl
Starostwo Powiatowe w Krośnie	Regionalne zadania planistyczne i zagadnienia inwestycyjne	ul. Bieszczadzka 1 38-400 Krosno	tel. (13) 43-75-713 starostwo@powiat.krosno.pl
Starostwo Powiatowe w Sanoku	Regionalne zadania planistyczne i zagadnienia inwestycyjne	ul. Rynek 1 38-500 Sanok	tel. (13) 465-29-00 powiat-sanok@powiat-sanok.pl
Urząd Gminy Rymanów	Lokalne zadania planistyczne i zagadnienia inwestycyjne	ul. Mitkowskiego 14a, 38-480 Rymanów	tel. (13) 435-50-06 gmina@rymanow.pl
Urząd Gminy w Iwoniczu-Zdroju	Lokalne zadania planistyczne i zagadnienia inwestycyjne	Al. Słoneczna 28 38-440 Iwonicz-Zdrój	tel. (13) 435-02-12, (13) 435-03-01 sekretariat@iwonicz-zdroj.pl
Urząd Gminy Bukowsko	Lokalne zadania planistyczne i zagadnienia inwestycyjne	38-505 Bukowsko 290	tel. (13) 467-40-15 wojt@bukowsko.pl
Urząd Gminy Zarszyn	Lokalne zadania planistyczne i zagadnienia inwestycyjne	Zarszyn 53, 38-530 Zarszyn	tel. (13) 467-10-01 sekretariat@zarszyn.pl
Sołectwo Lubatowa	Działania informacyjno-promocyjne	Lubatowa 315, 38-441 Iwonicz Zdrój	

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Sołectwo Wola Sękowa	Działania informacyjno-promocyjne	Wola Sękowa 21 38-505 Bukowsko	
Sołectwo Odrzechowa	Działania informacyjno-promocyjne	Odrzechowa 138; 38-530 Zarszyn	
Sołectwo Bałucianka	Działania informacyjno-promocyjne	Bałucianka 11, 38-481 Rymanów-Zdrój	
Sołectwo Deszno	Działania informacyjno-promocyjne	ul. Węgierska 1, 38-481 Rymanów Zdrój	
Sołectwo Głębokie	Działania informacyjno-promocyjne	Głębokie 82, 38-480 Rymanów	
Sołectwo Klimkówka	Działania informacyjno-promocyjne	ul. Zdrojowa 241, Klimkówka 38-480 Rymanów	
Sołectwo Królik Polski	Działania informacyjno-promocyjne	ul. Bieszczadzka 21, Królik Polski, 38-481 Rymanów-Zdrój	
Sołectwo Posada Górna	Działania informacyjno-promocyjne	ul. Nadbrzeżna 167, Posada Górna, 38-481 Rymanów-Zdrój	
Sołectwo Puławy	Działania informacyjno-promocyjne	Puławy 20, 38-480 Rymanów	
Sołectwo Sieniawa	Działania informacyjno-promocyjne	Wiśniowa 55, Sieniawa, 38-480 Rymanów	
Sołectwo Rymanów Zdrój	Działania informacyjno-promocyjne	ul. Kasztanowa 1/31, 38-481 Rymanów Zdrój	
Sołectwo Wisłoczek	Działania informacyjno-promocyjne	Wisłoczek 17, 38-480 Rymanów	
Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie	Gospodarka leśna i ochrona przyrody	ul. Bieszczadzka 2, 38-400 Krosno	tel. (13) 436-44-51 rdlp@krosno.lasy.gov.pl

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Nadleśnictwo Dukla	Gospodarka leśna i ochrona przyrody	ul. Bieszczadzka 2; 38-400 Krosno	tel. (13) 433-00-06 dukla@krosno.lasy.gov.pl
Nadleśnictwo Rymanów	Gospodarka leśna i ochrona przyrody	ul. Dworska 38 38-480 Rymanów	tel. (13) 435-50-26, (13) 435-50-15, (13) 435-50-82 rymanow@krosno.lasy.gov.pl
Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa	Kształcenie kadry leśnej, wdrażanie nowych technologii w gospodarce leśnej,	ul. Bieszczadzka 2, 38-400 Krosno	tel: (13) 436-44-51, fax 436-43-01
Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie	Regionalne zadania planistyczne	ul. Targowa 1; 35-064 Rzeszów	tel. (17) 852-86-51 sekretariat@pbpp.pl
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	Gospodarka wodna	ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 22, 31-109 Kraków	tel. (12) 628-41-30, (12) 628-41-06 fax (12) 430-10-35, (12) 423-21-53 poczta@krakow.rzgw.gov.pl
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie, Zarząd Zlewni Wisłoki i Wisłoka z siedzibą w Rzeszowie	Gospodarka wodna	ul. Kwiatkowskiego 2 35-311 Rzeszów	tel. (17) 854-19-18, (17) 854-35-10 nir@krakow.rzgw.gov.pl
Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie	Gospodarka wodna	ul. Hetmańska 9; 35-959 Rzeszów	tel. (17) 853-74-00 rzyszow@pzmiuw.pl
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu	Ochrona zabytków	ul. Jagiellońska 29, 37-700 Przemyśl	tel./fax (16) 678-61-78, (16) 678-59-44; wkzabytkow@wuozprzemysl.pl
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Gospodarka rolna	al. Tadeusza Rejtana 36, 35-310 Rzeszów	tel. (17) 875-60-00 podkarpacki@arimr.gov.pl

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Podkarpacka Izba Rolnicza	Gospodarka rolna	ul. Tkaczowa 146 36-040 Boguchwała	tel. (17) 871-40-77, (17) 871-40-78 pir@xo.pl
Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale	Gospodarka rolna	ul. Tkaczowa 146, 36-040 Boguchwała	centrala: (17) 870-15-00 boguchwala@podrb.pl
Parafia p.w. św. Stanisława Biskupa Męczennika w Rymanowie-Zdroju	Administracja kościoła parafialnego w Rymanowie-Zdroju	ul. Zdrojowa 10 38-481 Rymanów Zdrój	tel. (13) 435 58 99 rymanowzdroj@przemysl.opoka.org.pl
Parafia pw. św. Marii Magdaleny w Głębokim (kościół filialny pw. MB Częstochowskiej w Sieniawie)	Administracja kościoła filialnego w Sieniawie	Głębokie 39, 38-480 Głębokie	kancelaria parafialna w Głębokim: (13) 435-90-39
Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „pro Natura”	Stowarzyszenie realizujące i koordynujące „Program ochrony podkowca małego w Polsce”. Działalność społeczna na rzecz ochrony przyrody, ochrona nietoperzy.	ul. Podwale 75, 50-449 Wrocław	tel. (78) 452-22-80 (81, 82) nietoperze@eko.wroc.pl
Liga Ochrony Przyrody Zarząd Okręgu Podkarpackiego w Rzeszowie	Ochrona przyrody	Szkoła Podstawowa nr 2 ul. Kamińskiego 12, Rzeszów	tel. 787709149 loprze@poczta.fm
Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna	Turystyka, ochrona przyrody	ul. Szopena 51/30 235-959 Rzeszów	tel. (17) 852-00-09 tel. (17) 867-62-30
Oddział PTTK w Krośnie	Turystyka, ochrona przyrody	PTTK Oddział w Krośnie ul. Krakowska 9 38-400 Krosno	tel./fax (13) 432-12-58 pttkkrosno@neostrada.pl
Lokalna Organizacja Turystyczna „Beskid Niski”	Turystyka, ochrona przyrody	38-400 Krosno, ul. Rynek 5	tel./fax (13)432-77-07 stanislaw_roman@interia.pl

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Gminna Organizacja Turystyczna „TABOR”	Turystyka, ochrona przyrody	ul. Zdrojowa 45 38-481 Rymanów Zdrój	tel./fax (13) 435-71-90 got.tabor@poczta.onet.eu

1.8. Zespół Lokalnej Współpracy

Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

NARODOWA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

NARODOWA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2. Etap II. Opracowanie projektu Planu

Moduł A

2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
<i>Materiały publikowane</i>	Szkudlarek R., Węgiel A., Węgiel J., Paszkiewicz R., Mleczek T., Gottfried T., Grzywiński W., Gubańska A., Iwaniuk Ł., Adamski A., Dudek I. 2003: <i>Nietoperze Beskidu Sądeckiego i Niskiego</i> . PON	Informacje o występowaniu chiropterofauny na obszarze Rymanów.	Informacja istotna z punktu widzenia planowania ochrony nietoperzy	Biblioteka Wydziału Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski, ul. Sienkiewicza 21, Wrocław
<i>Materiały publikowane</i>	Szkudlarek R., Węgiel A., Węgiel J., Paszkiewicz R., Mleczek T. 2008. <i>Nietoperze Beskidu Sądeckiego i Beskidu Niskiego</i> . Nietoperze 9: 29-58.	Informacje o występowaniu chiropterofauny na obszarze Rymanów.	Informacja istotna z punktu widzenia planowania ochrony nietoperzy i możliwość oceny dynamiki liczebności kolonii	Biblioteka Wydziału Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski, ul. Sienkiewicza 21, Wrocław

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
Materiały publikowane	Węgiel A., Paszkiewicz R., Szkudlarek R. 2001: <i>Nietoperze Beskidu Wyspowego, Beskidu Sądeckiego, Beskidu Niskiego i Pogórza Karpackiego – letnie schronienia nietoperzy w budynkach</i> . Nietoperze 2 75-84.	Informacje o stanowiskach letnich nietoperzy.	Informacja istotna z punktu widzenia planowania ochrony nietoperzy	Biblioteka Wydziału Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski, ul. Sienkiewicza 21, Wrocław
Materiały publikowane	Kozakiewicz K. 2003: <i>Letnie stanowiska nietoperzy na strychach budynków sakralnych w Beskidzie Niskim i Sądeckim oraz na Pogórzu Środkowobeskidzkim – kontrole w latach 1999-2001</i> . Studia Chiropterol. 3-4: 21-30;	Informacje o stanowiskach letnich nietoperzy.	Informacja istotna z punktu widzenia planowania ochrony nietoperzy	Biblioteka Wydziału Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski, ul. Sienkiewicza 21, Wrocław
Materiały publikowane	Mleczek T., Szatkowski B. 2001. <i>Wyniki letnich kontroli stanowisk nietoperzy w Beskidzie Niskim i na Pogórzu Karpackim</i> . Jaskinie Beskidzkie 4: 21-22.	Liczebność kolonii	Możliwość oceny dynamiki liczebności kolonii	Biblioteka Jagiellońska, ul. Mickiewicza 22, Kraków
Waloryzacja przyrodnicza (województwa, gminy)	Szkudlarek R., Węgiel A., Węgiel J., Paszkiewicz R., Mleczek T., Gottfried T., Grzywiński W., Gubańska A., Iwaniuk Ł., Adamski A., Dudek I. 2003: <i>Nietoperze Beskidu Sądeckiego i Niskiego</i> . PON	Liczebność kolonii	Możliwość oceny dynamiki liczebności kolonii	Biblioteka Jagiellońska, ul. Mickiewicza 22, Kraków

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
<i>Materiały publikowane</i>	Święs F. 1982. <i>Geobotaniczna charakterystyka lasów dorzeczy Jasiołki i Wisłoka w Beskidzie Niskim</i> . Florian Święs. Krajowa Agencja Wydawnicza.	Charakterystyka fitosocjologiczna zbiorowisk leśnych.	Istotna informacja o charakterze dokumentacyjnym i porównawczym	Biblioteka Instytutu Botanik PAN, ul. Lubicz 46, Kraków
<i>Ekspertyzy przyrodnicze</i>	Inwentaryzacja siedlisk i gatunków Natura 2000 w Lasach Państwowych (LP 2007);	Inwentaryzacja siedlisk i gatunków z załączników I i II Dyrektywy Rady nr 92/43/EWG na gruntach SP w zarządzie Nadleśnictw Dukla i Rymanów – 2083,00 ha	Opracowanie zawiera inwentaryzację siedlisk przyrodniczych wykonaną zgodnie z przyjętą wówczas metodyką. Dostarcza danych o ich rozmieszczeniu i charakterystyce jednak są to dane wymagające uzupełnienia i uszczegółowienia.	Materiały znajdują się w posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie
<i>Materiały niepublikowane</i>	Dane WZS w Rzeszowie z 2008 r.	Weryfikacja danych o występowaniu nietoperzy z załącznika II DS (<i>Myotis myotis</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i>) związana z powiększeniem obszaru	Dane dotyczące występowania podkowca małego i nocka dużego w koloniach rozrodczych w kościołach w Rymanowie i w Sieniawie.	Materiały znajdują się w posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie
<i>Plany/strategie</i>	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego. 2002	Dokument opisuje uwarunkowania i sposoby zagospodarowania terenu województwa podkarpackiego.	Ogólna informacja dotycząca głównie lokalizacji dużych przedsięwzięć infrastrukturalnych na w otoczeniu obszaru.	Strona PBPP www.pbpp.pl/pliki_do_pobrania/pobierz.php?id=5

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
<i>Plany/strategie</i>	Plan rozwoju lokalnego gminy Bukowsko. 2005.	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy Bukowsko.	Ogólne informacje dotyczące terenu gminy, w tym niewielkiej części obszaru Rymanów w Woli Sękowej	Strona gminy http://www.bukowsko.pl/asp/aktualnosci/images/070413PRLGB.pdf
<i>Plany/strategie</i>	Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bukowsko Zasoby kształtowanie i ochrona środowiska naturalnego i kulturowego. 2002. <i>Uchwała Nr III/23/02 Rady Gminy w Bukowsku z dnia 30 grudnia 2002 r.</i>	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy Bukowsko.	Informacje dotyczące terenu gminy, jej charakterystyki geograficznej, geologicznej, klimatycznej, hydrologicznej oraz zagospodarowania terenu	Materiały znajdują się w posiadaniu Urzędu Gminy w Bukowsku
<i>Plany/strategie</i>	Studium Uwarunkowań i Kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Iwonicz Zdrój. (PBPP w Rzeszowie, Oddział Zamiejskowy w Krośnie, 2002); <i>Uchwała Nr XL/336 /2002 Rady Miejskiej z dnia 8 października 2002 r.</i>	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy Iwonicz Zdrój.	Informacje dotyczące terenu gminy, jej charakterystyki geograficznej, geologicznej, klimatycznej, hydrologicznej oraz zagospodarowania terenu	Materiały znajdują się w posiadaniu Urzędu Miejskiego w Iwoniczu Zdroju
<i>Plany/strategie</i>	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Iwonicz-Zdrój. 2011. (projekt)	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy Iwonicz Zdrój.	Informacje dotyczące terenu gminy, jej charakterystyki geograficznej, geologicznej, klimatycznej, hydrologicznej oraz zagospodarowania terenu	Materiały znajdują się w posiadaniu Urzędu Miejskiego w Iwoniczu Zdroju

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
<i>Plany/strategie</i>	Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Iwonicz Zdrój. 2006	Dokument określający przeznaczenie oraz warunki zagospodarowania i zabudowy terenu.	Podstawowa informacja wskazująca na możliwe kolizje lub ich brak z potrzebami ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru.	Materiały znajdują się w posiadaniu Urzędu Miejskiego w Iwoniczu Zdroju
<i>Plany/strategie</i>	Program rozwoju lokalnego gminy Rymanów na lata 2004-2013.	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy Rymanów.	Ogólne informacje dotyczące rozwoju terenu gminy	Strona gminy http://www.rymanow.pl/asp/pliki/download/plan_rozwoju_lokalnego_2004_2013.pdf
<i>Plany/strategie</i>	Strategia rozwoju gminy Rymanów na lata 2012-2020	Dokument opisujący uwarunkowania społeczno gospodarcze oraz priorytety, cele i kierunki działań w gminie Rymanów– w latach 2012-2020,	Ogólne informacje dotyczące uwarunkowań społeczno-gospodarczych gminy.	Strona gminy http://www.rymanow.pl/asp/pliki/download/strategia_rozw_17022012.pdf
<i>Plany/strategie</i>	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów. 2002; <i>Uchwała Nr XXXII/303/2002 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 9 sierpnia 2002r.</i>	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy Rymanów	Informacje dotyczące terenu gminy, jej charakterystyki geograficznej, geologicznej, klimatycznej, hydrologicznej oraz zagospodarowania terenu	Materiały znajdują się w posiadaniu Urzędu Miejskiego w Rymanowie

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
Plany/strategie	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Rymanów-Zdrój. 2006. <i>Uchwała Nr XXXIX/380/06 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 12 września 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Rymanów Zdrój” z późn. zmianami (Dz. U. Woj. Podkarpackiego z dnia 20 października 2006 r. Nr 129, poz. 1767)</i>	Dokument określający przeznaczenie oraz warunki zagospodarowania i zabudowy terenu.	Podstawowa informacja wskazująca na możliwe kolizje lub ich brak z potrzebami ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru.	Materiały znajdują się w posiadaniu Urzędu Miejskiego w Rymanowie
Plany/strategie	Strategia rozwoju gminy Zarszyn do roku 2020. Zarszyn 2007. <i>Załącznik do uchwały Nr X/65/2007 Rady Gminy Zarszyn z dnia 29 listopada 2007 r.</i>	Dokument opisujący uwarunkowania społeczno-gospodarcze oraz cele i kierunki rozwoju gospodarczego gminy.	Ogólne informacje dotyczące uwarunkowań społeczno-gospodarczych gminy.	Materiały znajdują się w posiadaniu Urzędu Gminy w Zarszynie
Plany/strategie	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zarszyn. <i>Uchwała Rady Gminy Zarszyn nr IV/27/2002 z dnia 30 grudnia 2002 r. z późn. zmianami. Najnowsza zmiana (II) została ustanowiona uchwałą Nr VIII/40/2011 Rady Gminy Zarszyn z dnia 8 czerwca 2011.</i>	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy Zarszyn.	Informacje dotyczące terenu gminy, jej charakterystyki geograficznej, geologicznej, klimatycznej, hydrologicznej oraz zagospodarowania terenu	Materiały znajdują się w posiadaniu Urzędu Gminy w Zarszynie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
<i>Plany/strategie</i>	Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Odrzechowa. (projekt)	Dokument określający przeznaczenie oraz warunki zagospodarowania i zabudowy terenu.	Podstawowa informacja wskazująca na możliwe kolizje lub ich brak z potrzebami ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru.	Materiały znajdują się w posiadaniu Urzędu Gminy w Zarszynie
<i>Plany/strategie</i>	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rymanów na okres 01.01.2009-31.12.2018 (BULiGL O/Przemysł 2008)	Dokument opisujący drzewostany na gruntach w zarządzie nadleśnictwa oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej; jego część składowa – program ochrony przyrody zawiera charakterystykę przyrodniczą nadleśnictwa, informację o istniejących i projektowanych formach ochrony przyrody oraz zalecenia ochronne.	Podstawowa informacja o lasach występujących na terenie obszaru, niezbędna dla zaplanowania ochrony przeważającego areału leśnych siedlisk przyrodniczych.	Materiały znajdują się w posiadaniu Nadleśnictwa Rymanów
<i>Plany/strategie</i>	Prognoza oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rymanów (BULiGL O/Przemysł 2010)	Ocena możliwego oddziaływania zapisów PUL na środowisko przyrodnicze obszaru, w tym przedmioty ochrony.	Szczegółowe opracowanie zawierające odniesienie do przedmiotów ochrony obszaru.	Materiały znajdują się w posiadaniu Nadleśnictwa Rymanów

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
<i>Plany/strategie</i>	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Dukła na okres 01.01.2008–31.12.2017 (BULiGL O/Przemysł 2007)	Dokument opisujący drzewostany na gruntach w zarządzie nadleśnictwa oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej; jego część składowa – program ochrony przyrody zawiera charakterystykę przyrodniczą nadleśnictwa, informację o istniejących i projektowanych formach ochrony przyrody oraz zalecenia ochronne.	Informacja o lasach występujących na części obszaru, niezbędna dla zaplanowania ich ochrony.	Materiały znajdują się w posiadaniu Nadleśnictwa Dukła
<i>Plany/strategie</i>	Prognoza oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Dukła (BULiGL O/Przemysł 2010)	Ocena możliwego oddziaływania zapisów PUL na środowisko przyrodnicze obszaru, w tym przedmioty ochrony.	Szczegółowe opracowanie zawierające odniesienie do przedmiotów ochrony obszaru.	Materiały znajdują się w posiadaniu Nadleśnictwa Dukła
<i>Plany/strategie</i>	Uproszczone Plany Urządzenia Lasów stanowiących własność osób fizycznych na lata 2012-2021, w miejscowościach gminy Rymanów: Bałucianka, Bzianka, Deszno, Głębokie, Klimkówka, Królik Polski, Ładzin, Łazy, Milcza, Posada Górna, Puławy Rudawka Rymanowska, Rymanów, Rymanów Zdrój, Sieniawa, Tarnawa, Wiśloczek, Wołuszowa, Wólka Wróbblik Szlachecki	Dokument opisujący drzewostany na gruntach leśnych oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej	Podstawowa informacja o lasach występujących poza gruntami w zarządzie Nadleśnictw Dukła i Rymanów, pomocna w planowaniu ochrony na części arealu leśnych siedlisk przyrodniczych.	Materiały znajdują się w posiadaniu Starostwa Powiatowego w Krośnie oraz UMIG w Rymanowie

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
<i>Plany/strategie</i>	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu. Własności osób fizycznych Na okres od 01.01.2007-31.12.2016. Wieś: Wola Sękowa (Marek Kielar 2006)	Dokument opisujący drzewostany na gruntach leśnych oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej	Podstawowa informacja o lasach występujących poza gruntami w zarządzie Nadleśnictwa Rymanów, pomocna w planowaniu ochrony na części arealu leśnych siedlisk przyrodniczych.	Materiały znajdują się w posiadaniu Gminy Bukowsko
<i>Plany/strategie</i>	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu mienia gminy Bukowsko na okres gospodarczy od 01.01.2005-31.12.2014. (Artel Projekt, Przemysł 2004)	Dokument opisujący drzewostany na gruntach leśnych oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej	Podstawowa informacja o lasach występujących poza gruntami w zarządzie Nadleśnictwa Rymanów, pomocna w planowaniu ochrony na części arealu leśnych siedlisk przyrodniczych.	Materiały znajdują się w posiadaniu Gminy Bukowsko
<i>Plany/strategie</i>	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu na okres od 01.01.2008-31.12.2017. Własności gminy Dukla. Wieś: Lubatowa, gmina Iwonicz-Zdrój.	Dokument opisujący drzewostany na gruntach leśnych oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej	Podstawowa informacja o lasach występujących poza gruntami w zarządzie Nadleśnictw Dukla i Rymanów, pomocna w planowaniu ochrony na części arealu leśnych siedlisk przyrodniczych.	Materiały znajdują się w posiadaniu Urzędu Miasta i Gminy Iwonicz Zdrój

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
Plany/strategie	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu wsi Iwonicz Zdrój, Lubatowa, Lubatówka na okres od 01.01.2005-31.12.2014. Własności osób fizycznych. (Taxus, Przemyśl, 2005)	Dokument opisujący drzewostany na gruntach leśnych oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej	Podstawowa informacja o lasach występujących poza gruntami w zarządzie Nadleśnictw Dukla i Rymanów, pomocna w planowaniu ochrony na części areалу leśnych siedlisk przyrodniczych.	Materiały znajdują się w posiadaniu Urzędu Miasta i Gminy Iwonicz Zdrój
Plany/strategie	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu osoby prawnej – gminy Zarszyn na okres od 01.01.2004-31.12.2013. Wieś: Odrzechowa, Pielnia, Posada Jaćmierska (Marek Kielar 2003)	Dokument opisujący drzewostany na gruntach leśnych oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej	Podstawowa informacja o lasach występujących poza gruntami w zarządzie Nadleśnictwa Rymanów, pomocna w planowaniu ochrony na części areálu leśnych siedlisk przyrodniczych.	Materiały znajdują się w posiadaniu Gminy Zarszyn

2.2. Ogólna charakterystyka obszaru

Położenie obszaru

Obszar składa się z kilku pasm wzniesień, rozdzielonych dolinami Wisłoka i Taboru. Według regionalizacji fizyczno-geograficznej zlokalizowany jest w Prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym, Podprowincji Zewnętrznych Karpat Zachodnich, Makroregionie Beskidów Środkowych, Mezoregionach Beskidu Niskiego i Pogórza Bukowskiego (Jerzy Kondracki: *Geografia regionalna Polski*. Warszawa: PWN, 2002), natomiast w podziale geobotanicznym – w Dziale Wschodniokarpackim, Krainie Karpat Wschodnich, Okręgu Dołów Jasielsko-Sanockich, Podokręgu Dukielskim oraz w Okręgu Beskidu Niskiego, Podokręgu Beskidu Niskiego Wschodniego „Przełęcz Łupkowska - Przełęcz Dukielska” (Jan Marek Matuszkiewicz. *Regionalizacja geobotaniczna Polski*, IGiPZ PAN, Warszawa, 2008).

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONAWCA
DIREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DIREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Geologia i gleby

Podłoże geologiczne utworzone jest z naprzemiennych, zróżnicowanych warstw piaskowców, łupków, margli i zlepieńców występujących głównie w obrębie jednostki śląskiej w postaci warstw krośnieńskich i piaskowców ciężkowickich. Charakterystyczny układ warstw skalnych tworzących flisz karpacki przyczynia się do powstawania rozległych osuwisk i obrywów skalnych, zwłaszcza na zboczach dolin rzek i potoków.

Dominującą rolę odgrywają gleby brunatne, zwłaszcza kwaśne oraz gleby inicjalne, wykształcone przede wszystkim na wychodniach piaskowców ciężkowickich. W dolinach rzecznych rozwinęły się na niewielkich powierzchniach mady rzeczne.

Hydrologia

Sieć hydrograficzną obszaru tworzą rzeki Wisłok i Tabor, rozdzielające obszar na trzy główne części oraz ich dopływy (Klimkówka, Kościółkowa Woda, Głęboki Potok, Niedźwiedzi Potok, Odrzechowski, Tarnawka, Wisłoczek). Wisłok, znajdujący się poza granicami obszaru, jest jednocześnie najważniejszym odbiornikiem wód powierzchniowych w środkowej i wschodniej części obszaru. Tabor natomiast, wraz z dopływem Wisłoka Klimkówką, odwadnia zachodnią część obszaru. Potoki stanowiące dopływy Wisłoka i Taboru, płyną przeważnie głębokimi parowami o stromych zboczach, zbierając liczne dopływy dalszego rzędu, w tym również okresowe ciekły, prowadzące wody jedynie po roztopach czy w okresie intensywnych opadów. Wody stojące ograniczone są jedynie do bardzo małych zbiorników leśnych, w części okresowych oraz astatycznych rozlewisk w miejscach o utrudnionym odpływie, w pobliżu żeremi bobrowych lub w dolinkach cieków płynących terenami leśnymi.

Struktura krajobrazu

Charakterystyczny krajobraz obszaru tworzy układ zalesionych wzgórz o przebiegu NW-SE oraz przez rozdzielające je doliny rzek i potoków, z których największe to dolina Taboru i, objęta granicami obszaru Ostoja Jaśliska, dolina Wisłoka.

Fizjonomia krajobrazu kształtowana jest w przewadze leśnym kierunkiem zagospodarowania terenu, któremu towarzyszą, zwłaszcza na obrzeżach, rozległe powierzchnie pastwisk i łąk. Podlegają one, w znacznej części, procesom sukcesyjnym, jednak w miejscach dawnych wsi wysiedlonych po II wojnie światowej utrzymały się wciąż, miejscami dobrze zachowane, kompleksy łąkowe. Zwarte kompleksy leśne rozdzielane są obszarami zabudowanymi należącymi do miejscowości: Rymanów Zdrój, Deszno, i Rudawka Rymanowska.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Uwarunkowania społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju społecznego i gospodarczego

W obszarze dominuje użytkowanie leśne. Większość gruntów leśnych znajduje się w zarządzie Lasów Państwowych, natomiast dość rozległe są powierzchnie zajęte przez lasy prywatne lub gromadzkie. W niektórych miejscach (Wisłoczek) rozwija się rolnictwo wielkotowarowe, ale przeważa gospodarowanie rolnicze na niewielkich powierzchniach, z dużym udziałem gospodarki kośno-pasterskiej (Deszno, Wołtusowa, Królik Polski). Znaczną powierzchnię nieużytków porolnych obejmują zaawansowane procesy sukcesyjne. Rozwijają się na nich zbiorowiska zaroślowe i leśno-zaroślowe.

Silnie rozwija się turystyka, w tym agroturystyka (Puławy Górne, Rudawka Rymanowska, Rymanów-Zdrój, Iwonicz). Ruch turystyczny koncentruje się wokół Rymanowa oraz miejscowości położonych nad Wisłokiem. Rymanów oraz pobliski Iwonicz skupiają turystykę związaną z działalnością uzdrowiskową, natomiast w Odrzechowej, Rudawce Rymanowskiej i w Puławach rozwija się turystyka rekreacyjna oraz sporty zimowe.

Okolice Iwonicza Zdroju i Rymanowa są obszarem z tradycjami wydobywczymi ropy naftowej i gazu ziemnego. W ograniczonym zakresie taka eksploatacja wciąż jest dokonywana.

Dla ochrony przeciwpowodziowej mieszkańców i mienia w dolinie Wisłoka przewidywana jest budowa zbiornika wodnego Rudawka Rymanowska.

Zbiornik wodny Rudawka Rymanowska brany jest pod uwagę jako element zabudowy hydrotechnicznej Wisłoka związany z ochroną przeciwpowodziową i zaspakajaniem perspektywicznych zapotrzebowań na wodę miasta Krosno. W 1986 r. została opracowana analiza pojemności i gospodarki wodnej zbiornika Rudawka Rymanowska zlokalizowanego w odległości ok. 1000 m powyżej zasięgu cofki zbiornika wodnego Besko. Ponieważ wykonane równoległe studium geologiczno-inżynierskie dla zbiornika Rudawka Rymanowska wykazało występowanie kolizji planowanego zbiornika m.in. z górnictwem naftowym, podjęto próbę znalezienia innej jego lokalizacji. Wstępnie przeprowadzone analizy wykazały możliwość zlokalizowania zbiornika o parametrach zbliżonych do uprzednio rozpatrywanego w odległości około 3-4 km w górę rzeki w stosunku do poprzedniej lokalizacji. Uwzględniając powyższe rozpatruje się dwie lokalizacje przekroju piętrzenia:

- **Oś I** w km 181,20 Wisłoka tj. ok. 500 m poniżej ujścia pot. Polańskiego na terenie gminy Rymanów;
- **Oś II** w km 183,35 Wisłoka na terenie gminy Komańcza.

Dla lokalizacji zapory w osi I zalew znajduje się w obrębie gminy Rymanów i Komańcza, dla osi II – w gminie Komańcza. Obydwa rozpatrywane przekroje piętrzenia usytuowano w silnych przewężeniach doliny, przy których długość zapory w koronie wynosiłaby poniżej 300 m.

Podstawowe parametry planowanej zapory i zbiornika są następujące:

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- lokalizacja zapory:
  - Oś I – km 181,2 Wisłoka
  - Oś II – km 183,35 Wisłoka
- powierzchnia zlewni:
  - Oś I – 127,4 km²
  - Oś II – 107,6 km²
- przepływy charakterystyczne:
  - średni roczny:
    - Oś I – 1,49 m³/s
    - Oś II – 1,26 m³/s
  - średni niski:
    - Oś I – 0,17 m³/s
    - Oś II – 0,14 m³/s
- pojemność całkowita zbiornika:
  - Oś I – 27,0 mln m³
  - Oś II – 27,4 mln m³

w tym:

  - pojemność wyrównawcza – 20,0 mln m³
  - pojemność powodziowa:
    - Oś I – 4,0 mln m³
    - Oś II – 4,5 mln m³
- maksymalny poziom piętrzenia:
  - Oś I – 435,50m n.p.m.
  - Oś II – 442,00m n.p.m.
- powierzchnia zalewu przy maksymalnym poziomie piętrzenia:
  - Oś I – 220 ha
  - Oś II – 320 ha

Główne cele przedsięwzięcia inwestycyjnego:

- Ochrona przed powodzią: przy rezerwie przeciwpowodziowej 4,5 mln m³ redukcja hipotetycznej fali o $Q_{\max 1\%} = 219 \text{ m}^3/\text{s}$ do

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

przepływu 180 m³/s tj. o 18%.

- Zaspokojenie zapotrzebowania na wodę dla miasta Krosno.
- Kaskada zbiorników (Besko i Rudawka Rymanowska) pozwoli na uzyskanie odpływu gwarantowanego 1,70 m³/s oraz maksymalnego efektu wyrównawczego 2,65 m³/s.
- Wykorzystanie odnawialnego źródła do produkcji energii elektrycznej.

Zbiornik wodny Rudawka Rymanowska ma współpracować ze zbiornikiem Besko dla zwiększenia ochrony przeciwpowodziowej Krosna, zapewniając zarazem zwiększenie pewności zaopatrzenia w wodę aglomeracji miasta Krosna (opis zbiornika wykonano na podstawie informacji uzyskanych z Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie, pismo nr IPP-073/29/2011 z dnia 20 grudnia 2011 r.)

Korytarze ekologiczne

Obszar znajduje się w obrębie Korytarza Karpackiego (Jędrzejewski i in. 2005) i obejmuje fragment pasma silnie zalesionych wzgórz o przebiegu SE-NW, łączących rozległe tereny leśne wschodniej części Beskidu Niskiego i Bieszczadów z lasami Pogórza Jasielskiego oraz zalesionymi masywami Cergowej i Chyrowej w środkowej części Beskidu Niskiego. Wyraźną osią tego terenu o przebiegu północ-południe jest rzeka Wisłok. Jego dolina, mimo przegrodzenia jej zaporą w Sieniawie, stanowi ponadlokalnie istotny korytarz ekologiczny umożliwiający migrację zwierząt między zalesionym pasmem granicznym Beskidu Niskiego a jego niższymi położeniami i pogórzami. Mniej istotną rolę, także ze względu na stopień przekształcenia doliny, pełni rzeka Tabor.

Istniejące formy ochrony przyrody

Obszar Rymanów położony jest w całości w obrębie OChK Beskidu Niskiego, a część środkowa, południowa i wschodnia w granicach OSO Beskid Niski (PLB180002).

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów

Typy użytków gruntowych	Typ własności	Powierzchnia użytków w ha	% udział powierzchni w obszarze
<i>Lasy</i>	<i>Skarb Państwa</i>	3551,82	67,77
	<i>Własność komunalna</i>	371,33	7,09
	<i>Własność prywatna</i>	215,26	4,11
<i>Zadrzewienia</i>		45,88	0,88
<i>Grunty orne</i>		383,34	7,31
<i>Łąki trwałe</i>		129,48	2,47
<i>Pastwiska trwałe</i>		407,96	7,78
<i>Sady</i>		1,24	0,02
<i>Grunty pod stawami</i>		0	0
<i>Nieużytki</i>		1,24	0,02
<i>Wody stojące</i>		0	0
<i>Wody płynące</i>		29,65	0,57
<i>Grunty zabudowane</i>		49,8	0,95
<i>Inne</i>		54	1,03

2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka

Obszar Rymanów został utworzony dla ochrony stanowisk letnich i żerowisk podkowca małego i nocka dużego oraz stanowiących ich żerowiska siedlisk leśnych (9130, 91E0). Nie występują tu siedliska przyrodnicze objęte dopłatami rolnośrodowiskowymi, które stanowiłyby przedmiot ochrony obszaru.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły. Załącznik do uchwały nr 151/2011 Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2011 r. w sprawie ustanowienia „Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły.	Wojewoda Małopolski (zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2011 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do spraw Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły - Dz. U. z dnia 5 września 2011 r. nr 184 poz. 1088); Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie (zgodnie z ustaleniami szczegółowymi Programu oraz art.92 pkt.4 ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r.).	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły przewiduje w pobliżu obszaru PLH180016 Rymanów budowę zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska. Zbiornik wodny Rudawka Rymanowska jest składnikiem Zadania nr 34 Oś III Programu ... pn.: „Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno”.	Nie dotyczy	Ze względu na ogólny charakter zapisów Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły nie uwzględnia działań minimalizujących ani kompensujących skutki dla środowiska przewidywanych przedsięwzięć.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONANIE
DZIAŁAŃ
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażania projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego <i>Uchwała Nr XL VIII/522/02 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 sierpnia 2002 r.</i>	Marszałek Województwa Podkarpackiego	Plan przewiduje lokalizację zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska na Wisłoku. W Planie brak informacji o rozmieszczeniu i granicach obszarów Natura 2000 oraz o przedmiotach ich ochrony.	Nie dotyczy	Ze względu na ogólny charakter dokumentu, nie uwzględnia on działań minimalizujących ani kompensujących negatywne skutki dla środowiska przewidywanych przedsięwzięć.
Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bukowsko Zasoby kształtowanie i ochrona środowiska naturalnego i kulturowego. <i>Uchwała nr III/23/02 Rady Gminy w Bukowsku z dnia 30 grudnia 2002 r.</i>	Gmina Bukowsko	Studium zakłada zachowanie terenów leśnych w obecnym areale oraz zachowanie zadrzewień i zakrzewień, zwłaszcza wzdłuż cieków. W Studium brak informacji o obszarach Natura 2000 i przedmiotach ich ochrony.	9130 Żyzne buczyny 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Nie ustalono.

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Iwonicz Zdrój. Polityka przestrzenna. Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego. <i>Uchwała nr XL/336/02 Rady Miejskiej w Iwoniczu Zdroju z dnia 08 października 2002 r.</i>	Gmina Iwonicz-Zdrój	Studium wskazuje na potrzebę utrzymania składów gatunkowych drzewostanów zbliżonych do naturalnych oraz kształtowania ciągów ekologicznych w dolinach rzek i potoków poprzez tworzenie skupisk zieleni niskiej i wysokiej. W obowiązującym Studium brak informacji o obszarach Natura 2000 i przedmiotach ich ochrony (wprowadza je projekt zmiany).	9130 Żyzne buczyny 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Nie ustalono.
Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Iwonicz Zdrój. Instytut Gospodarki przestrzennej i Mieszkalnictwa 2011 (projekt)	Gmina Iwonicz-Zdrój	Studium zakłada m.in. ochronę korytarzy ekologicznych, zachowanie naturalnych brzegów cieków, ochronę roślinności związanej z siedliskami nadrzecznymi, ochronę siedlisk chronionych gatunków roślin i zwierząt.	9130 Żyzne buczyny 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Nie ustalono.
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów <i>Uchwała Rady Miejskiej w Rymanowie Nr XXXII/ 303/2002 z dnia 09.08.2002r.</i>	Gmina Rymanów	Studium zakłada ochronę istniejącej roślinności nadrzecznej ale jednocześnie dopuszcza możliwość regulacji rzek i potoków. Może to mieć negatywnie oddziaływanie siedliska łęgowe będące przedmiotem ochrony obszaru.	9130 Żyzne buczyny 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Nie ustalono.

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażania projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Rymanów Zdrój. 2006. <i>Uchwała Nr XXXIX/380/06 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 11 września 2006 r.</i>	Urząd Miejski w Rymanowie	Plan dopuszcza dokonywanie zamiany lasu na użytek rolny, o ile przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko nie wykaże negatywnego wpływu na środowisko. Z uwagi na dobre rozpoznanie rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych na terenie obszaru oraz wyznaczenie siedlisk kluczowych dla zachowania populacji nietoperzy, przy właściwym przeprowadzeniu procedury (uwzględnienie zapisów Planu), nie stwarza to niebezpieczeństwa zniszczenia siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk zwierząt będących przedmiotem ochrony obszaru.	9130 Żyzne buczyny 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Nie ustalono.
Studium Uwarunkowań i Kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zarszyn (<i>Uchwała Rady Gminy Zarszyn nr IV/27/2002 z dnia 30 grudnia 2002 r. z późn. zmianami. Najnowsza zmiana (II) została ustanowiona uchwałą Nr VIII/40/2011 Rady Gminy Zarszyn z dnia 8 czerwca 2011.</i>	Gmina Zarszyn	Studium wskazuje na potrzebę utrzymania składów gatunkowych drzewostanów zbliżonych do naturalnych oraz kształtowania ciągów ekologicznych w dolinach rzek i potoków poprzez tworzenie skupisk zieleni niskiej i wysokiej.	9130 Żyzne buczyny 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Nie ustalono.

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Odrzechowa. (projekt)	Gmina Zarszyn	Plan określa utrzymanie powierzchni leśnych w dotychczasowym zagospodarowaniu	9130 Żyzne buczyny 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Nie ustalono.
Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Rymanów na lata 2009-2018 (wraz z prognozą oddziaływania na środowisko sporządzoną w 2010 roku)	RDLP w Krośnie	Dokument reguluje zasady gospodarki leśnej prowadzonej na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Rymanów. Ma bezpośredni wpływ na wszystkie przedmioty ochrony obszaru.	9130 Żyzne buczyny 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	W dokument wpisano szereg działań sprzyjających ochronie przedmiotów ochrony m.in.: wyłączenie z użytkowania łągów, zachowanie w niezmienionym stanie odcinków rzek i potoków o naturalnym charakterze, pozostawienie ciągów drzew i krzewów rosnących wzdłuż cieków wodnych, zachowanie zadrzewień, otaczanie opieką starych drzew, szczególnie dziuplastych, pozostawienie fragmentów drzewostanów przeszlorębnych oraz grup starych drzew wśród młodszych drzewostanów..

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Dukla na lata 2008-2017 (wraz z prognozą oddziaływania na środowisko sporządzoną w 2010 roku)	RDLP w Krośnie	Dokument reguluje zasady gospodarki leśnej prowadzonej na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Dukla. Ma bezpośredni wpływ na przedmioty ochrony obszaru.	9130 Żyzne buczyny 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	W dokument wpisano szereg działań sprzyjających ochronie przedmiotów ochrony m.in.: wyłączenie z użytkowania jaworzyn, zachowanie w niezmienionym stanie odcinków rzek i potoków o naturalnym charakterze, pozostawienie ciągów drzew i krzewów rosnących wzdłuż cieków wodnych, zachowanie zadrzewień, otaczanie opieką starych drzew, szczególnie dziuplastych, pozostawienie fragmentów drzewostanów przeszłorębnych oraz grup starych drzew wśród młodszych drzewostanów.
Uproszczony Plan Urządzenia Lasu mienia gminy Bukowsko Na okres gospodarczy od 01.01.2005-31.12.2014. (Artel Projekt, Przemysł 2004)	Starostwo Powiatowe w Sanoku	Plan dotyczy niewielkiej części siedlisk żyznej buczyny; w głównej mierze przewiduje jedynie cięcia sanitarne i trzebież późną, a także rębnię IVD.	9130 Żyzne buczyny 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Plan nie ustala działań minimalizujących ani kompensujących.
Uproszczony Plan Urządzenia Lasu miejscowości Iwnicz Zdrój, Lubatowa. Własności osób fizycznych Na okres od 01.01.2005-31.12.2014. (Taxus, Przemysł, 2005)	Starostwo Powiatowe w Krośnie	Plan dotyczy małej części siedlisk żyznej buczyny; w jego ramach nie przewiduje się użytkowania rębego.	9130 Żyzne buczyny 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Plan nie ustala działań minimalizujących ani kompensujących.

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdraża nie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Uproszczone Plany Urządzenia Lasów stanowiących własność osób fizycznych na lata 2012-2021, w miejscowościach gminy Rymanów: Bałucianka, Bzianka, Deszno, Głębokie, Klimkówka, Królik Polski, Ładzin, Łazy, Milcza, Posada Górna, Puławy Rudawka Rymanowska, Rymanów, Rymanów Zdrój, Sieniawa, Tarnawa, Wisłoczek, Wołuszowa, Wólka Wróblak Szlachecki	Starostwo Powiatowe w Krośnie	Plan dotyczy w niewielkim stopniu siedlisk żyznej buczyny i łęgu; w głównej mierze przewiduje cięcia sanitarne i trzebież późną; w odniesieniu do buczyn także rębni IVD.	9130 Żyzne buczyny 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Plan nie ustala działań minimalizujących ani kompensujących.
Uproszczone Plan Urządzenia Lasu. Własności osób fizycznych Na okres od 01.01.2007-31.12.2016. Wieś: Wola Sękowa (Marek Kielar 2006)	Starostwo Powiatowe w Sanoku	Plan dotyczy niewielkiej części siedlisk żyznej buczyny; w jego ramach nie przewiduje się użytkowania rębne.	9130 Żyzne buczyny 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Plan nie ustala działań minimalizujących ani kompensujących.

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażania projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Uproszczony Plan Urządzenia Lasu osoby prawnej – gminy Zarszyn Na okres od 01.01.2004-31.12.2013. Wieś: Odrzechowa (Marek Kielar 2003)	Starostwo Powiatowe w Krośnie	Plan dotyczy części siedlisk kwaśnej i żyznej buczyny oraz łągu; przewiduje jedynie cięcia sanitarne i trzebieże.	9130 Żyzne buczyny 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Plan nie ustala działań minimalizujących ani kompensujących.

2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane

Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia [ha]	Liczba stanowisk *	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
Siedliska przyrodnicze						
9130 Żyzne buczyny	B	2277,25	61	Zgodne z załączoną mapą (zał. mapowy nr 1)	Dobry	Jest to najszerszej reprezentowane siedlisko przyrodnicze w obszarze. Pełne dane o nim, zgromadzone w trakcie opracowywania PZO, dotyczą jednak arealu poza gruntami w zarządzie LP. Na gruntach LP jego zasięg i stan zachowania określony jest głównie w oparciu o informacje uzyskane w trakcie inwentaryzacji przeprowadzonej przez LP w 2007, której metodyka zakłada dość znaczną generalizację. Zgromadzone dane pozwalają zaplanować ochronę siedliska w stopniu jaki jest wymagany w PZO. W obrębie siedliska założono sześć stanowisk monitoringowych zgodnie z metodyką GIOŚ przyjętą dla siedlisk leśnych (wskaźniki autorskie). Prace

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONAWCA
DYREKCJA
OPRACOWAŃ
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OPRACOWAŃ
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia [ha]	Liczba stanowisk *	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
						inwentaryzacyjne prowadzono między 15.06. a 31.07.2011
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	C	34,30	26	Zgodne z załączoną mapą (zał. mapowy nr 1)	Dobry	Siedlisko dobrze rozpoznane poza gruntami w zarządzie LP. Na terenach nadleśnictw, z uwagi na niewielką powierzchnię, w trakcie inwentaryzacji prowadzonej w 2007 roku szereg płatów mogło zostać pominiętych. W obrębie siedliska założono jedno stanowisko monitoringowe zgodnie z metodyką GIOŚ. Prace inwentaryzacyjne wykonano między 15.06. a 31.07.2011
Gatunki zwierząt						
1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	C	-	2	nr 4 (zał. mapowy nr 2)	Słaby	Dany obszar nie został jeszcze dobrze rozpoznany pod kątem występowania schronień nietoperzy. Nie da się wykluczyć, że populacja gatunku nie została jeszcze w pełni rozpoznana i udokumentowana. Aktualne dane monitoringowe odnoszące się do znanych już stanowisk gatunku gromadzi PTPP „pro Natura”.
1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	C	-	1	nr 1 (zał. mapowy nr 2)	Słaby	Dany obszar nie został jeszcze dobrze rozpoznany pod kątem występowania schronień nietoperzy. Nie da się wykluczyć, że populacja gatunku nie została jeszcze w pełni rozpoznana i udokumentowana. Aktualne dane monitoringowe odnoszące się do znanych już stanowisk gatunku gromadzi PTPP „pro Natura”.

* - liczba płatów siedliska

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych

Kod siedliska: 6430 (siedlisko z zał. I DS, zinventaryzowane w trakcie prac terenowych wykonywanych w ramach pzo)

Nazwa typu siedliska: Ziołorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

Charakterystyka: Typ siedliska obejmującego zarówno wilgotne ziołorośla w górach i na pogórzu jak i nitrofilne ziołorośla okrajków powiązanych z ciekami wodnymi na niżu. Ziołorośla górskie rozwijają się w wilgotnych miejscach w piętrze subalpejskim, natomiast ziołorośla niżowe tworzą przestrzenne kompleksy z łąkami, zajmując podobne siedliska w miejscach gdzie działalność niszcząca rzek nie pozwala na rozwinięcie się trwałych płatów leśno zaroślowych.

Występujące w obszarze płaty zajmują 0,30 ha i reprezentują nitrofilne zbiorowiska welonowe, z rzędu *Convolvuletalia sepium* i związku *senecion fluviatilis*. Zinventaryzowano dwa, wyraźnie wyodrębnione płaty o niewątpliwie naturalnej genezie. Jeden z nich położony jest w cofce zbiornika Sieniawskiego i budowany jest przede wszystkim przez pokrzywę pospolitą *Urtica dioica*, kielisznika zaroślowego *Calystegia sepium*, sadzka konopiastego *Eupatorium cannabinum*, a także lepieźnika różowego *Petasites hybridus* i inne gatunki ziołoroślowe. Drugi płat znajduje się na skraju łągi nad Taborem, w Rymanowie Zdroju. Ma charakter wyraźnego welonu, budowanego między innymi przez pokrzywę pospolitą *Urtica dioica*, kielisznika zaroślowego *Calystegia sepium*, chmiel pospolity *Humulus lupulus* i inne. Obydwa płaty są dość ubogie gatunkowo i ze względu na ich charakter florystyczny oraz niewielką powierzchnię zajmowaną w obszarze uznano, że nie powinny stanowić przedmiotu ochrony.

Stan siedliska w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Ranga w obszarze – reprezentatywność (zgodnie z wynikami prac terenowych): D (nieistotna)

Kod siedliska: 6510 (siedlisko z zał. I DS, zinventaryzowane w trakcie prac terenowych wykonywanych w ramach pzo)

Nazwa typu siedliska: Niżowe i górskie, świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion*)

Charakterystyka: Szeroko rozpowszechnione, antropogeniczne zbiorowiska użytków zielonych na umiarkowanie żyznych, mineralnych glebach świeżych. Są to zwykle wielokośne łąki występujące na niżu oraz na pogórzu i w niższych położeniach górskich. W typowych płatach obficie występuje rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, stokłosa miękka *Bromus hordaceus* a w górach, konietlica łąkowa *Trisetum flavescens*. W runi znaczny udział mają wysokie byliny z rodziny baldaszkowatych (*Apiaceae*), wśród

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

których są marchew zwyczajna *Daucus carota*, barszcz zwyczajny *Heracleum sphondylium*, pasternak zwyczajny *Pastinaca sativa*, biedrzyńca wielka *Pimpinella major*. Niższą warstwę tworzą rośliny dwuliścienne o barwnych kwiatach, takie jak: dzwonek rozpięzchły *Campanula patula*, koniczyna łąkowa *Trifolium pratense*, komonica pospolita *Lotus corniculatus*, skalnica ziarenkowata *Saxifraga granulata*, a w górach liczne gatunki przywrotników (Kucharski 2004).

Łąki w obszarze zajmują 342,09 ha. Reprezentowane są w większości przez płaty dość ubogie florystycznie. Ich strukturę kształtuje udział pospolitych gatunków wysokich traw takich jak rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius* i kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*. Znaczny udział mają też wysokie byliny z rodziny baldaszkowatych jak marchew zwyczajna *Daucus carota* i biedrzyńca większa *Pimpinella major*. Niższą warstwę tworzą rośliny dwuliścienne, takie jak: koniczyna łąkowa *Trifolium pratense*, komonica pospolita *Lotus corniculatus*, groszek łąkowy *Lathyrus pratensis*, jastrun zwyczajny *Leucanthemum vulgare* i inne.

Część łąk, nieużytkowanych lub użytkowanych nieregularnie, objęta jest procesami sukcesyjnymi, w efekcie których wkraczają gatunki ziołoroślowe, a także krzewiaste. Na znacznych powierzchniach rozprzestrzenia się silnie ekspansywny trzcinnik piaskowy *Calamagrostis epigejos*. Sposób wykształcenia łąk świeżych odbiegający od typu syntaksonomicznego spowodował określenie ich reprezentatywności jako nieistotnej.

Stan siedliska w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

Ranga w obszarze – reprezentatywność (zgodnie z wynikami prac terenowych): D (nieistotna)

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONANIE
DZIAŁAŃ
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Kod siedliska: 9110 (siedlisko z zał. I DS, zinventaryzowane w trakcie prac terenowych wykonywanych w ramach pzo)
Nazwa typu siedliska: Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion)

Żyzna jedlina, zb. *Abies alba-Oxalis acetosella*

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Kwaśna buczyna górská *Luzulo nemorosae-Fagetum*

Charakterystyka: Typ siedliska obejmującego środkowoeuropejskie lasy bukowe, bukowo-jodłowe (w wyższych położeniach często ze świerkiem) i jodłowe na ubogich i kwaśnych glebach, w obrębie całego zasięgu buka. W runie typowo występują tu wyraźny udział kosmatki gajowej *Luzula luzuloides*, płonnika strojnego *Polytrichum formosum*, śmiałka pogiętego *Deschampsia flexuosa*, trzcinnika owłosionego *Calamagrostis villosa* i borówki czernicy *Vaccinium myrtillus*. Wyraźnia się kilka podtypów kwaśnych buczyn, różniących się strukturą florystyczną oraz odmienną dynamiką. Kwaśne buczyny niżowe posiadają drzewostany zwykle czysto bukowe, podczas gdy kwaśne buczyny górskie mogą być tworzone przez większą liczbę gatunków. Bardzo odmienne w stosunku do obydwu pozostałych podtypów są żyzne jedliny. Zbiorowisko to wykształca się przeważnie w reglu dolnym, rzadziej w wyższych położeniach pogórzy, na stokach o niewielkim nachyleniu. Zajmuje siedliska pod względem żyzności pośrednie między buczynami żyznymi a kwaśnymi, a wilgotniejsze od siedlisk zajmowanych przez obydwie typy buczyn. W drzewostanie żyznej jedliny dominuje jodła pospolita *Abies alba*, a towarzyszyć jej może jawor *Acer pseudoplatanus*, buk zwyczajny *Fagus sylvatica*, klon zwyczajny *Acer platanoides*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior* i świerk pospolity *Picea abies*. W podszyciu, prócz gatunków drzewostanowych występuje leszczyna pospolita *Corylus avellana*, wiciokrzew czarny *Lonicera nigra*, bez koralowy

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Sambucus racemosa i jarząb pospolity *Sorbus aucuparia*. W runie występują takie gatunki jak wietlica samicza *Athyrium filix-femina*, czartawa drobna *Circaea alpina*, narecznica szerokolistna *Dryopteris dilatata*, przytulia okrągłolistna *Galium rotundifolium*, jastrzębiec leśny *Hieracium murorum*, kosmatka żółtawa *Luzula luzulina*, szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, lepieźnik biały *Petasites albus*, jeżyna gruczołowata *Rubus hirtus*, gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum*, borówka czarna *Vaccinium myrtillus* i przetacznik leśny *Veronica officinalis*.

Występujące w obszarze płaty kwaśnych buczyn zajmują powierzchnię 303,08 ha. Posiadają drzewostan budowany przede wszystkim przez buk zwyczajny *Fagus sylvatica* (kwaśna buczyna górską – kod podtypu 9110-2) lub jodłę pospolitą *Abies alba* (żyzna jedlina karpacka – kod podtypu 9110-3). W kwaśnej buczynie górskiej sporadycznie pojawiają się w drzewostanie gatunki domieszkowe, zwłaszcza jodła pospolita *Abies alba* oraz klon jawor *Acer pseudoplatanus*, miejscami także świerk *Picea abies*. Runo jest przeważnie ubogie, co dla tego siedliska jest dość charakterystyczne. Wyróżnia je negatywnie brak żywca gruczołowatego *Dentaria glandulosa* i żywca cebulkowego *Dentaria bulbifera*, natomiast pojawiają się gatunki acydofilne, takie jak kosmatka gajowa *Luzula luzuloides*, borówka czarna *Vaccinium myrtillus*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, jastrzębiec leśny *Hieracium murorum*, płonnik strojny *Polytrichum formosum* i inne. Kwaśne buczyny występują w różnych częściach obszaru, czasem na stosunkowo dużych powierzchniach. Zwykle zajmują grzbiety wzniesień i strome, silnie erodowane zbocza. Niekiedy mogą być postaciami degeneracyjnymi lub regeneracyjnymi żywnych buczyn. Żyzne jedliny tworzone są tu przez drzewostany z absolutną dominacją jodły pospolitej, z niewielkim udziałem buka *Fagus sylvatica*, dębu szypułkowego *Quercus robur* i świerka *Picea abies*. W ubogim runie obficie występuje szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, kosmatka gajowa *Luzula luzuloides*, borówka czarna *Vaccinium myrtillus*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, jastrzębiec leśny *Hieracium murorum*, płonnik strojny *Polytrichum formosum*, a także przenet purpurowy *Prenthes purpurea*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, jeżyna gruczołowata *Rubus hirta*, wietlica samicza *Athyrium filix-femina*, narecznica samcza *Dryopteris filix-mas* i inne.

Stan siedliska w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.:FV

Ranga w obszarze – reprezentatywność (zgodnie z wynikami prac terenowych): D (nieistotna)

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONANA
DYREKCJA
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Kod siedliska: 9130 (przedmiot ochrony obszaru)

Nazwa typu siedliska: Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion*)

Żyzna buczyna górska *Dentario glandulosae-Fagetum*

Charakterystyka: Żyzne buczyny górskie są zwykle wysokopiennymi, zwartymi lasami o złożonej strukturze przestrzennej. Drzewostan zdominowany jest zwykle przez buka *Fagus sylvatica*, chociaż na terenie Karpat lokalnie może dominować także jodła pospolita *Abies alba*. Jako domieszka może występować świerk pospolity *Picea abies*, jawor *Acer pseudoplatanus*, w niższych położeniach także grab *Carpinus betulus*. Krzewów jest zwykle niewiele; występować mogą takie gatunki jak: bez czarny *Sambucus nigra*, bez koralowy *Sambucus racemosa*, leszczyna *Corylus avellana*, a także wiciokrzew czarny *Lonicera nigra*. W aspektach wiosennych runa charakterystyczną grupę gatunków stanowią geofity wiosenne, przechodzące kwitnienie przed pełnym ulistnieniem buka. Należy tu między innymi żywiec gruczołowaty – gatunek charakterystyczny dla żyznej buczyny karpackiej. Prócz nich występują także: żywiec cebulkowy *Dentaria bulbifera*, zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, a w postaci wilgotniejszej kokorycz pusta *Corydalis cava* i kokorycz pełna *Corydalis solida*. W odmianie wschodniokarpackiej występuje pospolicie żywokost sercowaty *Symphytum cordatum*. W roślinności dna lasu znaczny udział mają też paprocie – zarówno dość

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

rzadkie: paprotnik kolczasty *Polystichum aculeatum* i paprotnik Brauna *Polystichum braunii* i znacznie pospolitsze – narecznica samcza *Dryopteris filix-mas* czy wietlica samicza *Athyrium filix-femina*.

Żyzne buczyny obszaru to rozległe lasy (2277,25 ha) z dominacją buka zwyczajnego *Fagus sylvatica* lub jodły pospolitej *Abies alba*. W drzewostanie często pojawia się klon jawor *Acer pseudoplatanus*, znacznie rzadziej grab pospolity *Carpinus betulus* (głównie w niższych położeniach) oraz jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*. Runo zazwyczaj jest bogate w gatunki, często bardzo bujne. Charakteryzuje je stały udział żywca gruczołowatego *Dentaria glandulosa* i żywca cebulkowego *Dentaria bulbifera* oraz wielu innych gatunków eutroficznych, takich jak: turzycza leśna *Carex sylvatica*, szczyr trwały *Mercurialis perennis*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, przytulia wonna *Galium odoratum*, narecznica samcza *Dryopteris filix-mas*, żywokost sercowaty *Symphytum cordatum* i wiele innych. Żyzne buczyny występują w całym obszarze. Zajmują zarówno wyższe jak i niższe położenia wzniesień, wykształcając wiele wariantów siedliskowych. Na stromych rumoszowych zboczach pojawia się dość rzadko podzespół miesięcznicowy z miesięcznicą trwałą *Lunaria rediviva* i jaworem *Acer pseudoplatanus*.

Stan siedliska w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.:FV

Ranga w obszarze – reprezentatywność (zgodnie z wynikami prac terenowych): B (dobra)

Stan zachowania w obszarze (według zweryfikowanych danych): U1

Zagrożenia istniejące: gospodarka leśna niedostosowana do specyfiki i potrzeb siedliska (uproszczenie struktury wiekowej drzewostanów, niedobór martwego drewna, obecność gatunków obcych dla siedliska, a na gruntach prywatnych także nadmierne rozluźnienie warstwy drzew i usuwanie martwych i umierających drzew), czynniki abiotyczne (silne wiatry, okiść, przymrozki).

Zagrożenia potencjalne: gospodarka leśna niedostosowana do specyfiki i potrzeb siedliska (wprowadzanie gatunków obcych siedliskowo, przerzedzanie zwarcia drzewostanu, uproszczenie struktury wiekowej drzewostanów).

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONAWCA
DIREKCJA
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DIREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Kod siedliska: 9170 (siedlisko z zał. I DS, zinventaryzowane w trakcie prac terenowych wykonywanych w ramach pzo)
Nazwa typu siedliska: Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

Grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*

Charakterystyka: Grąd subkontynentalny jest zbiorowiskiem o złożonej, wielopoziomowej strukturze, w którym drzewostan składa się zwykle z 3 lub 4 warstw i zbudowany jest najczęściej z dębu szypułkowego *Quercus robur*, graba *Carpinus betulus*, lipy drobnolistnej *Tilia cordata* i klonu pospolitego *Acer platanoides*. W południowej części kraju znaczną domieszkę stanowi buk pospolity *Fagus sylvatica* i jodła pospolita *Abies alba*, a na południowym wschodzie także wiśnia ptasia *Padus avium*. Ponadto w drzewostanie występują: dąb bezszypułkowy *Quercus petraea*, klon jawor *Acer pseudoplatanus*, brzozy – brodawkowata *Betula pendula* i omszona *B. pubescens*, osika *Populus tremula* i jabłoń dzika *Malus sylvestris*, na siedliskach wilgotnych również jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, olsza czarna *Alnus glutinosa* oraz wiązy – górski *Ulmus glabra*, polny *U. minor* i szypułkowy *U. laevis*. Warstwa krzewów może być w różnym stopniu rozwinięta, zazwyczaj jest lepiej wykształcona na siedliskach żyzniejszych i wilgotniejszych. Oprócz podrostu drzew w jej skład wchodzi: leszczyna pospolita *Corylus avellana*, trzmieliny – pospolita *Euonymus europaea* i brodawkowata *E. verrucosa*, kruszyna pospolita *Frangula alnus*, czeremcha zwyczajna *Padus avium*, głóg

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

jednoszyjkowy *Crataegus monogyna*, suchodrzew pospolity *Lonicera xylosteum*, kalina koralowa *Viburnum opulus* i jarząb pospolity *Sorbus aucuparia*, rzadziej inne gatunki, np. wawrzynek wilczylika *Daphne mezereum* czy kłokoczka południowa *Staphylea pinnata*. Warstwa zielna pokrywa zwykle od 40 do 100% powierzchni płatów. W czasie aspektu wczesnowiosennego wypełniają ją takie gatunki, jak: zawilce – gajowy *Anemone nemorosa* i żółty *A. ranunculoides*, przylaszczka pospolita *Hepatica nobilis*, groszek wiosenny *Lathyrus vernus*, kokorycze – pusta *Corydalis cava* i pełna *C. solida*, rutewka zdrojowata *Isopyrum thalictroides*, ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna*, miodunka ćma *Pulmonaria obscura*. W przeciętnych warunkach siedliskowych do najczęściej występujących gatunków rozwijających się w okresach późniejszych należą: gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, prosownica rozpierzchła *Milium effusum*, dąbrówka rozłogowa *Ajuga reptans*, czworolist pospolity *Paris quadrifolia*, przytulia (marzanka) wonna *Galium odoratum*, czerniec gronkowy *Actaea spicata*, fiołek leśny *Viola reichenbachiana*, kokoryczka wielokwiatowa *Polygonatum multiflorum*, jaskier kosmaty *Ranunculus lanuginosus*, zerwa kłosowa *Phyteuma spicatum*, narecznice – samcza *Dryopteris filix-mas* i krótkoostna *D. carhusiana*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium* i inne. Gatunkami charakterystycznymi zespołu *Tilio-Carpinetum* są: turzyca orzęsiona *Carex pilosa* i jaskier kaszubski *Ranunculus cassubicus*, a walor gatunków regionalnie wyróżniających mają: przytulinka wiosenna *Cruciata glabra*, trzmielina brodawkowata *Euonymus verrucosus* i przytulia Schultesa *Galium schultesii*. W słabo wykształconej warstwie mszystej najczęściej występują: żurawiec falisty *Atrichum undulatum*, gatunki z rodzaju krótkosz – *Brachthecium oedipodium*, *B. rutabulum*, *B. velutinum*, dzióbkwiec *Zetterstedtia Eurhynchium angustriete*, merzyk pokrewny *Plagiomnium affine* oraz płóżymerzyki – kończysty *P. cuspidatum* i fałdowany *P. undulatum*.

W obszarze są to lasy liściaste z dominacją grabu zwyczajnego *Carpinus betulus*, a miejscami także dębu szypułkowego *Quercus robur* i z udziałem klonu jawora *A. pseudoplatanus*, buka pospolitego *Fagus sylvatica*, lipy drobnolistnej *Tilia cordata*, lipy szerokolistnej *T. platyphyllos*, a rzadziej także jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior* i klonu zwyczajnego *Acer platanoides*. W runie obficie występują gatunki mezo- i eutroficznym lasów z klasy *Querco-Fagetea*, szczególnie gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea*, turzyca palczasta *Carex digitata*, a także turzyca leśna *Carex sylvatica*, szczyr trwały *Mercurialis perennis*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, przytulia wonna *Galium odoratum*, narecznica samcza *Dryopteris filix-mas*. Grądy zajmują w obszarze niewielką powierzchnię; większe zwarte płaty znajdują się między innymi na zboczach doliny Wisłoka, poza tym zachowane są przeważnie w postaci niewielkich płatów lub wąskich pasm w miejscach trudno dostępnych i nie nadających się do zagospodarowania. Duże znaczenie mają pasowe wystąpienia na zboczach Jeziora Sieniawskiego, będące ważnym korytarzem migracyjnym dla kolonii podkowca małego zamieszkującej poddasze kościoła w Sieniawie – łączą schronienie letnie z terenem żerowiskowym.

Stan siedliska w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.:U1

Ranga w obszarze – reprezentatywność (zgodnie z wynikami prac terenowych): D (nieistotna)

INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Kod siedliska: 9180 (siedlisko z zał. I DS, zinwentaryzowane w trakcie prac terenowych wykonywanych w ramach pzo)

Nazwa typu siedliska: Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (*Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani*)

Charakterystyka: Siedlisko tworzone jest przez żyzne lasy jaworowe, jaworowo-bukowe i klonowo-lipowe rozwijające się na stromych stokach i zboczach skalnych, z reguły przy nachyleniu 30–50°, na glebach silnie szkieletowych, często z występującym na powierzchni rumoszem, głazami i blokami skalnymi oraz silnie zaznaczającymi się, aktywnymi procesami erozyjnymi. Podłożem są gleby inicjalne, rankery lub pararendziny, rzadziej gleby brunatne lub rędziny, prawie zawsze bardzo żyzne i wilgotne, z próchnicą typu mull lub mull moder, znajdujące się pod wpływem wód stokowych. Mikroklimat siedliska jest z reguły chłodny i wilgotny, bardzo często o charakterze klimatu górskiego. W drzewostanie panują gatunki ekologicznie przystosowane do tych trudnych warunków siedliskowych, zdolne do tworzenia wielopniowych, odroślowych form i do szybkiego rozwoju młodych drzewek na ruchomym podłożu. Najbardziej charakterystycznymi dla tego siedliska drzewami są: jawor, w wielu wypadkach tworzący jednogatunkowe drzewostany, oraz lipa szerokolistna. W wyższych położeniach współdominują jarzab pospolity i buk zwyczajny, z domieszką jodły i świerka, zaś w niższych klon pospolity i jesion wyniosły, z domieszką wiązu górskiego, lipy drobnolistnej i graba. Warstwa krzewów osiąga bardzo zróżnicowane zwarcie i skład gatunkowy. Charakterystycznymi elementami runa są paprocie i wysokie, nitrofilne byliny. Z gatunków przywiązanych do różnych podtypów należy wymienić szczególnie miesięcznicę trwałą *Lunaria rediviva*, czerniec gronkowy *Actaea spicata*, paprotnik kolczysty *Polystichum aculeatum* oraz ziołoroślowe byliny z klasy *Betulo-Adenostyletea*, dominujące w niektórych zespołach wysokogórskich. Warstwa mszaków jest wykształcona bardzo słabo, a w niektórych płatach brak jej zupełnie.

Stwierdzono zaledwie pojedynczy płat o powierzchni 0,04 ha, położony na stromej skarpie brzegowej Wisłoczka. W drzewostanie dominuje klon jawor *A. pseudoplatanus* i wiąz górski *Ulmus glabra*. W runie występują gatunki ziołoroślowe, takie jak miesięcznica trwałą *Lunaria rediviva*, pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica* i starzec gajowy *Senecio nemorensis*. Ze względu na nietypowe wykształcenie florystyczne reprezentatywność siedliska określono jako nieistotną.

Stan siedliska w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Ranga w obszarze – reprezentatywność (zgodnie z wynikami prac terenowych): D (nieistotna)

Kod siedliska: 91E0 (przedmiot ochrony obszaru)

Nazwa typu siedliska: Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*)

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONAWCA
DIREKCJA
OGRODZENIA
ŚRODOWISKA

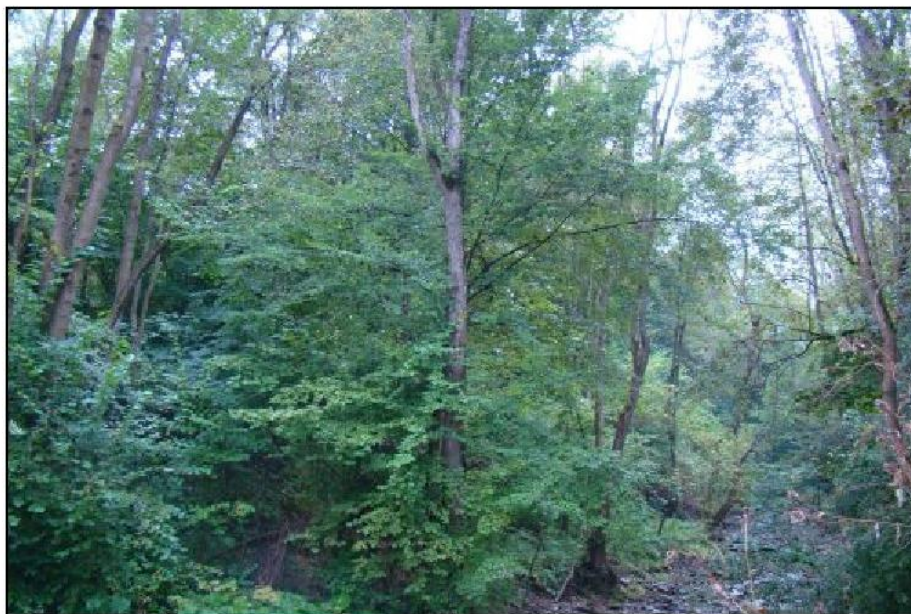

REGIONALNA
DIREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lęg jesionowy *Carici remotae-Fraxinetum* nad Wisłoczkiem.

Charakterystyka: Ten typ siedliska przyrodniczego obejmuje nadrzeczne lasy i zarośla olszy szarej *Alnus incana* i olszy czarnej *Alnus glutinosa*, jesioną wyniosłego *Fraxinus excelsior*, wierzby białej *Salix alba* i kruchej *Salix fragilis* oraz topoli białej *Populus alba* i czarnej *Populus nigra*. Występują one w całej Polsce, przy czym miejscami są reprezentowane przez rozmaite podtypy, postaci przejściowe, formy degeneracyjne i regeneracyjne. Wymienione łęgi o strukturze leśno-zaroślowej wykształcają się na glebach zalewanych wodami rzecznyymi, o wysokim poziomie wód gruntowych.

Łęgi zinwentaryzowane na terenie ostoi są to łęgi olszowe i jesionowe należące do związku *Alnion glutinoso-incanae* oraz łęgi wierzbowe *Salicetum albo-fragilis* (w tym ich postaci zubożałe). Zajmują one zawsze niewielkie powierzchnie w dolinach cieków, często na stromych zboczach, w dnach parowów. Łęgi wierzbowe z ziołoroślowym runem wykształciły się na skrajach leśnych, w kompleksach zaroślowo-okrajkowych na brzegach Wisłoka, często w kontakcie z łąkami i pastwiskami. Najbardziej wartościowe są jednak płaty z olszą szarą *Alnus incana* i czarną *Alnus glutinosa* oraz jesionem wyniosłym *Fraxinus excelsior*. Często towarzyszy im czeremcha zwyczajna *Padus avium*, brzoza brodawkowata *Betula pendula*, jawor *Acer pseudoplatanus* i osika *Populus tremula*. W podszyciu pojawia się leszczyna *Corylus avellana*,

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

kruszyna zwyczajna *Frangula alnus*, a w runie czyściec leśny *Stachys sylvatica*, turzyca odległokłosa *Carex remota*, ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna*, skrzyp leśny *Equisetum sylvaticum*, świerżabek orzęsiony *Chaerophyllum hirsutum*, gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum*, rzeżucha gorzka *Cardamine amara*, szczaw gajowy *Rumex sanguineus*, czartawa pospolita *Circaea lutetiana*, rzadziej także skrzyp olbrzymi *Equisetum telmateia*.

Stan siedliska w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.:U2

Ranga w obszarze – reprezentatywność (zgodnie z wynikami prac terenowych): C (znacząca)

Stan zachowania w obszarze: FV

Zagrożenia istniejące: gospodarka leśna niedostosowana do specyfiki i potrzeb siedliska (uproszczanie struktury wiekowej drzewostanów, nadmierne rozluźnienie warstwy drzew, usuwanie martwych i umierających drzew, niedobór martwego drewna), czynniki abiotyczne (silne wiatry, okiść, przymrozki), pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych, zamieranie jesionu.

Zagrożenia potencjalne: gospodarka leśna niedostosowana do specyfiki i potrzeb siedliska (wprowadzanie gatunków obcych siedliskowo, usuwanie martwych i umierających drzew, użytkowanie lasu bez odnowienia, nadmierne przerzedzenie warstwy drzew), budowa i remonty dróg wzdłuż potoków, regulacja koryt.

2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru

W obszarze nie stwierdzono gatunków roślin z zał. II Dyrektywy siedliskowej.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru

Kod gatunku: 1193 (*gatunek z zał. II DS. stwierdzony w trakcie prac terenowych wykonywanych w ramach PZO*)

Nazwa: kumak górski *Bombina variegata*

Charakterystyka: Gatunek jest związany z różnego typu niewielkimi zbiornikami wodnymi. Znaczną część życia spędza na lądzie, gdzie również zimuje. W obszarze kumak górski występuje w rozproszeniu na kilkunastu stanowiskach, głównie w obszarach leśnych i na ich skrajach. Obserwowany był przede wszystkim w astatycznych zbiornikach wodnych, na drogach gruntowych i przydrożach. Jego liczebność nie została oszacowana i wymaga dalszych badań. Prawdopodobnie obszar ma niewielkie znaczenie dla zachowania tego gatunku.

Stan gatunku w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Ranga w obszarze- ocena populacji: zgodnie z wynikami prac terenowych D (nieistotna).

Kod gatunku: 1303

Nazwa gatunku: podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*

Charakterystyka: Przedstawiciel nielicznie reprezentowanej w Polsce rodziny podkowcowatych, jeden z najmniejszych i najbardziej zagrożonych krajowych nietoperzy. Rozpiętość skrzydeł 19-25 cm, masa ciała 5,6-9 g. Futro na grzbiecie jasnobrązowe, część brzuszna jaśniejsza koloru szarego. Uszy i pyszczek jasne. Charakterystyczna narośl wokół nozdrzy w kształcie podkowy, od której pochodzi nazwa podkowców. Skrzydła ciemne, zaokrąglone i szerokie, umożliwiające wolny, ale bardzo precyzyjny lot; podczas hibernacji owijają nimi szczelnie całe ciało. W koloniach rozrodczych i zimowych wiszą na ogół bezpośrednio pod stropem, nigdy nie wciskając się w szczeliny. Odchody paciorkowate zbudowane z połączonych ze sobą po 2-4 sztuki beczułkowatych granulek. Sezon wiosenno-letni (kwiecień-sierpień) to dla podkowców okres ciąży, porodu i wychowywania młodych. W czasie od sierpnia do listopada odbywają gody i akumulują zapasy tłuszczu, natomiast w miesiącach zimowych (listopad- kwiecień) hibernują. Na kolonie rozrodcze wybierają zazwyczaj strychy budynków, miejscem godów są prawdopodobnie jaskinie lub inne schronienia o podobnym mikroklimacie. Podkowiec mały hibernuje w słabo wentylowanych podziemiach o stałej dość wysokiej temperaturze ok. 5-9 °C, najczęściej jaskiniach i opuszczonych sztolniach. W obszarze Rymanów podkowiec znany jest przede wszystkim z okresu rozrodu,

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONAWCA
DIREKCJA
OPRACOWAŃ
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DIREKCJA
OPRACOWAŃ
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

skąd znane jest jedno schronienie koloni rozrodczej, zajmujące poddasze niewielkiego kościółka w Sieniawie. Pojedyncze osobniki obserwowane są również w kościele w Rymanowie-Zdroju, gdzie stale przebywa kolonia nocka dużego.

Stan gatunku w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.:U1

Ranga w obszarze : według zweryfikowanych danych - ocena ogólna: C (znacząca)

Stan zachowania stanowisk i siedlisk gatunku w obszarze: U1

Zagrożenia istniejące:

- Utrata schronień w wyniku postępujących zniszczeń budynków, w których znajdują się kolonie.
- Prace remontowe dachu i strychu prowadzone w okresie rozrodu nietoperzy tj. od 15.04. do 15.09.
- Drapieżnictwo - strych kościoła w Sieniawie zamieszkiwany jest przez kunę.
- Brak zidentyfikowania zimowisk gatunku.
- Płoszenie nietoperzy.

Zagrożenia potencjalne:

- Instalacja na budynku stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej.
- Uszczelnienie strychów - likwidacja wlotów
- Stosowanie toksycznych środków konserwacji drewna.
- Brak bezpiecznego wylotu (wycinka lub nadmierne przycinanie drzew w bezpośrednim otoczeniu kolonii).
- Brak bezpiecznego wylotu (zainstalowanie intensywnego zewnętrznego oświetlenia budynku).
- Zubożenie bazy pokarmowej (insektycydy, niewłaściwe oświetlenie Parku Zdrojowego w Rymanowie-Zdroju).
- Utrata tras migracji na żerowisko (niszczenie liniowych elementów krajobrazu).
- Utrata żerowiska (wielkoobszarowe wylesienia, fragmentacja obszarów leśnych).
- Zimowa turystyka jaskiniowa.
- Lokalizacja dróg i farm wiatrowych na trasach przelotów.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Kod gatunku: 1324**Nazwa gatunku: nocek duży *Myotis myotis***

Charakterystyka: Jeden z największych krajowych nietoperzy: rozpiętość skrzydeł ok. 45 cm waga od 26-40 g. Futro na grzbiecie szarobrązowe, na brzuchu białe i biało żółte, ucho i pyszczek jasne, błony lotne ciemne. Kolonie rozrodcze zlokalizowane przeważnie na strychach budynków, wyjątkowo w podziemiach liczą zazwyczaj od kilkunastu do kilkuset osobników, choć znane są również zgrupowania znacznie bardziej liczne. Zimowanie trwa od późnej jesieni do początku kwietnia. Nocki duże hibernują w podziemiach - sztolniach, fortach, piwnicach i jaskiniach, choć bywa, że zimą znajdowane są również na nie przemarzających strychach. W Obszarze stwierdzony jest w okresie rozrodu – kolonia samic z młodymi wykorzystuje jako schronienie poddasze kościoła w Rymanowie-Zdroju. W stanowisku tym zainstalowana została platforma na guano zabezpieczająca strop budynku i co roku są z niej usuwane odchody. Prace wykonuje PTPP "pro Natura".

Stan gatunku w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Ranga w obszarze : według zweryfikowanych danych - ocena ogólna: C (znacząca)

Stan zachowania stanowisk i siedlisk gatunku w obszarze: U2

Zagrożenia istniejące: zewnętrzne oświetlenie budynku, ułatwiające atak drapieżników podczas wylotu nietoperzy.

Zagrożenia potencjalne:

- Prace remontowe dachu i strychu prowadzone w okresie rozrodu nietoperzy tj. od 15.04. do 15.09.
- Instalacja na budynku stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej.
- Uszczelnienie strychów - likwidacja wlotów
- Stosowanie toksycznych środków konserwacji drewna.
- Płoszenie nietoperzy.
- Brak bezpiecznego wylotu (wycinka lub nadmierne przycinanie drzew w bezpośrednim otoczeniu kolonii).
- Zubożenie bazy pokarmowej (insektycydy).
- Utrata tras migracji na żerowisko (niszczenie liniowych elementów krajobrazu) poza areałem PGL LP.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- Utrata żerowiska (wielkoobszarowe wylesienia, fragmentacja obszarów leśnych).
- Zimowa turystyka jaskiniowa.
- Lokalizacja dróg i farm wiatrowych na trasach przelotów.

Moduł B

3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi	
Żyzne buczyny	9130	I	Powierzchnia siedliska		XX	FV	U1	Obniżenie oceny wynika z niedoboru martwego drewna. Dodatkowo stwierdzono zaburzoną strukturę pionową roślinności oraz uszkodzenia ściółki i gleby wywołane pozyskiwaniem drewna.	
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	XX			FV
					Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	XX			FV
					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	XX			FV
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	XX			FV
					Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	XX			FV
					Obce gatunki inwazyjne runa i podszytu	XX			FV
					Martwe drewno	XX			U1
					Martwe drewno grubowymiarowe (>3 m dł. i >50 cm gr.)	XX			FV
					Wiek drzewostanu	XX			U1
Pionowa struktura roślinności	XX	U1							
Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV							

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi	
				Przekształcenia ściółki i gleby związane z użytkowaniem	XX	U1			
				Inne zniekształcenia	XX	FV			
			Perspektywy ochrony		XX	FV			
Żyzne buczyny	9130	II	Powierzchnia siedliska		XX	FV	U1	Obniżenie oceny wynika z zaburzonej struktury pionowej roślinności oraz uszkodzeń ściółki i gleby wywołanych pozyskiwaniem drewna.	
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne		XX			FV
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy		XX			FV
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		XX			FV
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		XX			FV
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		XX			FV
				Obce gatunki inwazyjne runa i podszytu		XX			FV
				Martwe drewno		XX			FV
				Martwe drewno grubowymiarowe (>3 m dł. i >50 cm gr.)		XX			FV
				Wiek drzewostanu		XX			U1
				Pionowa struktura roślinności		XX			U1
				Naturalne odnowienie drzewostanu		XX			FV
				Przekształcenia ściółki i gleby związane z użytkowaniem		XX			U1
			Inne zniekształcenia		XX	FV			
Perspektywy ochrony		XX	FV						

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
Żyzne buczyny	9130	III	Powierzchnia siedliska		XX	FV	U1	Obniżenie oceny wynika z niedoboru martwego drewna. Dodatkowo stwierdzono zaburzoną strukturę pionową roślinności oraz uszkodzenia ściółki i gleby wywołane pozyskiwaniem drewna.
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	XX	FV		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	XX	FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	XX	FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	XX	FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	XX	FV		
				Obce gatunki inwazyjne runa i podszytu	XX	FV		
				Martwe drewno	XX	U1		
				Martwe drewno grubowymiarowe (>3 m dł. i >50 cm gr.)	XX	FV		
				Wiek drzewostanu	XX	FV		
				Pionowa struktura roślinności	XX	U1		
				Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV		
				Przekształcenia ściółki i gleby związane z użytkowaniem	XX	U1		
			Inne zniekształcenia	XX	FV			
Perspektywy ochrony		XX	FV					
Żyzne buczyny	9130	IV	Powierzchnia siedliska		XX	FV	U1	Obniżenie oceny wynika z niedoboru martwego drewna, zwłaszcza grubowymiarowego. Dodatkowo stwierdzono zaburzoną strukturę pionową oraz uszkodzenia ściółki i gleby wywołane pozyskiwaniem
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	XX	FV		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	XX	FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	XX	FV		drewna.
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	XX	FV		
				Obce gatunki inwazyjne runa i podszytu	XX	FV		
				Martwe drewno	XX	U1		
				Martwe drewno grubowymiarowe (>3 m dł. i >50 cm gr.)	XX	U2		
				Wiek drzewostanu	XX	FV		
				Pionowa struktura roślinności	XX	U1		
				Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV		
				Przekształcenia ściółki i gleby związane z użytkowaniem	XX	U1		
				Inne zniekształcenia	XX	FV		
			Perspektywy ochrony		XX	FV		
Żyzne buczyny	9130	V	Powierzchnia siedliska		XX	FV	U1	Obniżenie oceny wynika z niedoboru martwego drewna.
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	XX	FV		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	XX	FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	XX	FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	XX	FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	XX	FV		
				Obce gatunki inwazyjne runa i podszytu	XX	FV		
				Martwe drewno	XX	U1		
				Martwe drewno grubowymiarowe (>3 m dł. i >50 cm gr.)	XX	FV		
				Wiek drzewostanu	XX	FV		
				Pionowa struktura roślinności	XX	FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stano-wisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Przekształcenia ściółki i gleby związane z użytkowaniem	XX	FV		
				Inne zniekształcenia	XX	FV		
				Perspektywy ochrony	XX	FV		
Żyzne buczyny	9130	VI	Powierzchnia siedliska		XX	FV	FV	
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	XX	FV		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	XX	FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	XX	FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	XX	FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	XX	FV		
				Obce gatunki inwazyjne runa i podszytu	XX	FV		
				Martwe drewno	XX	FV		
				Martwe drewno grubowymiarowe (>3 m dł. i >50 cm gr.)	XX	FV		
				Wiek drzewostanu	XX	FV		
				Pionowa struktura roślinności	XX	FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV		
				Przekształcenia ściółki i gleby związane z użytkowaniem	XX	U1		
			Inne zniekształcenia	XX	FV			
			Perspektywy ochrony	XX	FV			
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	91E0	X	Powierzchnia siedliska		XX	FV	FV	Stan siedlisk określono jako właściwy. Obniżenie oceny wskaźnika wieku drzewostanu nie wpływa na ogólną ocenę, gdyż w przypadku wąskich płatów łągów, zachowanych jedynie wzdłuż koryta
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	XX	FV		
				Gatunki dominujące	XX	FV		
				Obce gatunki inwazyjne	XX	FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Martwe drewno	XX	FV		potoków w terenach górskich i podgórskich, nie rozwijają się postaci z dużym udziałem starych drzew. Zaburzenie pionowej struktury roślinności wynika z wpływu antropogenicznego, jednak fitocenoza wykazuje zróżnicowanie typowe dla płatów spontanicznie renaturyzujących. Czynnikiem niezależnym od użytkowania jest zamieranie jesionu.
				Martwe drewno grubowymiarowe (>3 m dł. i >50 cm gr.)	XX	FV		
				Naturalność koryta	XX	FV		
				Reżim wodny	XX	FV		
				Wiek drzewostanu	XX	U2		
				Pionowa struktura roślinności	XX	U1		
				Gatunki obce w drzewostanie	XX	FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV		
				Przekształcenia ściółki i gleby związane z użytkowaniem	XX	FV		
				Inne zniekształcenia	XX	U1		
			Perspektywy ochrony		XX	FV		
Gatunki					XX			
Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	1303	Kościoł w Sienia wie (kontur nr 4 na zał. map. nr 2)	Parametry populacji	Liczebność	XX	FV	U1	Kościoł. w którym znajduje się kolonia jest w bardzo złym stanie technicznym. Może to spowodować na przestrzeni najbliższych lat pogorszenie się warunków mikroklimatycznych strychu (brak stabilności termicznej, wilgoć) a w dalszej perspektywie zniszczenie stanowiska. Wejście na strych nie jest zamknięte na klucz, dlatego potencjalnie może być on
				Struktura wiekowa	XX	XX		
			Parametry siedliska gatunku	Kubatura schronienia dostępna (dogodna) dla nietoperzy	XX	FV		
				Zabezpieczenie przed niepokojeniem nietoperzy	XX	U1		
				Dostępność wlotów dla nietoperzy	XX	FV		
				Ekspozycja wlotów do schronienia	XX	FV		
				Obecność bezpiecznych tras przelotu w kierunku żerowisk	XX	FV		
				Niezmienność warunków mikroklimatycznych	XX	U1		
				Istotne, zauważalne wielkopowierzchniowe zmiany w strukturze żerowisk w otoczeniu (r = 2,5 km) schronień	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
			Szanse zachowania gatunku	Stan populacji gatunku i jego siedliska	XX	U1		penetrowany przez osoby niepożądane, powodując płoszenie nietoperzy. Brak wystarczających danych naukowych nie pozwala na ocenę struktury wiekowej populacji.
Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	1324	Kościół w Rymanowie (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	Parametry populacji	Liczebność	XX	U2	U2	Od momentu opisanego stanowiska w 2003 roku liczebność gatunku w kolonii zmniejszyła się kilkukrotnie. Brak jest bezpiecznego wylotu z kolonii -wyeksponowanie na drapieżniki, spowodowane intensywnym zewnętrznym oświetleniem budynku. Ze względu na to, iż gatunek odbywa średniodystansowe migracje na zimowiska, które nie podlegają ochronie na terenie Obszaru, nie da się jednoznacznie ocenić perspektywy zachowania gatunku. Brak wystarczających danych naukowych nie pozwala na ocenę struktury wiekowej populacji.
			Parametry siedliska gatunku	Struktura wiekowa	XX	XX		
				Kubatura schronienia dostępna (dogodna) dla nietoperzy	XX	FV		
				Zabezpieczenie przed niepokojeniem nietoperzy	XX	FV		
				Dostępność wlotów dla nietoperzy	XX	FV		
				Ekspozycja wlotów do schronienia	XX	U2		
				Obecność bezpiecznych tras przelotu w kierunku żerowisk	XX	FV		
				Niezmienność warunków mikroklimatycznych	XX	FV		
Istotne, zauważalne wielkopowierzchniowe zmiany w strukturze żerowisk w otoczeniu (r = 2,5 km) schronień	XX	FV						
			Szanse zachowania gatunku	Stan populacji gatunku i jego siedliska	XX	XX		

4. Analiza zagrożeń

SIEDLISKA PRZYRODNICZE

W przypadku żywnych buczyn zagrożenia wiążą się m.in. z gospodarką leśną i mogą przejawiać się: przekształceniem struktury wiekowej drzewostanów, uproszczeniem ich budowy (monotypizacją), zmniejszeniem udziału mikrosiedlisk związanych z rozkładającym się drewnem, obecnością gatunków obcych ekologicznie lub geograficznie (m.in. pinetyzacją) oraz nadmiernym rozluźnieniem zwarcia drzewostanu i zmianą składu gatunkowego runa lub nadmiernym rozwojem warstwy podszytu (rubietyzacja, fruticetyzacja). Z uwagi jednak na areał rębni planowanych w obecnym planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rymanów, ich rodzaj (w przewadze rębnia IVD z długim okresem odnowienia), zalecenia ochronne zawarte w programie ochrony przyrody oraz wskazania dotyczące modyfikacji gospodarki leśnej zawarte w prognozie oddziaływania PUL na środowisko można założyć, że przy prawidłowej realizacji zapisów PUL zagrożenia te nie wpłyną istotnie na stan siedlisk.

Na gruntach leśnych objętych uproszczonym planem urządzenia lasu planuje się obecnie użytkowanie rębne w niewielkim zakresie i jedynie rębnią IVD. Zagrożenia w tym wypadku wiążą się z cięciami trzebieżowymi, które mogą doprowadzić do nadmiernego przerzedzenia drzewostanu, dalszego zubażania siedliska w martwe drewno i zmian w składzie runa. W wypadku realizacji założonych gospodarczych typów drzewostanu może nastąpić lokalne wprowadzenie (jako domieszki) gatunków obcych ekologicznie dla występujących w obszarze siedlisk (modrzewia i świerka).

Obok gospodarki leśnej zagrożenia dla siedlisk przyrodniczych wynikają z działania czynników abiotycznych. Z uwagi na położenie obszaru w pobliżu Przełęczy Dukielskiej drzewostany szczególnie narażone są na działanie silnych wiatrów. Ich efektem są zwykle złomy i wywroty. Drugi istotny czynnik abiotyczny, choć o nieco mniejszym nasileniu, to okiślenie.

W odniesieniu do siedlisk łęgowych na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych PUL przewiduje wyłączenie ich z użytkowania rębego, natomiast w jednym wydzieleniu planuje się cięcia trzebieżowe. Areał łęgów nie był dotąd wystarczająco rozpoznany zarówno na gruntach LP jak i poza nimi. Przeprowadzona inwentaryzacja ujawniła występowanie, dotąd nie wykazywanych, płatów łęgowych zarówno w obrębie kompleksów lasów w zarządzie LP jak również na gruntach prywatnych. Nieliczne płaty mają powierzchnię umożliwiającą wykształcenie się właściwej struktury przestrzennej łęgów, jednak większość to wąskie pasy, w których oddziaływania związane z efektem brzeżnym obejmują całość siedliska w danym miejscu. Wąskie, pasowe wykształcenie, często ograniczone i izolowane przed drogi biegnące równoległe do koryta cieków, to czynnik w decydujący sposób ułatwiający neofityzację łęgów. W niektórych miejscach pojawia się niecierpek balsamiczny *Impatiens glandulifera*, rdestowiec ostrokończysty *Reynoutria cuspidata* i inne gatunki obcego pochodzenia. Dodatkowo, w niektórych płatach rośnie dosadzana sosna pospolita *Pinus sylvestris*, a przerzedzenie drzewostanu powoduje silny rozwój w podszytcie gatunków porębowych, takich jak

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

dziki bez czarny *Sambucus nigra*. Obrazu zniekształceń dopełnia masowe zamieranie jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior* oraz zaśmiecanie siedliska odpadami z gospodarstw domowych. Potencjalnie może dochodzić do zniszczenia roślinności łąkowej w efekcie prac regulacyjnych na brzegach cieków, a także fragmentacji fitocenozy łąkowych w trakcie budowy i remontów dróg biegnących wzdłuż cieków.

NIETOPERZE

Wśród głównych zagrożeń dla podkowca małego oraz nocka dużego wymienić należy utratę schronień oraz niekorzystne zmiany w ich otoczeniu. Obydwa gatunki nietoperzy swoje letnie kolonie rozrodcze tworzą na strychach budynków. Samice pojawiają się w kwietniu, a wychowanie młodych trwa do września. Nietoperze są przywiązane do swoich kryjówek i co roku powracają w to samo miejsce. Usytuowanie kolonii na strychach budynków czyni je w pełni zależnymi od ludzi, którzy nie zawsze zdają sobie sprawę z posiadania dodatkowych lokatorów. Różnego rodzaju prace remontowe i konserwacyjne prowadzone na strychach i dachach, mogą nietoperzom uniemożliwić wykorzystywanie kryjówek lub wręcz doprowadzić do ich śmierci. Bardzo często nie wynika to ze złych zamiarów, a jedynie z braku wiedzy na temat biologii i potrzeb środowiskowych nietoperzy. W przypadku kolonii nocka dużego, gromadzące się duże pokłady guana, stają się nierzadko przyczyną celowego pozbywania się nietoperzy ze strychów. W okresie rozrodu nietoperze są bardzo wrażliwe na niepokojenie. Częste wchodzenie na strych, świecenie latarką i hałasowanie powoduje, że opuszczają swoje schronienia, a nadmierny stres często powoduje porzucanie młodych lub poronienia. W obszarze stan zabezpieczenia przed płożeniem kolonii podkowca małego nie jest zadowalający. W przypadku kościoła w Sieniawie, wejście na strych jest zamknięte klapą, ale nie posiada żadnego zamka lub kłódki. Kolonia nocka dużego zamieszkująca kościół w Rymanowie-Zdroju jest zabezpieczona – wejście na chór, na którym znajdują się drzwi na strych, jest zamknięte na klucz.

Prowadzenie prac remontowych, takich jak wymiana pokrycia dachu czy konserwacja elementów więźby dachowej, może doprowadzić do opuszczenia kolonii, a nawet śmierci nietoperzy (porzucanie młodych). Jeśli zwierzętom tym udało się przeżyć remont, bardzo często nie mogą na zajmowany wcześniej strych powrócić.

W trakcie remontów strychy są uszczelniane, a co za tym idzie likwidowane są wloty dla nietoperzy. Obecność wlotów jest czynnikiem bezwzględnie warunkującym byt tych ssaków na strychu, szczególnie w przypadku podkowca małego. Nietoperze innych gatunków potrafią się przeciskać nawet przez wąskie szczeliny pomiędzy elementami poszycia dachu, natomiast podkowiec musi do schronienia wlecieć. Długoterminowe wykorzystywanie strychów i wież przez gołębie oraz kawki, prowadzi do nagromadzenia się odchodów oraz starych gniazd. Niestety w wielu przypadkach zabezpieczenia przeciwko ptakom uniemożliwiają dostanie się na strych również nietoperzom, a niekiedy stają się śmiertelną pułapką dla zwierząt przebywających w budynku. Bywa, że użycie w tym celu siatki (metalowej lub plastikowej) może spowodować zaplątanie się nietoperza i stać się dla niego śmiertelną pułapką.

Poważnym zagrożeniem jest również stosowanie toksycznych środków konserwacji drewna. Wiele spośród ogólnie dostępnych środków do

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONANA
DPRZEK
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

impregnacji i konserwacji materiałów budowlanych zawiera silnie trujące składniki, szkodliwe również dla ssaków. Jest to szczególnie niebezpieczne dla zwierząt, które mieszkają i wychowują młode w bezpośrednim sąsiedztwie nasączonego nimi drewna. Środki te są przez nietoperze nie tylko wdychane, ale również wcierane przez skórę, kiedy zwierzęta wisząc na strychu lub przeciskając się przez szczeliny, ocierają się o elementy konstrukcyjne dachu. Działanie takich środków może prowadzić do śmierci lub bezpłodności tych ssaków.

W przypadku obszaru Rymanów przeprowadzenie remontu w niewłaściwym okresie oraz w niewłaściwy sposób zagraża kolonii podkowca małego znajdującej się w kościele w Sieniawie. Budynek znajduje się w bardzo złym stanie technicznym i wymaga pilnego remontu. Brak nadzoru przyrodniczego nad remontem dachu będzie jednak równie destruktywny dla kolonii jak pozostawienie budynku w stanie niezmiennym. Postępująca degradacja budowli na przestrzeni lat przyczyni się do pogorszenia warunków mikroklimatycznych schronienia, a w dłuższej perspektywie do zniszczenia siedliska gatunku. W przypadku kolonii nocka dużego, znajdującej się w kościele w Rymanowie-Zdroju, obecny stan dachu jest zadowalający, jednak nie pozwala na zabezpieczenie właściwych warunków na przestrzeni 10 lat.

Negatywne oddziaływanie na fizjologię nietoperzy mają stacje bazowe (BTS) systemów łączności bezprzewodowej, ostatnimi laty coraz częściej instalowane np. na wieżach kościelnych. Wytwarzane przez nie promieniowanie ma nie tylko silnie kancerogenne działanie, ale może również powodować problemy z płodnością.

W zasadzie jedynym naturalnym zagrożeniem dla nietoperzy są drapieżniki. W naszej szerokości geograficznej na te latające ssaki polować mogą sowy, kuny (rzadziej inne łasicowate) oraz koty. Potrafią one wyłapywać nietoperze zarówno znajdujące się w kolonii jak i te wylatujące na zewnątrz. W przypadku obszaru czynnik ten odnotowano w kościele w Sieniawie. Strych kościoła jest stałym schronieniem kuny domowej, co stanowi istotne zagrożenie dla liczebności populacji podkowca małego na tym terenie.

Dla nietoperzy istotne są nie tylko warunki panujące w samym schronieniu, ale również w otoczeniu budynku. A w szczególności, czy jest ono w stanie zapewnić im bezpieczeństwo podczas wylatywania i wlatywania do kolonii oraz (w przypadku pewnych gatunków) również bazę żerowiskową. Nietoperze potrzebują ochrony w postaci drzew i krzewów, wzdłuż których mogą niezauważone dla drapieżników przedostać się na żerowisko. Dodatkowo, ciągi roślinności służą im jako szlaki migracyjne. Na podstawie systemu liniowych elementów krajobrazu tworzą sobie mapy tras przelotu na żerowiska oraz miejsca godów i hibernacji. Duże, stare drzewa i pasma krzewów, to również świetne żerowiska dla podkowców małych. Nowe trendy dotyczące struktury zieleni otaczającej budynki (szczególnie zabytkowe) oraz sposobu ich wyeksponowania, sprawiły że coraz częściej stare kościoły oraz cerkwie pozbawia się okalających je drzew lub krzewów i wyposaża w silne nocne oświetlenie tzw. iluminację. Czasami w następstwie wyciętych drzew sadi się nowe – małe drzewka iglaste – jednak nie są one w stanie zapewnić takich warunków dla kolonii nietoperzy jak dorodne lipy lub dęby. Oprócz wycinki stosuje się również zabiegi ogławiania drzew, niestety są one prowadzone często wbrew zaleceniom (dopuszczalne jest jedynie redukcja max. 30% korony drzewa), w efekcie czego pozostają jedynie pozbawione gałęzi kikuty. Takie drzewa nierzadko później usychają.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONANA
DPRZEKĄ
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Umieszczenie nocnej iluminacji jest coraz częściej spotykanym sposobem eksponowania zabytkowych budynków. Oświetlenie takie powoduje, że nietoperze stają się łatwym celem dla nocnych drapieżników takich jak sowy. Reflektory emitujące silne białe światło, przyciągają znaczne ilości owadów, odciągając je od koron drzew i krzewów. Dlatego nocna iluminacja budynku powoduje równieżubożenie bazy żerowiskowej w bezpośrednim otoczeniu kolonii rozrodczych nietoperzy. Jest to szczególnie znaczące w przypadku podkowca małego, który żeruje w zwartym i zacienionym środowisku. Nocna iluminacja oraz brak drzew powoduje, że nietoperze często same opuszczają schronienie, które nie jest w stanie zapewnić im pełnego bezpieczeństwa. Taki właśnie sposób oświetlenia budynku stanowi z dużą dozą prawdopodobieństwa przyczynę tak drastycznego spadku liczebności kolonii nocka dużego, znajdującej się w kościele w Rymanowie-Zdroju. Pozostawienie tak wyeksponowanego wlotu dla nietoperzy w obecnym stanie, stanowi niewątpliwe zagrożenie dla populacji tego gatunku w obszarze Rymanów.

Istotnym zagrożeniem dla populacji nietoperzy jest bezpośrednie niszczenie ich żerowisk (obszary leśne) i tras migracji (liniowe elementy krajobrazu). Odbywa się to poprzez usuwanie szpalerów drzew i śródpolnych zadrzewień oraz wielkoobszarowe wylesienia. Degradacji ulegać może również sama baza żerowiskowa. Dzieje się to w wyniku stosowania licznych środków ochrony roślin przeciw owadom, tzw. insektycydów. Bezkręgowce pod wpływem takich substancji nie zawsze umierają od razu. Po zjedzeniu ich przez nietoperze, toksyny kumulują się w ich organizmach prowadząc do śmierci lub bezpłodności.

Poważne zagrożenie dla nietoperzy stanowią również przeszkody (głównie drogi i farmy wiatrowe) usytuowane na ich trasach migracji, żerowiskach lub w ich bliskim sąsiedztwie. Przecięcie korytarza ekologicznego i miejsca żerowania przez duże, ruchliwe drogi prowadzi do fragmentacji siedliska. Pomimo zdolności do lotu wiele gatunków nietoperzy (w tym podkowiec mały i nocek duży) nie jest w stanie takiej bariery bezpiecznie pokonać. W obliczu braku liniowych elementów krajobrazu, ssaki te zmuszone są do lotu bezpośrednio nad ziemią, co w efekcie prowadzi do kolizji z pojazdami.

Umiejscowienie elektrowni wiatrowych w miejscach wzmożonej aktywności nietoperzy (na trasach migracji i żerowiskach) stanowi istotne zagrożenie dla ich populacji. Ssaki te stają się nie tylko ofiarami kolizji ze skrzydłami turbiny. Jak dowodzą najnowsze badania, najczęstszą przyczyną śmiertelności nietoperzy na farmach wiatrowych jest barotrauma. Zwierzęta lecące w pobliżu skrzydła turbiny, dostają się w strefę podciśnienia i umierają w wyniku rozerwania płuc.

W okresie zimowym nietoperze zmieniają rodzaj kryjówek na takie, które zapewniają im warunki odpowiednie do zapadnięcia w stan hibernacji. W tym krytycznym dla nich czasie, ze względu na brak pokarmu jakim są owady, zmuszone są do spowolnienia swoich czynności życiowych i zapadnięcia w odrętwienie. Taki stan umożliwia przetrwanie zimy jedynie przy pomocy zgromadzonego pod skórą zapasu tłuszczu. Podziemia takie jak jaskinie, sztolnie, bunkry czy dobrze izolowane piwnice stwarzają nie tylko potencjalnie bezpieczną kryjówkę. Ich niska (kilka °C) i stabilna temperatura oraz wysoka wilgotność stwarzają idealne warunki dla hibernujących nietoperzy. Ssaki te w stanie odrętwienia zużywają bardzo mało energii, dlatego znaczna część zgromadzonego zapasu tłuszczu przeznaczona jest na spontaniczne wybudzenia. Nietoperze mogą się wtedy napić, zaspokoić potrzeby fizjologiczne, zmienić kryjówkę lub nawet odbyć gody. Niestety każde dodatkowe

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

wybudzenie w tym krytycznym dla nich okresie, stanowi nadprogramowe straty energii. W obliczu sezonowego braku pokarmu, przedwczesne zużycie tkanki tłuszczowej skazuje nietoperza na głodową śmierć. Dlatego właśnie niezwykle groźnym zagrożeniem dla tych ssaków jest nadmierna penetracja obiektów podziemnych w okresie zimowym. Nietoperze są bardzo wrażliwe nawet na niewielkie zmiany temperatury, spowodowane przebywaniem ludzi bądź światłem latarek. Takie wybudzenie pomimo tego, że inicjowane jest bardzo szybko trwa jednak dość długo (nawet do dwóch godzin). Brak możliwości szybkiego reagowania na zagrożenie powoduje, że hibernujące nietoperze padają często ofiarą sadystów i wandalii. Ponieważ podkowce małe są gatunkiem osiadłym, wysoce prawdopodobnym jest, iż na terenie obszaru Rymanów lub w bliskim jego sąsiedztwie znajdują się zimowiska tych nietoperzy. Brak rozpoznania w zakresie schronień zimowych podkowców uniemożliwia ich skuteczną ochronę przed niekontrolowaną penetracją przez ludzi, a co za tym idzie stanowi zagrożenie dla populacji tego gatunku.

Lp	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia	
			Istniejące	Potencjalne
1.	9130 Żyzne buczyny	Areał siedliska (zgodnie z zał. map. nr 1)	<p>B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew (zubożenie ekosystemu w mikrosiedliska gatunków związanych z obumierającymi drzewami i rozkładającym się drewnem) – zagrożenie istniejące poza gruntami PGL LP;</p> <p>B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew (nadmierne przerzedzanie zwarcia drzewostanów skutkować może przekształcaniem innych warstw lasu, zaburzeniem struktury runa, odślanianiem podatnej na erozję gleby, w efekcie pojawieniem się zniekształceń m.in. rubietyzacji, fruticetyzacji, neofityzacji) – zagrożenie istniejące poza gruntami PGL LP;</p> <p>I02 Problematyczne gatunki rodzime (obecność w drzewostanie sosny i innych gatunków obcych dla siedliska);</p> <p>J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (niedobór obumierających drzew i martwego drewna skutkuje niedostatkami mikrosiedlisk gatunków związanych z tego typu siedliskami).</p> <p>L10 Inne naturalne katastrofy (czynniki abiotyczne powodujące szkody w drzewostanie – silne wiatry, okiść, przymrozki)</p>	<p>B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) - wprowadzanie gatunków obcych siedliskowo, pinetyzacja.</p> <p>B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew (zubożenie ekosystemu w mikrosiedliska gatunków związanych z obumierającymi drzewami i rozkładającym się drewnem);</p> <p>B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew (nadmierne przerzedzanie zwarcia drzewostanów skutkować może przekształcaniem innych warstw lasu, zaburzeniem struktury runa, odślanianiem podatnej na erozję gleby, w efekcie pojawieniem się zniekształceń m.in. rubietyzacji, fruticetyzacji, neofityzacji);</p> <p>B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania;</p> <p>B07 Inne rodzaje praktyk leśnych (zbyt krótkie okresy odnowienia skutkujące uproszczeniem struktury wiekowej drzewostanów).</p>

Lp	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia	
			Istniejące	Potencjalne
2.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	Areał siedliska (zgodnie z zał. map. nr 1)	<p>B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew (zubożenie ekosystemu w mikrosiedliska gatunków związanych z obumierającymi drzewami i rozkładającym się drewnem) - zagrożenie istniejące poza gruntami PGL LP;</p> <p>B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew (nadmierne przerzedzanie zwarcia drzewostanów skutkować może przekształcaniem innych warstw lasu, zaburzaniem struktury runa, odsłanianiem podatnej na erozję gleby, w efekcie pojawieniem się zniekształceń m.in. fruticetyzacji, neofityzacji) – zagrożenie istniejące poza gruntami PGL LP;</p> <p>E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych (zaśmiecanie, zanieczyszczanie łągów powoduje degradację runa, niszczenie gleby, proteguje gatunki kenofityczne; dotyczy łągów poza gruntami w zarządzie PGL LP).</p> <p>K04.03 Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe) (zamieranie jesionu wyniosłego);</p> <p>L10 Inne naturalne katastrofy (wiatrołomy, okiść, przymrozki).</p>	<p>B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) (wprowadzanie gatunków obcych siedliskowo, pinetyzacja)</p> <p>B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew (zubożenie ekosystemu w mikrosiedliska gatunków związanych z obumierającymi drzewami i rozkładającym się drewnem);</p> <p>B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew (nadmierne przerzedzanie zwarcia drzewostanów skutkować może przekształcaniem innych warstw lasu, zaburzaniem struktury runa, odsłanianiem podatnej na erozję gleby, w efekcie pojawieniem się zniekształceń m.in., fruticetyzacji, neofityzacji);</p> <p>B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania;</p> <p>D01.02 Drogi, autostrady (fragmentacja siedliska oraz niszczenie brzegów, jeśli droga prowadzona jest równolegle do koryta);</p> <p>J02.03.02 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych</p> <p>J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (niedobór obumierających drzew i martwego drewna skutkuje niedostatkami mikrosiedlisk gatunków związanych z tego typu siedliskami).</p>
3.	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Kościół w Rymanowie-Zdroju (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	-	<p>E06 Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc. (prace remontowe dachu i strychu prowadzone w okresie rozrodu nietoperzy tj. od 15.04. do 15.09.; instalacja na kościele stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej; uszczelnianie strychów - likwidacja wlotów; stosowanie toksycznych środków konserwacji drewna).</p> <p>G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka (płoszenie nietoperzy tj. przebywanie na strychu, oświetlanie nietoperzy).</p>
4.	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Otoczenie kościoła w Rymanowie-Zdroju (kontur nr 2 na zał. map. nr 2)	<p>G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka (brak bezpiecznego wylotu – intensywne zewnętrzne oświetlenie budynku).</p> <p>K03.04 Drapieżnictwo (wyeksponowanie wylatujących nietoperzy na drapieżniki).</p>	<p>A10.01 Usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej (utrata tras migracji na żerowisko oraz brak bezpiecznego wylotu - wycinka lub nadmierne przycinanie drzew w bezpośrednim otoczeniu kolonii).</p>

Lp	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia	
			Istniejące	Potencjalne
5.	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Trasa migracji na żerowisko (kontur nr 3 na zał. map. nr 2)		A10.01 Usuwanie żywoptotów i zagajników lub roślinności karłowatej (utrata tras migracji na żerowisko – usuwanie liniowych elementów krajobrazu).
6.	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Żerowisko (kontur nr 8 na zał. map. nr 2)		A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych, B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) (zubożenie bazy pokarmowej - insektycydy). B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania (utrata żerowiska - wielkoobszarowe wylesienia, fragmentacja obszarów leśnych).
7.	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Żerowisko (kontur nr 9 na zał. map. nr 2)		B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) (zmiana składu gatunkowego Parku Zdrojowego poprzez wymianę drzew liściastych na iglaste) B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania (wycinka drzew bez rekompensowania jej w postaci nasadzeń). G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka (zainstalowanie w parku latarni oświetlających korony drzew; instalowanie oświetlenia emitującego białe światło – lampy halogenowe – zubożenie bazy żerowiskowej poprzez wywabianie owadów z koron drzew; preferowane oświetlenie – lampy skierowane w dół, emitujące żółte światło).
8.	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Kościół w Sieniawie (kontur nr 4 na zał. map. nr 2)	E06 Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc. (utrata schronienia kolonii w wyniku postępujących zniszczeń budynku, w których się znajduje; prace remontowe dachu i strychu prowadzone w okresie rozrodu nietoperzy tj. od 15.04. do 15.09.). K03.04 Drapieżnictwo (strych zamieszkiwany jest przez kunę).	E06 Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc. (prace remontowe dachu i strychu prowadzone w okresie rozrodu nietoperzy tj. od 15.04. do 15.09.; instalacja na kościele stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej; uszczelnianie strychów - likwidacja wlotów; stosowanie toksycznych środków konserwacji drewna). G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka (płoszenie nietoperzy tj. przebywanie na strychu, oświetlanie nietoperzy).

Lp	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia	
			Istniejące	Potencjalne
9.	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Bezpośrednie otoczenie kościoła w Sieniawie (kontur nr 5 na zał. map. nr 2)		<p>A10.01 Usuwanie żywoptotów i zagajników lub roślinności karłowatej (utrata tras migracji na żerowisko oraz brak bezpiecznego wylotu - wycinka lub nadmierne przycinanie drzew w bezpośrednim otoczeniu kolonii, niszczenie liniowych elementów krajobrazu).</p> <p>G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka (utrata tras migracji na żerowisko oraz brak bezpiecznego wylotu – zainstalowanie zewnętrznego oświetlenia budynku, które będzie oświetlało wloty dla nietoperzy oraz najbliższe elementy zieleni stanowiące ich trasę migracji na żerowisko).</p>
10.	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Odcinek łączący kościół w Sieniawie z terenami żerowiskowym i obszaru (kontur nr 6 na zał. map. nr 2)		<p>B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania (fragmentacja obszarów leśnych – nie należy dopuścić do przerwania komunikacji pomiędzy kościołem w Sieniawie a zwartym obszarem leśnym).</p>
11.	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Trasy migracji łączące żerowiska (kontur nr 7 na zał. map. nr 2)		<p>A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych,</p> <p>B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) (zubożenie bazy pokarmowej - insektycydy).</p> <p>A10.01 Usuwanie żywoptotów i zagajników lub roślinności karłowatej (utrata tras migracji na żerowisko – usuwanie liniowych elementów krajobrazu).</p> <p>B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania (utrata żerowiska - wielkoobszarowe wylesienia, fragmentacja obszarów leśnych).</p>

Lp	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia	
			Istniejące	Potencjalne
12.	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Żerowisko (kontur nr 8 na zał. map. nr 2)		A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych, B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) (zubożenie bazy pokarmowej - insektycydy). B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania (utrata żerowiska - wielkoobszarowe wylesienia, fragmentacja obszarów leśnych).

5. Cele działań ochronnych

SIEDLISKA PRZYRODNICZE

W zakresie leśnych siedlisk przyrodniczych celem działań ochronnych jest uzyskanie właściwego stanu ochrony (FV). Najważniejszymi siedliskami przyrodniczymi w obszarze są buczyny żyzne reprezentowane przez zespół żyznej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum*. Ponadto, istotne jest występowanie, choć na mniejszej powierzchni, łągów wierzbowych, olszowych i jesionowych.

Kluczowymi parametrami decydującymi o ich stanie jest wiek drzewostanu (udział starodrzewu), skład gatunkowy oraz udział martwego drewna, w tym grubowymiarowego. Z uwagi na to, iż siedlisko zostało ocenione na U2 celem będzie osiągnięcie stanu FV. Można to osiągnąć poprzez modyfikację działań z zakresu gospodarki leśnej, która pozwoli odpowiednio rozbudować strukturę wiekową, przestrzennie zróżnicować drzewostan oraz zwiększyć udział drzew starych (w wieku >100 lat), obumierających i martwego drewna. Proces ten można wspomagać także przez trwałe lub czasowe wyłączenie z użytkowania fragmentów starodrzewów.

Siedliska łągowe ze względu na specyficzną strukturę i znaczenie ochronne dla koryt rzek i potoków, powinny zostać wyłączone z użytkowania rębego. Jednakże w niektórych sytuacjach potrzebne są działania z zakresu ochrony czynnej, zwłaszcza gdy istnieje potrzeba dostosowania składu drzewostanu do właściwości siedliska. Związane to jest między innymi z koniecznością usuwania gatunków obcych siedliskowo, jak sosna pospolita. Innym powodem jest potrzeba sanitarnego usuwania zamierających jesionów, w celu skutecznego przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się patogenów wywołujących choroby jesionów.

NIETOPERZE

Dla podkowca małego i nocka dużego podstawowym celem działań ochronnych jest przywrócenie, właściwego stanu ochrony w siedliskach kolonii rozrodczych obydwu gatunków. Budynek, w których znajduje się kolonia rozrodcza podkowca małego jest w bardzo złym stanie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

technicznym, co grozi pogorszeniem warunków mikroklimatycznych na strychu, a w dalszej perspektywie degradacją siedliska. Osiągnięcie właściwego stanu ochrony wymagało będzie wykonanie remontu dachu. Remont taki będzie musiał być prowadzony w okresie pozarozrodczym nietoperzy oraz pod nadzorem przyrodniczym. Kolonia podkowca małego nie jest również właściwie zabezpieczona przed niepokojeniem - niezbędne będzie zabezpieczenie wejścia na strych zamkiem lub kłódką. Osiągnięcie właściwego stanu ochrony w przypadku kolonii nocka dużego, będzie wymagało modyfikacji zewnętrznego oświetlenia budynku oraz wykonania nowego wlotu dla nietoperzy. Ma to na celu zabezpieczenie właściwej ekspozycji wlotu.

Pozostałe działania ochronne nakierowane są na utrzymanie właściwego stanu ochrony lub zabezpieczenie siedlisk kolonii. Będzie to przede wszystkim zabezpieczenie kolonii podkowca małego przed gromadzącym się guanem nietoperzy. Na strychu kościoła w Sieniawie należy umieścić specjalną platformę, która będzie odciążała strop budynku oraz ułatwi sprzątanie nieczystości. Platforma taka znajduje się już na strychu kościoła w Rymanowie-Zdroju. Obie platformy powinny być regularnie sprzątane oraz konserwowane. Dodatkowo ze względu na bardzo silny zapach odchodów oraz moczu nocka dużego na strychu kościoła w Rymanowie-Zdroju niezbędne będzie zainstalowanie wentylacji. W obu koloniach powinny zostać zabezpieczone oraz oznakowane wloty dla nietoperzy. Oznakować należy również same kolonie. Dla prawidłowego funkcjonowania populacji nietoperzy w obszarze Rymanów należy utrzymać we właściwym stanie trasy migracji oraz żerowiska dla nietoperzy.

Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cele działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
9130 Żyzne buczyny	U1	Poprawa stanu ochrony – rozbudowanie struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów, zwiększenie udziału martwego drewna (w odniesieniu do średniej wartości 16 m ³ /ha), utrzymanie zasobów drewna grubowymiowego (średnio co najmniej 6 kłód o wymiarach >3m długości i >50 cm grubości/ha na ¼ siedliska przyrodniczego), ograniczenie udziału obcych ekologicznie i geograficznie gatunków drzew.	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony wykracza poza okres obowiązywania PZO
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	FV	Utrzymanie właściwego stanu ochrony .	-
1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	U1	Zabezpieczenie i utrzymanie zabezpieczenia kolonii letniej w granicach obszaru Natura 2000 przed degradacją i niekontrolowaną penetracją ludzką. Utrzymanie ciągłości korytarzy ekologicznych oraz bazy żerowiskowej.	5 rok obowiązywania pzo

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONANA
DYREKCJA
OPRACOWA
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OPRACOWA
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cele działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	U2	Zabezpieczenie i utrzymanie zabezpieczenia kolonii letniej w granicach obszaru Natura 2000 przed degradacją i niekontrolowaną penetracją ludzką. Utrzymanie ciągłości korytarzy ekologicznych oraz bazy żerowiskowej.	5 rok obowiązywania pzo

Moduł C

6. Ustalenie działań ochronnych

SIEDLISKA PRZYRODNICZE

W zakresie leśnych siedlisk przyrodniczych głównym sposobem ich ochrony będzie dostosowanie gospodarki leśnej do potrzeb chronionych siedlisk. Modyfikacja gospodarki leśnej dotyczyć będzie dwóch siedlisk przyrodniczych wymienionych w SDF-ie jako przedmioty ochrony: łągów (kod 91E0) oraz żyznych buczyn (kod 9130).

Ochrona bierna jest właściwa do zachowania przedmiotu ochrony obszaru – łągów (kod 91E0 – siedlisko priorytetowe), wszędzie tam, gdzie nie zachodzi konieczność sanitarnego usuwania zamierających jesionów lub usuwania gatunków niezgodnych z siedliskiem jak sosna pospolita. Łęgi są zwykle reprezentowane przez płaty zajmujące niewielkie powierzchnie, położone nad ciekami lub na wysiękach zboczowych.

Modyfikacja gospodarki leśnej w obrębie buczyn (żyźne buczyny – kod 9130) będzie wiązała się głównie z pozostawianiem do naturalnej śmierci większych zasobów drzewostanu. Obecnie w cięciu uprzątającym usuwa się niemal całą warstwę drzew z drzewostanu głównego (panującego), pozostawiając jedynie pojedyncze drzewa lub biogrupy. Z uwagi, iż wskaźniki stosowane do oceny stanu leśnych siedlisk przyrodniczych wymagają rozbudowanej struktury wiekowej (w tym udziału starodrzewów) oraz znaczącego udziału martwego drewna w ekosystemie, w tym drewna grubowymiarowego (obecnie definiowanego jako kłody o wymiarach >3 m długości i >50 cm grubości), najlepszym sposobem uzyskania właściwego stanu siedliska jest pozostawianie do naturalnej śmierci i całkowitego rozkładu większej ilości drzew (pojedynczych, w tym złomów i wykrotów, biogrup, kęp o wielkości kilkunastu, kilkudziesięciu arów lub większych fragmentów drzewostanów; należy preferować drzewa najstarsze lub grupy/kępy z udziałem takich drzew; pozostawione drzewa powinny reprezentować gatunki właściwe dla siedliska). Zabieg taki docelowo pozwoli na uzyskanie odpowiedniej ilości martwego drewna, w tym grubowymiarowego, które powinno

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

NARODOWY
FUNDUSZ
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

zostać do naturalnego rozkładu oraz starych, dziuplastych, próchniejących drzew, które zapewnią ciągłość jego dostaw oraz obecność drzew o różnym etapie zamierania i rozkładu.

Zalecanym typem rębni w użytkowaniu buczyn są rębnie złożone, w szczególności stopniowa gniazdowa udoskonalona (IVD), która umożliwi różne rodzaje cięć dostosowane do specyfiki drzewostanu i potrzeb odnowienia (z długim i bardzo długim okresem odnowienia – około 40 lat). Przy jej stosowaniu należy dążyć do maksymalnego rozbudowania struktury wiekowej i przestrzennej. Płaty odnowienia powinny przeplatać się z płatami starszego drzewostanu i starodrzewu. W jedlinach należy dążyć (w ramach rębni IVD) do uzyskania struktury przerębowej, która docelowo winna być użytkowana przy pomocy rębni przerębowej (V). W drzewostanach jodłowych wykazujących obecnie strukturę przerębową, należy planować ich użytkowanie przy pomocy rębni V. W razie potrzeby (szczególnie w przypadku drzewostanów wymagających przebudowy lub wprowadzenia nowego gatunku) można zastosować inne rodzaje rębni (w szczególności rębnię częściową gniazdową IID lub gniazdową częściową IIIB), jednak powinny być one tak dobrane by umożliwiły spełnienie założonego celu – uzyskania drzewostanu o rozbudowanej strukturze wiekowej i składzie gatunkowym dostosowanym do specyfiki siedliska przyrodniczego. Z tego względu również przy stosowaniu rębni częściowych i gniazdowych należy stosować długi i bardzo długi okres odnowienia – ok. 40 lat. Bez użytkowania należy pozostawić strome, trudno dostępne stoki, szczególnie tam gdzie istnieje duże ryzyko osuwisk oraz doliny potoków (przy potokach – zarówno stałych jak i okresowych zaleca się pozostawić bez użytkowania pas o szerokości co najmniej 40-60 m, czyli po 20-30 m w każdą stronę od brzegu potoku) wraz z obszarami źródłkowymi. Wskazane jest również ograniczenie lub pozostawienie bez użytkowania suchych jarów oraz specyficznych postaci buczyn – rzadkich, o wysokiej wartości przyrodniczej, w przypadku których prace związane ze ścinką drzew, bądź też zmiana mikroklimatu mogą spowodować się wycofanie się typowych roślin runa, a tym samym ich zniekształcenie (podzespół czosnkowy żyznej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum allietosum*, podzespół miesięcznicowy żyznej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum lunarietosum*).

Wiek rębności w przypadku głównych gatunków lasotwórczych buczyn (docelowych – Bk, Jd) budujących lasy obszaru nie powinien być niższy niż 120 lat. Z uwagi iż o stanie siedliska leśnego decyduje również obecność odnowienia naturalnego, należy je preferować w trakcie gospodarki leśnej i wykorzystywać w możliwie największym stopniu. Z tego względu przy określaniu wieku dojrzałości rębnej, planowaniu rozmiaru pozyskania oraz liczby nawrotów cięć należy brać pod uwagę potrzeby młodego pokolenia i tak planować zabiegi by nie było konieczne stosowanie odnowienia sztucznego.

Ze składu gatunkowego upraw wprowadzanych na grunty leśne obejmujące siedliska przyrodnicze, należy całkowicie wyeliminować gatunki obce ekologicznie (sosna, modrzew, świerk – dotyczy głównie lasów poza zarządem PGL). Skład gatunkowy upraw powinien odpowiadać potrzebom siedliska przyrodniczego. W przypadku konieczności zastosowania gatunków osłonowych zaleca się preferowanie rodzimych gatunków liściastych (np. Brz, Ol, Iwa).

Gatunki obce ekologicznie i geograficznie trzeba sukcesywnie usuwać ze składu gatunkowego siedlisk leśnych. W warunkach obszaru dotyczy to

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

głównie sosny pospolitej *Pinus sylvestris* i modrzewia europejskiego *Larix europaea*, a w mniejszym stopniu także świerka pospolitego *Picea abies*, który powinien stanowić tu co najwyżej niewielką biocenotyczną domieszkę. Gatunki obce geograficznie występują jako domieszki, nie przekraczając 5% udziału. Należą tu głównie: dąb czerwony *Quercus rubra* oraz sosna wejmutka *Pinus strobus*, sporadycznie także daglezwia zielona *Pseudotsuga taxifolia* i robinia akacjowa *Robinia pseudaccacia*.

W planowaniu hodowlanym należy stosować tzw. typy drzewostanu (TD), które obrazują właściwe dla danego siedliska składy gatunkowe. Przy wyborze konkretnego składu trzeba skierować się specyfiką i lokalnym zróżnicowaniem leśnych siedlisk przyrodniczych oraz warunkami siedliskowymi (typem siedliskowym lasu – TSL). W partiach o korzystniejszym uwilgotnieniu zaleca się preferowanie składów z wyższym udziałem jodły, na pozostałych – z wyższym udziałem buka, jednak każdorazowo należy brać pod uwagę specyfikę siedliska i naturalne tendencje sukcesyjne występujące w danym płacie. Z uwagi na położenie buczyn w piętrze pogórza i ich charakter przejściowy między typowymi postaciami buczyny karpackiej a grądem subkontynentalnym powinno się w składach gatunkowych i sposobie prowadzenia gospodarki leśnej, szczególnie w niższych położeniach, uwzględnić udział grabu.

Planowanie hodowlane powinno dotyczyć siedlisk przyrodniczych, dlatego należy dążyć do tego by granice wyłączeń leśnych w miarę możliwości były oparte o granice płatów siedlisk przyrodniczych. W wypadku, jeśli jest to niemożliwe (np. z uwagi na niewielką powierzchnię lub złożoną mozaikę płatów należących do różnych siedlisk), przy prowadzeniu gospodarki leśnej należy mieć na uwadze zróżnicowanie i układ siedlisk przyrodniczych występujących w wyłączeniu.

Zestawienie docelowych składów gatunkowych (PTD) dla siedlisk przyrodniczych wyróżnionych w obszarze Natura 2000 Rymanów PLH180016

Kod siedliska	PTD	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu [%]*
9130-3	Bk	Bk 75-100, Jd, Jw, Js i inne 0-25
	Jd-Bk	Bk 50-75, Jd 25-50, Jw, Kl, Lp, Bst, Wz, Gb i inne 0-25
	Bk-Jd	Jd 50-75, Bk 25-50, Jw, Kl, Lp, Bst, Wz, Gb i inne 0-25
	Jd	Jd 75-100, Bk, Jw i inne 0-25
	Gb-Bk	Bk 50-70, Gb 10-30, Jd, Jw i inne 0-20
	Jw-Bk	Bk 50-70, Jw 10-30, Bst, Lp, Gb, Jd, Js i inne 0-20
91E0	Wbk	Wbk 50, Wbb, Js, Olsz 30-40, Ol, Jw i inne 0-20
	Js	Js 60-80, Jw, Olsz 20-30, Wbk, Wbb 0-10
	Olsz	Olsz 70-80, Js, Jw, Czm 10-20, Wbk, Wbb i inne 0-10

*w razie uzasadnionej potrzeby składy gatunkowe można zmodyfikować lub uzupełnić o nowe, w tym zawarte w PUL, o ile zmiana uwzględniać będzie specyfikę siedliska przyrodniczego w obszarze i nie kolidować z celami ochrony.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

NARODOWY
FUNDUSZ
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

W trakcie prowadzenia gospodarki leśnej należy również dbać o stan i skład runa leśnego, gdyż jest to kolejny element wpływający na ocenę stanu ochrony siedliska przyrodniczego. W związku z tym trzeba możliwie ograniczyć antropopresję na kompleks leśny przez: właściwe zabezpieczenie wjazdu na istniejące drogi leśne oraz ich zmodernizowanie (należyte zabezpieczenie, budowę lub udrożnienie przepustów itp.), walkę z nielegalnym poruszaniem się po lesie pojazdami zmechanizowanymi, wykorzystywanie sieci stałych szlaków zrywkowych oraz preferowanie pozyskania surowca drzewnego w sezonie zimowym przy pokrywie śnieżnej.

Powyższe wytyczne powinny być uwzględnione w przyszłych planach urzędzenia lasu dla nadleśnictw: Dukla i Rymanów. W przypadku uproszczonych planów urzędzenia lasu należy zadbać by zapisy pozwalały uzyskać – w przypadku płatów o niewłaściwym składzie gatunkowym – lub utrzymać, właściwy skład gatunkowy drzewostanu dostosowany do siedliska. Niezbędne jest także stosowanie rębni złożonych z długim i bardzo długim, około 40-letnim okresem odnowienia. Pozostałe wskazania warunkujące właściwy stan siedlisk dla gruntów nie będących własnością Skarbu Państwa mają charakter dodatkowy (nieobligatoryjny).

NIETOPERZE

W zakresie czynnej ochrony podkowca małego i nocka dużego głównymi zadaniami są zabezpieczenie przed degradacją stanowisk zajmowanych przez kolonie (kościół w Sieniawie), zapewnienie bezpiecznego dla nietoperzy otoczenia kolonii (kościół w Rymanowie-Zdroju) oraz ograniczenie konfliktów pomiędzy nietoperzami a gospodarzami budynków.

Kościół w Sieniawie znajduje się w bardzo złym stanie technicznym. Pozostawienie budynku w stanie niezmienionym spowodowało by na przestrzeni lat pogorszenie warunków mikroklimatycznych schronienia, a w dalszej perspektywie ich zniszczenie. Z kolei obecny stan dachu kościoła w Rymanowie-Zdroju jest zadowalający, jednak nie pozwala na zabezpieczenie właściwych warunków kolonii na przestrzeni 10 lat, ponieważ pokryty jest mało trwałą blachą ocynkowaną. Zabezpieczenie schronień kolonii polegać będzie przede wszystkim na bezpiecznych dla nietoperzy remontach dachów. Remonty powinny być przeprowadzone w okresie pozarodoczym (październik-marzec) oraz z zastosowaniem bezpiecznych dla ssaków środków konserwacji drewna. Pokrycie dachu trwałą (miedzianą lub z powłoką tytanową) blachą oraz pełne deskowanie dachu, zapewni obu gatunkom zarówno trwałe zabezpieczenie dostępnej kubatury schronienia jak i odpowiedni mikroklimat. Poza samym pokryciem dachu niezbędne jest zabezpieczenie i oznakowanie wlotów dla nietoperzy. W przypadku kolonii w Sieniawie zabezpieczenia wymaga również sama konstrukcja drewnianego kościółka. Budynek wymaga również skonstruowania specjalnego wlotu dla nietoperzy, który wyeliminuje ze stanowiska groźnego drapieżnika jakim jest kuna. Przy okazji remontu, pod deskowaniem ścian należy zamontować kanał wentylacyjny z profili, o kształcie Z lub L, łączący strych z otworem wlotowym wykonanym w deskowaniu. Taki dodatkowy, obniżony wlot powinien znajdować się po najbardziej zacienionej stronie obiektu. Konstrukcja ma na celu wyeliminowanie ze strychu kuny, która nie jest w stanie wspiąć się po blasze. Z kolei nietoperze przez taki tunel wleczą bez problemu.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

W celu właściwego zabezpieczenia przed niepokojeniem nietoperzy w kościele w Sieniawie niezbędnym będzie zamontowanie zamknięcia, które uniemożliwi wchodzenie na strych osobom niepożądanym.

Zapewnienie właściwego dla nietoperzy otoczenia kolonii ma polegać na wykonaniu specjalnych projektów zagospodarowania zieleni wokół kolonii. Projekty takie umożliwią prowadzenie bezpiecznych dla nietoperzy oraz dla samych budowli prac pielęgnacyjnych, wycinek oraz nasadzeń drzew i krzewów. Dodatkowo w przypadku kolonii nocka dużego w kościele w Rymanowie-Zdroju niezbędne będzie wykonanie specjalnego wlotu dla nietoperzy oraz modyfikacja zewnętrznego oświetlenia budynku. Obecny stan ekspozycji wlotów jest bardzo zły i zagraża istnieniu kolonii.

Ograniczenie konfliktów z gospodarzami budynków zajmowanych przez nietoperze, opiera się przede wszystkim na ich zabezpieczeniu przed negatywnym oddziaływaniem gromadzącego się guana. Zabezpieczenie takie polega na zainstalowaniu na strychu specjalnej platformy, która gromadzi guano i odciąża strop budynku. Platforma taka jest pokryta specjalną paroprzepuszczalną folią, która dodatkowo izoluje i ułatwia sprzątanie odchodów. Folia taka będzie okresowo wymieniana, a strych sprzątany w okresie jesiennym (po opuszczeniu kolonii przez nietoperze). Platforma taka powinna zostać zbudowana na strychu kościoła w Sieniawie. Kościół w Rymanowie-Zdroju jest zabezpieczony platformą od 2006 roku. Dodatkowo oba obiekty powinny posiadać specjalne konstrukcje, które umożliwią wciągnięcie na strychy rury odkurzacza, co niewątpliwie ułatwi sprzątanie.

Jeśli chodzi o bierną ochronę siedlisk podkowca małego i nocka dużego najważniejszymi zadaniami będzie utrzymanie efektów działań z zakresu ochrony czynnej oraz zapewnienie ciągłości korytarzy ekologicznych i spójności terytorialnej żerowisk.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae</i> -Fagenion, <i>Galio odorati</i> -Fagenion)	<i>Nr Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>						
	B1	Stosowanie w gospodarce leśnej tzw. przyrodniczych typów drzewostanu (PTD), które obrazują optymalny skład gatunkowy drzewostanu dla danego siedliska	Dla gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Rymanów i Nadleśnictwa Dukla PTD, w kształcie zbliżonym do przedstawionego w niniejszym dokumencie, wprowadza prognoza oddziaływania na środowisko PUL wykonana w 2010 roku. Nie ma więc obecnie konieczności modyfikacji zapisów dotyczących tego aspektu gospodarki leśnej. Na gruntach leśnych nie stanowiących własności Skarbu Państwa, PTD należy wprowadzić w kolejnej rewizji UPUL w oparciu o dane zebrane w ramach niniejszego PZO, a doraźnie eliminować ze składów wprowadzanych upraw gatunki obce ekologicznie (Md, So)	Areał siedliska (zgodnie z zał. map. nr 1)	Na gruntach SP w zarządzie Nadleśnictwa Dukla i Nadleśnictwa Rymanów TD należy wprowadzić w kolejnej rewizji PUL. Na gruntach nie stanowiących własności SP w kolejnej rewizji UPUL. Składy upraw należy modyfikować doraźnie (w razie potrzeby) przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	W ramach działalności własnej	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwo Rymanów; Nadleśnictwo Dukla, Starostwo Powiatowe w Krośnie, Starostwo Powiatowe w Sanoku
	B2	Usuwanie gatunków obcych siedliskowo i geograficznie	Należy usuwać sosnę oraz inne gatunki niewłaściwe dla składu gatunkowego siedliska w ramach cięć pielęgnacyjnych i rębnych.	Areał siedliska (zgodnie z zał. map. nr 1)	Sukcesywnie zgodnie z zapisami PUL. W przypadku UPUL odpowiednie zapisy obligujące właścicieli/zarządzających do tego działania należy wprowadzić w kolejnej rewizji planów.	W ramach działalności własnej	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwo Rymanów; Nadleśnictwo Dukla, Starostwo Powiatowe w Krośnie, Starostwo Powiatowe w Sanoku
B3	Dostosowanie gospodarki leśnej do specyfiki siedliska i	W zakresie prowadzenia gospodarki leśnej na gruntach w zarządzie nadleśnictw Dukla i Rymanów należy przyjąć: - pozostawianie do naturalnego rozpadu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu	Areał siedliska (zgodnie z zał. map. nr 1)	Wprowadzenie zapisów do PUL i UPUL w ramach kolejnej rewizji planów.	W ramach działalności własnej	RDLP w Krośnie; Nadleśnictwo Rymanów; Nadleśnictwo Dukla, Starostwo Powiatowe	

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	poprawa wskaźników decydujących o jego stanie ochrony	<p>objętego użytkowaniem rębnym (reprezentatywny dla siedliska przyrodniczego płat/-y starodrzewu)</p> <ul style="list-style-type: none"> - możliwie najszersze stosowanie rębni stopniowych i przerębowych z długim i bardzo długim okresem odnowienia (ok. 40 l.); - potrzebę zwiększenia ilości martwego drewna w ekosystemach leśnych (konsekwentne pozostawianie pojedynczych starych drzew – tzw. drzew biocenotycznych w rozumieniu Instrukcji Ochrony Lasu z 2012 r. lub niewielkich grup, które w przyszłości złożą się na zasoby drewna martwego, w tym grubowymiarowego; pozostawiane biogrupy i pojedyncze drzewa powinny być złożone z gatunków właściwych dla siedliska); - przeciętny wiek rębności dla jodły i buka nie niższy niż 120 lat; - możliwie najszersze wykorzystanie odnowienia naturalnego; - pozostawienie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródłiskowymi; szczegółowy zasięg wyłączeń zostanie wyznaczony w trakcie najbliższej rewizji planu urządzenia lasu w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000. <p>Na gruntach nie będących własnością</p>				w Krośnie, Starostwo Powiatowe w Sanoku

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
			Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego należy stosować rębnie złożone z długim i bardzo długim okresem odnowienia (ok. 40 lat) oraz preferować odnowienie naturalne.				
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>)	Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	B1	Wyłączenie z użytkowania gospodarczego	Wyłączenie z użytkowania gospodarczego płatów siedliska za wyjątkiem cięć sanitarnych i usuwania gatunków obcych ekologicznie.	Płaty siedliska przyrodniczego na gruntach SP w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego (zgodnie z zał. map. nr 1)	Przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	W ramach działalności własnej	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwo Rymanów, Nadleśnictwo Dukla
	B2	Utrzymanie areалу i struktury łągów	Utrzymanie areálu i struktury łągów – pozostawienie bez użytkowania lub użytkowanie z zachowaniem areálu, struktury i składu gatunkowego właściwego dla siedliska.	Płaty siedliska przyrodniczego poza gruntami SP w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego (zgodnie z zał. map. nr 1)			Starostwo Powiatowe w Krośnie, Starostwo Powiatowe w Sanoku

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1303 Podkowiec mały (<i>Rhinolopus hipposideros</i>)	Stanowisko w kościele w Sieniawie					
	Nr	Działania związane z ochroną czynną				
A1	Bezpieczny dla nietoperzy remont dachu budynku	<ul style="list-style-type: none"> - Wymiana pokrycia dachu na materiał o możliwie największej trwałości np. blachę miedzianą lub cynkowo-tytanową, nie wymagający regularnych prac konserwacyjnych (np. malowania). - Pełne odeskowanie dachu pod blachą, zastosowanie środków konserwacji drewna dopuszczonych do używania w pomieszczeniach stale wykorzystywanych przez ludzi (bezpiecznych dla ssaków), zachowanie wlotów dla nietop. - Pozostawienie wskazanych wlotów dla nietoperzy (wyznaczonych przez nadzór przyrodniczy w trakcie uzgadniania szczegółów remontu) w kształcie niezmiennym. Ewentualne ograniczenie światła wlotu powinno pozostawiać otwór o średnicy min. 12 cm. W przypadku konieczności pomniejszenia bądź przeniesienia wlotu zalecana jest specjalistyczna konsultacja, gdyż działania te mogą spowodować nieodwracalną szkodę przyrodniczą. - Nie wprowadzanie zmian w kubaturze, w użytkowaniu ani oświetleniu poddasza (szkodliwe dla nietoperzy może być zarówno naturalne doświetlenie strychu poprzez montaż okienek, jak również instalacja oświetlenia elektrycznego). - Ewentualne instalacje systemów nadmuchowych, wentylacyjnych wyłącznie w obudowach izolujących akustycznie. - Przebudowa elementów podwieszania świątecznego wystroju i oświetlenia wnętrza kościoła w taki sposób, aby ich obsługa nie wymagała wchodzenia na strych. Wskazany nadzór przyrodniczy w całym procesie remontu i przy odbiorze budynku. 	Dach kościoła w Sieniawie (kontur nr 4 na zał. map. nr 2)	Jednorazowo w trakcie obowiązywania planu w okresie od 15.09 do 15.04; zabieg pilny – należy go wykonać w pierwszych latach obowiązywania planu	300	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu i Podkarpackim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A2	Zabezpieczenie/ remont konstrukcji budynku	Remont ma na celu zabezpieczenie drewnianej konstrukcji budynku przed jego zawaleniem. Prace powinny być przeprowadzone z wykorzystaniem środków chemicznych (impregnacja i konserwacja drewna) bezpiecznych dla nietoperzy.	Kościół w Sieniawie (kontur nr 4 na zał. map. nr 2)	Jednorazowo w trakcie obowiązywania Planu, w okresie od 15.09. do 15.04. zabieg pilny – należy go wykonać w pierwszych latach obowiązywania planu	500	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu i Podkarpackim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków
A3	Budowa platformy na guano	Podłoga z desek, wentylowana od spodu, wyścielona paroprzepuszczalną folią, zarówno deski jak i folia powinny być przymocowane tak, aby umożliwić bezpieczne poruszanie się ludzi po ich powierzchni. Wskazany montaż rury spustowej do usuwania guana na zewnątrz, bez konieczności przenoszenia worków z odchodami przez chór i kościół, lub też instalacja "stałego łącza" w postaci rury umożliwiającej podłączenie odkurzacza przemysłowego na dole budynku, zaś rury z końcówką ssącą na jego strychu. Oba te rozwiązania pomogą chronić wystrój zabytkowego wnętrza podczas prac porządkowych.	Strych kościoła w Sieniawie (kontur nr 4 na zał. map. nr 2)	Jednorazowo w trakcie obowiązywania Planu w okresie od 15.09 do 15.04; zabieg pilny – należy go wykonać w pierwszych latach obowiązywania planu	12	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu
A4	Sprzątanie guana	Usuwanie gromadzącego się co roku na platformie i na belkach więźby dachowej guana. Praca może być wykonana ręcznie, jednak lepsze efekty przynosi wykorzystanie przemysłowego odkurzacza z rurą ssącą wprowadzaną od zewnątrz. Oszczędza to sporo wysiłku i ryzyka związanego z transportem wypełnionych guanem	Strych kościoła w Sieniawie (kontur nr 4 na zał. map. nr 2)	Min. 3 razy w okresie obowiązywania planu, wyłącznie od 15.09. do 15.04.	7,5	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		worków przez ciasne okienka wlotowe lub wewnątrz obiektu. Niebezpieczne. Zebrane odchody powinny zostać we właściwy sposób zutylizowane.				
A5	Okresowa wymiana folii i inne drobne prace konserwacyjne	Paroprzepuszczalna folia przymocowana na całej powierzchni platformy, ulega zużyciu i należy ją regularnie wymieniać. Folię należy rozpinać na całej platformie, mocując ją dokładnie zszywkami. Do tego celu nadaje się wyłącznie folia zbrojona, o gładkiej, śliskiej powierzchni.	Strych kościoła w Sieniawie (kontur nr 4 na zał. map. nr 2)	2 razy (co 5 lat w okresie od 15.09. do 15.04.)	7,5	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu
A6	Ograniczenie wpływu drapieżników	Przy okazji remontu, o ile na to pozwolą uwarunkowania techniczne i konserwacyjne, pod deskowaniem ścian należy sprowadzić do poziomu 2 - 3 m nad ziemią kanał wentylacyjny z profili min. 40x40 cm, o kształcie Z lub L, łączący strych z otworem wlotowym wykonanym w deskowaniu. Taki dodatkowy, obniżony wlot powinien znajdować się po najbardziej zacienionej stronie obiektu. W trakcie montażu wskazana konsultacja przyrodn. Konstrukcja taka ma na celu wyeliminowanie ze strychu kuny, która nie jest w stanie wspiąć się po blasze. Z kolei nietoperze przez taki tunel wleczą bez kłopotów.	Kościół w Sieniawie (kontur nr 4 na zał. map. nr 2)	Jednorazowo w trakcie obowiązywania Planu, w okresie od 15.09. do 15.04. zabieg pilny – należy go wykonać w pierwszych latach obowiązywania planu		RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu i Podkarpackim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków
Nr	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
B1	Oznakowanie stanowiska tabliczką zawierającą podstawowe zalecenia ochronne	Trwałą tabliczkę zawierającą informacje o działaniach mogących stanowić zagrożenie dla stanowiska nietoperzy należy umieścić w widocznym miejscu, skonsultowanym z gospodarzem obiektu i Podkarpackim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Sugerowana lokalizacja: ściana przy schodach na chór. Tabliczka powinna zawierać dane kontaktowe instytucji odpowiedzialnej za udzielanie	Kościół w Sieniawie (kontur nr 4 na zał. map. nr 2)	1-2 rok obowiązywania planu, utrzymanie oznakowania przez pozostały okres obowiązywania planu zadań	0,5	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu i Podkarpackim Wojewódzkim

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		wskazówek dot. właściwego (od strony przyrodniczej) gospodarowania obiektem oraz informację o odpowiedzialności prawnej (art. 131 ustawy o ochronie przyrody) związanej ze złamaniem zakazów obowiązujących w odniesieniu do zwierząt chronionych. Jako wzór proponowana jest tabliczka opracowana przez PTPP „pro Natura” – patrz ryc. 1, z grafiką i kolorystyką powszechnie już kojarzoną z ochroną nietoperzy		ochronnych		Konserwatorem Zabytków
B2	Utrzymanie i oznakowanie wlotów dla nietoperzy	Pozostawienie otworów wlotowych dla nietoperzy (zachować drożność sygnaturki!) w kształcie niezmiennym. Ewentualne ograniczenie światła wlotu powinno pozostawiać otwór o średnicy min. 12 cm. Wloty powinny być pozbawione wystających elementów, o które nietoperz może zaczepić skrzydłem. Tabliczka z np. „wlot dla nietoperzy, nie zamykać!” (wzór PTPP „pro Natura” – ryc. 1) powinna być umieszczona w widocznym miejscu wewnątrz budynku, jednoznacznie identyfikując otwór wlotowy.	Strych kościoła w Sieniawie (kontur nr 4 na zał. map. nr 2)	Oznakowanie wlotów – 1-2 rok obowiązywania planu, utrzymanie wlotów i oznakowania – przez pozostały okres obowiązywania planu	0,5	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu
B3	Ograniczenia użytkowania strychu budynku w okresie rozrodu do niezbędnych prac związanych z jego utrzymaniem	W okresie rozrodu nietoperzy ograniczenie czasu spędzonego na strychu oraz liczby osób do niezbędnego minimum, tylko w sytuacjach związanych z bezpieczeństwem budynku bądź spełnianiem jego podstawowych funkcji (instalacja świątecznego wystroju, opuszczanie lamp itp). Nie wpuszczanie na strych osób postronnych. Niewskazana jest instalacja elektrycznego oświetlenia strychu, w razie konieczności instalacja powinna być wyposażona w wyłącznik czasowy (1/2 h) lub inne zabezpieczenie elektroniczne zapobiegające	Strych kościoła w Sieniawie (kontur nr 4 na zał. map. nr 2)	Od 15.04. do 15.09., przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	-	Właściciel/ zarządca budynku w porozumieniu z RDOŚ w Rzeszowie

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		przypadkowemu pozostawieniu zapalnego światła w obrębie schronienia kolonii nietoperzy.				
B4	Opracowanie i wykonanie projektu zagospodarowania zieleni	Opracowanie powinno zawierać inwentaryzację dendrologiczną oraz zalecenia zabiegów ochronnych i konserwacyjnych (redukcja koron, usuwanie posuszu, chirurgia drzew, nasadzenia i wycinki) pozwalających na utrzymanie właściwego stanu ochrony stanowiska, z uwzględnieniem funkcji obiektu i bezpieczeństwa ludzi. Ma wskazać zabiegi pozwalające na utrzymanie zwartości i ciągłości drzew, krzewów oraz zarośli w okresie obowiązywania Planu oraz w dłuższej perspektywie czasowej. Wycinka drzew czy krzewów oraz znacząca redukcja koron, powinny być poprzedzone nasadzeniami młodych drzew i krzewów, uzupełniających luki w trasach przelotu. Nasadzenia wyłącznie gatunków rodzimych. Opracowanie powinno być konsultowane ze specjalistą chiropterologiem.	Bezpośrednie otoczenie kościoła w Sieniawie (kontur nr 5 na zał. map. nr 2)	Projekt i wykonanie najpilniejszych działań w pierwszych trzech latach obowiązywania planu, utrzymanie efektów przez pozostały okres obowiązywania planu	15	RDOŚ w Rzeszowie, Gmina Rymanów
B5	Utrzymanie bezpiecznego, zaciemnionego wlotu dla nietoperzy	Ewentualne oświetlenie budynku nie powinno obejmować dachu i sygnaturki, oraz pozostawiać w cieniu przynajmniej jedną ścianę obiektu. W przypadku wyprowadzenia wlotu kanałem w ścianie, to właśnie przynajmniej ta ściana powinna stale pozostawać w cieniu.	Bezpośrednie otoczenie kościoła w Sieniawie (kontur nr 5 na zał. map. nr 2)	Przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	-	Właściciel/ zarządca terenu w porozumieniu z RDOŚ w Rzeszowie, Gmina Rymanów
B6	Utrzymanie zwartości i ciągłości pasów roślinności	Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień pomiędzy kościołem w Sieniawie (kolonia) a zwartym obszarem leśnym (zerowisko), stanowiących korytarz ekologiczny. Działanie nie dotyczy upraw sadowniczych na gruntach	Liniowe ciągi drzew i krzewów (kontur nr 6 na zał. map. nr 2)	Przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	-	Gmina Rymanów, Starostwo Powiatowe w Krośnie

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	drzewiastej i krzewiastej	rolnych.				
Zalecenia dla całego obszaru						
<i>Nr</i>	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
B7	Utrzymanie zwarteści i ciągłości pasów roślinności drzewiastej i krzewiastej	Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień pomiędzy płatami zwartych obszarów leśnych (żerowiska), stanowiących korytarz ekologiczny dla nietoperzy. Działanie nie dotyczy upraw sadowniczych na gruntach rolnych.	Liniowe ciągi drzew i krzewów (kontur nr 7 na zał. map. nr 2)	Przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	-	Nadleśnictwo Rymanów, Gmina Rymanów Starostwo Powiatowe w Krośnie
B8	Utrzymanie zwarteści obszarów leśnych stanowiących żerowisko	Należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.	Tereny żerowiskowe (kontur nr 8 na zał. map. nr 2)	Przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	-	Nadleśnictwo Dukła, Nadleśnictwo Rymanów, Gmina Rymanów, Gmina Iwonicz-Zdrój, Gmina Bukowsko, Gmina Zarszyn, Starostwo Powiatowe w Krośnie, Starostwo Powiatowe w Sanoku
<i>Nr</i>	<i>Działania związane z monitoringiem realizacji działań ochronnych</i>					

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
C1	Nadzór przyrodniczy	Nadzór RDOŚ (w razie potrzeby specjalistyczna konsultacja z chiropterologiem) nad właściwym, zgodnym z wymaganiami nietoperzy przebiegiem wszystkich prac z zakresu czynnych działań ochronnych. Do zadań nadzoru przyrodniczego należeć będzie przede wszystkim: uzgadnianie terminów i sposobów wykonywania prac ochronnych i kontrola ich właściwego przebiegu, odbiór wykonanych prac, ewentualne modyfikacje zakresu działań, konsultacje dla właścicieli terenów i obiektów ujętych w planach zadań itp.	Cały obszar	Przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	50	RDOŚ w Rzeszowie
	Nr	Działania związane z uzupełnieniem stanu wiedzy o przedmiocie ochrony				
	D1	Prace inwentaryzacyjne	Zlokalizowanie zimowisk (jaskiń/sztolni/piwnic) oraz innych schronień letnich (strychy budynków) gatunku	Cały obszar	Zadanie należy wykonać w pierwszych pięciu latach obowiązywania planu.	100
Stanowisko w kościele w Rymanowie-Zdroju						
1324 Nocek duży (<i>Myotis myotis</i>)	Nr	Działania związane z ochroną czynną				
	A1	Bezpieczny dla nietoperzy remont dachu budynku	<ul style="list-style-type: none"> Wymiana pokrycia dachu na materiał o możliwie największej trwałości np. blachę miedzianą lub cynkowo-tytanową, nie wymagający regularnych prac konserwacyjnych (np. malowania). Pełne odeskowanie dachu pod blachą, zastosowanie środków konserwacji drewna dopuszczonych do używania w pomieszczeniach stale wykorzystywanych 	Dach kościoła w Rymanowie-Zdroju (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	Jednorazowo w trakcie obowiązywania Planu w okresie od 15.09. do 15.04 (zabieg nie jest pilny)	600

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		<p>przez ludzi (bezpiecznych dla ssaków), zachowanie wlotów dla nietoperzy.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pozostawienie wskazanych wlotów dla nietoperzy (wyznaczonych przez nadzór przyrodniczy w trakcie uzgadniania szczegółów remontu) w kształcie niezmiennym. Ewentualne ograniczenie światła wlotu powinno pozostawiać otwór o średnicy min. 12 cm. W przypadku konieczności pomniejszenia bądź przeniesienia wlotu zalecana jest specjalistyczna konsultacja, gdyż działania te mogą spowodować nieodwracalną szkodę przyrodniczą. - Nie wprowadzanie zmian w kubaturze, w użytkowaniu ani oświetleniu poddasza (szkodliwe dla nietoperzy może być zarówno naturalne doświetlenie strychu poprzez montaż okienek, jak również instalacja oświetlenia elektrycznego). - Ewentualne instalacje systemów nadmuchowych, wentylacyjnych wyłącznie w obudowach izolujących akustycznie. - Przebudowa elementów podwieszania świątecznego wystroju i oświetlenia wnętrza kościoła w taki sposób, aby ich obsługa nie wymagała wchodzenia na strych. Wskazany nadzór przyrodniczy w całym procesie remontu i przy odbiorze budynku. 				
A2	Sprzątanie guana	Usunięcie gromadzącego się co roku na platformie i na belkach więźby dachowej guana. Praca może być wykonana ręcznie, jednak lepsze efekty przynosi wykorzystanie przemysłowego odkurzacza z rurą ssącą wprowadzaną od zewnątrz. Oszczędza to sporo wysiłku i ryzyka związanego z transportem wypełnionych guanem	Strych kościoła w Rymanowie-Zdroju (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	Raz na rok w okresie od 15.09. do 15.04.	25	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		worków przez ciasne okienka wlotowe. Wejście na strych możliwe przez wejście do ciasnej wieży za organami. Dostęp znacznie utrudniony. Zebrane odchody powinny zostać we właściwy sposób zutylizowane.				
A3	Okresowa wymiana folii i inne drobne prace konserwacyjne	Paroprzepuszczalna folia przymocowana na całej powierzchni platformy, ulega zużyciu i należy ją regularnie wymieniać. Folię należy rozpiąć na całej platformie, mocując ją dokładnie zszywkami. Do tego celu nadaje się wyłącznie folia zbrojona, o gładkiej, śliskiej powierzchni.	Strych kościoła w Rymanowie-Zdroju (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	3 razy (co 5 lat w okresie od 15.09. do 15.04.); pierwszy zabieg należy wykonać w pierwszym roku obowiązywania Planu	7,5	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu
A4	Zainstalowanie wentylacji strychu z rekuperacją	Zabezpieczenie otworów wentylacyjnych tak aby nie mogły się do nich dostać nietoperze, siatką o maksymalnej średnicy oczka 1 cm; pracujący wentylator nie powinien powodować hałasu na strychu. Instalacja wymuszonej wentylacji strychu, ze szczególnym uwzględnieniem miejsc najczęściej wykorzystywanych przez nietoperze. Wentylacja powinna być zaopatrzona w system rekuperacji, a także wyłącznik uzależniający jej działanie od temperatury na zewnątrz.	Strych kościoła w Rymanowie-Zdroju (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	Jednorazowo w trakcie obowiązywania Planu w okresie od 15.09 do 15.04; zabieg pilny – należy go wykonać w pierwszych latach obowiązywania Planu	20	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu
Nr	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
B1	Oznakowanie stanowiska tabliczką	Trwałą tabliczkę zawierającą informacje o działaniach mogących stanowić zagrożenie dla stanowiska nietoperzy należy umieścić w widocznym miejscu, skonsultowanym z	Kościół w Rymanowie-Zdroju (kontur	Oznakowanie – 1-2 rok obowiązywania planu, utrzymanie	0,5	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	zawierającą podstawowe zalecenia ochronne	gospodarzem obiektu. Sugerowana lokalizacja: na chórze, przy wejściu na strych. Tabliczka powinna zawierać dane kontaktowe instytucji odpowiedzialnej za udzielanie wskazówek dot. właściwego (od strony przyrodniczej) gospodarowania obiektem oraz informację o odpowiedzialności prawnej (art. 131 ustawy o ochronie przyrody) związanej ze złamaniem zakazów obowiązujących w odniesieniu do zwierząt chronionych. Jako wzór proponowana jest tabliczka opracowana przez PTPP „pro Natura” – patrz ryc. 1, z grafiką i kolorystyką powszechnie już kojarzoną z ochroną nietoperzy.	nr 1 na zał. map. nr 2)	oznakowania – Przez pozostały okres obowiązywania planu		właścicielem/ zarządcą obiektu
B2	Wykonanie bezpiecznego wlotu dla nietoperzy w nieoświetlonej połaci dachu. Utrzymanie i oznakowanie wlotu dla nietoperzy.	Wlot, w postaci lukarny z otworem należy zainstalować na połaci dachu prawego skrzydła budynku, od strony drogi. Otwór wlotowy o średnicy min. 12 cm, najlepiej w wykonanym z drewna, prostokątnym i otwieranym skrzydle. W ten sposób okienko będzie mogło być wykorzystywane do transportu usuwanego z platformy guana. Od wewnątrz łatwy, niczym nie zasłonięty dołot. Wlot powinien być pozbawiony wystających elementów, o które nietoperz może zaczepić skrzydłem. Tabliczka z napisem np. "wlot dla nietoperzy, nie zamykać!" powinna być umieszczona w widocznym miejscu wewnątrz budynku, jednoznacznie identyfikując otwór wlotowy.	Strych kościoła w Rymanowie-Zdroju (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	Wykonanie wlotu i oznakowanie - 1-2 rok obowiązywania planu, utrzymanie oznakowania – przez pozostały okres obowiązywania planu	4	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu
B3	Ograniczenia użytkowania strychu budynku w okresie rozrodu do	W okresie rozrodu nietoperzy ograniczenie czasu spędzonego na strychu oraz liczby osób do niezbędnego minimum, tylko w sytuacjach związanych z bezpieczeństwem budynku bądź spełnianiem jego podstawowych funkcji (instalacja świątecznego wystroju, opuszczanie lamp itp). Nie wpuszczenie na strych osób	Strych kościoła w Rymanowie-Zdroju (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	Od 15.04. do 15.09., przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	-	Właściciel/ zarządcą budynku w porozumieniu z RDOŚ w Rzeszowie

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	niezbędnych prac związanych z jego utrzymaniem	postronnych. Nie wskazano instalacji elektrycznego oświetlenia strychu, w razie konieczności instalacja powinna być wyposażona w wyłącznik czasowy (1/2 h) lub inne zabezpieczenie elektroniczne zapobiegające przypadkowemu pozostawieniu zapalnego światła w obrębie schronienia kolonii nietoperzy.				
B4	Opracowanie i wykonanie projektu zagospodarowania zieleni	Opracowanie powinno zawierać inwentaryzację dendrologiczną oraz zalecenia zabiegów ochronnych i konserwacyjnych (redukcja koron, usuwanie posuszu, chirurgia drzew, nasadzenia i wycinki) pozwalających na utrzymanie właściwego stanu ochrony stanowiska, z uwzględnieniem funkcji obiektu i bezpieczeństwa ludzi. Ma wskazać zabiegi pozwalające na utrzymanie zwartości i ciągłości drzew, krzewów oraz zarośli w okresie obowiązywania Planu oraz po nim. Wycinka drzew czy krzewów oraz znacząca redukcja koron, powinny być poprzedzone nasadzeniami młodych drzew i krzewów, uzupełniających luki w trasach przelotu. Nasadzenia wyłącznie gatunków rodzimych. Opracowanie powinno być konsultowane ze specjalistą chiropterologiem.	Bezpośrednie otoczenie kościoła w Rymanowie-Zdroju (kontur nr 2 na zał. map. nr 2)	Projekt i wykonanie najpilniejszych działań w pierwszych trzech latach obowiązywania planu, utrzymanie efektów przez pozostały okres obowiązywania planu	15	RDOŚ w Rzeszowie, Gmina Rymanów
B5	Utrzymanie bezpiecznego wlotu dla nietoperzy.	Likwidacja jednego z reflektorów oświetlających kościół (obok prezbiterium, od strony parku). Ekranowanie (ograniczenie kąta świecenia) jednego z reflektorów (reflektor oświetlający wieżę od strony parku).	Bezpośrednie otoczenie kościoła Rymanowie-Zdroju (kontur nr 2 na zał. map. nr 2)	W pierwszym roku obowiązywania Planu utrzymanie stanu przez pozostały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	2	Właściciel/ zarządca terenu w porozumieniu z RDOŚ w Rzeszowie, Gmina Rymanów

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
B6	Nasadenia drzew na trasie wylotu nietoperzy	Nasadzenie przy prawej nawie bocznej kościoła drzewa przynajmniej kilkuletniego, liściastego, o rozłożystej koronie, np. lipy	Bezpośrednie otoczenie kościoła Rymanowie-Zdroju (kontur nr 2 na zał. map. nr 2)	Wykonanie - pierwszy rok obowiązywania Planu, utrzymanie - przez cały okres obowiązywania Planu	5	Właściciel/ zarządca terenu w porozumieniu z RDOŚ w Rzeszowie, Gmina Rymanów
B7	Utrzymanie zwartości i ciągłości pasów roślinności drzewiastej i krzewiastej	Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień pomiędzy kościołem (kolonia) a zwartym obszarem leśnym (żerowisko), stanowiących korytarz ekologiczny dla nietoperzy. Działanie nie dotyczy upraw sadowniczych na gruntach rolnych.	Zadrzewienia (kontur nr 3 na zał. map. nr 2)	Przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	-	Gmina Rymanów, Starostwo Powiatowe w Krośnie
B8	Utrzymanie zwartości obszarów leśnych stanowiących żerowisko	Należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.	Tereny żerowiskowe (kontur nr 8 na zał. map. nr 2)	Przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	-	Nadleśnictwo Dukła, Nadleśnictwo Rymanów, Gmina Rymanów, Gmina Iwonicz-Zdrój, Gmina Bukowsko, Gmina Zarszyn, Starostwo Powiatowe w Krośnie, Starostwo Powiatowe w Sanoku
Nr	Działania związane z monitoringiem realizacji działań ochronnych					

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
	C1	Nadzór przyrodniczy	Nadzór RDOŚ (w razie potrzeby specjalistyczna konsultacja z chiropterologiem) nad właściwym, zgodnym z wymaganiami nietoperzy przebiegiem wszystkich prac z zakresu czynnych działań ochronnych. Do zadań nadzoru przyrodniczego należeć będzie przede wszystkim: uzgadnianie terminów i sposobów wykonywania prac ochronnych i kontrola ich właściwego przebiegu, odbiór wykonanych prac, ewentualne modyfikacje zakresu działań, konsultacje dla właścicieli terenów i obiektów ujętych w planach zadań itp.	Cały obszar	Przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	Koszty dla całego obszaru uwzględniono przy wytycznych dla podkowca małego	RDOŚ w Rzeszowie
	Nr	<i>Działania związane z uzupełnieniem stanu wiedzy o przedmiocie ochrony</i>					
	D1	Prace inwentaryzacyjne	Zlokalizowanie zimowisk (jaskiń/sztolni/piwnic) oraz innych schronień letnich gatunku (strychy budynków)	Cały obszar	Zadanie należy wykonać w pierwszych pięciu latach obowiązywania planu.	Koszty dla całego obszaru uwzględniono przy wytycznych dla podkowca małego	RDOŚ w Rzeszowie
Wszystkie przedmioty ochrony	Nr	<i>Działania związane z ochroną czynną</i>					
	A1	Działania informacyjne	Oznakowanie granic obszaru tablicami informacyjnymi. Ich doraźna wymiana lub konserwacja.	Na granicy, przy drogach prowadzących do obszaru	Oznakowanie – 1-3 rok obowiązywania planu, utrzymanie – przez pozostały okres obow. planu	1,0 x 20 szt. =20	RDOŚ w Rzeszowie

CHRONIONE STANOWISKO NIETOPERZY

Poddasze tego budynku jest ostoją nietoperzy.
Wszelkie działania mogące być zagrożeniem dla przebywających tu zwierząt należy uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody.

W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZY TO:

- ▶ remontów poszycia dachu, więźby i stropu,
- ▶ konserwacji i impregnacji elementów drewnianych,
- ▶ zamykania otworów wlotowych i uszczelniania strychu,
- ▶ gazowania jakichkolwiek pomieszczeń wewnątrz budynku,
- ▶ zmian sposobu użytkowania strychu,
- ▶ wycinania drzew i krzewów w otoczeniu budynku,
- ▶ nocnej iluminacji budynku reflektorami,
- ▶ obsarowywania i fotografovania zwierząt.

Wszystkie gatunki nietoperzy w Polsce są chronione prawem.
Zabijanie, płoszenie i niepokojenie zwierząt, a także niszczenie ich siedlisk to przestępstwa podlegające karze!

Opiekę nad kolonią nietoperzy sprawuje
Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „pro Natura”
ul. Podwale 76, 60-449 Wrocław, tel. 071 343 09 58

Wykonano w ramach Programu Ochrony Nietoperzy
finansowanego przez Fundację EkoFundusz

**WLOT DLA
NIETOPERZY
NIE ZAMYKAĆ**

Ryc. 1.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

SWIĘTOKRZYSKA
DIREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DIREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
SIEDLISKA PRZYRODNICZE								
9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	Określenie stanu zachowania siedliska przyrodniczego 9130 w obszarze.	Podane w metodyce PMS: powierzchnia siedliska, struktura i funkcje, perspektywy ochrony.	Wskaźniki zgodne z PMS GIOŚ	Monitoring stanu zachowania siedliska i skuteczności wprowadzonych zapisów.	Dwukrotnie, w 5 i 10 roku obowiązywania planu zadań ochronnych, na wyznaczonych i nowych stanowiskach (w sezonie wegetacyjnym, maj-wrzesień)	Wyznaczone stanowiska monitoringowe: (współrzędne pocz., śród. i końca transektu), stan. nr I: N49 32 14.2 E21 52 28.9; N49 32 14.8 E21 52 23.8; N49 32 14.1 E21 52 19.0; stan. nr II: N49 32 07.1 E21 54 00.7; N49 32 10.1 E21 53 59.4; N49 32 13.3 E21 53 58.7; stan.nr III: N49 32 56.0 E21 50 31.4; N49 32 56.8 E21 50 26.5; N49 32 58.9 E21 50 22.5; stan. nr IV: N49 33 43.3 E21 47 49.5; N49 33 43.7 E21 47 54.6; N49 33 43.3 E21 48 00.2; stan. nr V: N49 32 06.5 E21 51 33.8; N49 32 06.9 E21 51 38.8; N49 32 08.5 E21 51 42.8; stan. nr VI: N49 30 52.1 E21 50 33.6; N49 30 51.6 E21 50 38.3; N49 30 51.0 E21 50 43.2;	RDOŚ w Rzeszowie	0,7/transekt = 6,3

Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
						oraz 3 nowe, wyznaczone w innych płatach siedliska w porozumieniu z zarządcą/właścicielem terenu		
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>)	Określenie stanu zachowania siedliska przyrodniczego 91E0 w obszarze.	Podane w metodyce PMS: powierzchnia a siedliska, struktura i funkcje, perspektywy ochrony.	Wskaźniki zgodne z PMS GIOŚ	Monitoring stanu zachowania siedliska i skuteczności wprowadzonych zapisów.	Dwukrotnie, w 5 i 10 roku obowiązywania planu zadań ochronnych, na wyznaczonych i nowych stanowiskach (w sezonie wegetacyjnym, maj-wrzesień)	Wyznaczone stanowisko monitoringowe (współrzędne pocz., śród. i końca transektu), stan. nr X: N49 30 34.0 E21 54 51.2; N49 30 35.7 E21 54 45.8; N49 30 36.5 E21 54 41.0; oraz dwa nowe, wyznaczone w innych płatach siedliska w porozumieniu z zarządcą/właścicielem terenu	RDOŚ w Rzeszowie	0,7/transekt = 2,1
NIETOPERZE								
1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i> 1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Poznanie dynamiki liczebności gatunków w koloniach.	Populacja	Liczebność	Określenie liczebności nietoperzy w koloniach.	Dwukrotnie w ciągu roku: w pierwszej połowie czerwca w celu policzenia dorosłych osobników w kolonii, w drugiej połowie lipca w celu policzenia młodych osobników, które przyszły na świat w kolonii.	Kościół w Sieniawie, Kościół w Rymanowie-Zdroju	RDOŚ w Rzeszowie	4/rok = 40
			Struktura wiekowa	Określenie liczebności	Dwukrotnie w ciągu roku: w pierwszej	Kościół w Sieniawie, Kościół w Rymanowie-	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu

Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
			populacji	dorosłych i młodych osobników w kolonii.	połowie czerwca w celu policzenia dorosłych osobników w kolonii, w drugiej połowie lipca w celu policzenia młodych osobników, które przyszły na świat w kolonii.	Zdroju		liczebności.
	Ocena stanu i zmian zachodzących w siedlisku	Siedlisko	Kubatura dostępna dla nietoperzy	Określenie ewentualnych zmian kubatury dostępnej dla nietoperzy.	Ocena podczas letniego liczenia w koloniach.	Kościół w Sieniawie, Kościół w Rymanowie-Zdroju	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu liczebności.
			Zabezpieczenie przed niepokojeniem nietoperzy	Kontrola zabezpieczenia wejścia na strychy obiektów, w których znajdują się kolonie nietoperzy.	Ocena podczas letniego liczenia w koloniach.	Kościół w Sieniawie, Kościół w Rymanowie-Zdroju	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu liczebności.
			Dostępność wlotów dla nietoperzy	Kontrola drożności wlotów dla nietoperzy.	Ocena podczas letniego liczenia w koloniach.	Kościół w Sieniawie, Kościół w Rymanowie-Zdroju	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu liczebności.
			Ekspozycja wlotów dla nietoperzy	Kontrola otoczenia budynku, pod kątem właściwego wyeksponowania	Ocena podczas letniego liczenia w koloniach.	Kościół w Sieniawie, Kościół w Rymanowie-Zdroju	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu liczebności.

Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
				ia wlotów dla nietoperzy.				
			Obecność bezpiecznych tras przelotu w kierunku żerowiska	Kontrola otoczenia budynku oraz kluczowych tras migracji na żerowiska pod kątem ciągłości korytarzy ekologicznych.	Ocena podczas letniego liczenia w koloniach.	Kościół w Sieniawie, Kościół w Rymanowie-Zdroju; ich otoczenie oraz kluczowe trasy migracji (kontury nr 1-6)	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu liczebności.
			Niezmienność warunków mikroklimatycznych	Kontrola strychu oraz otoczenia budynku pod kątem zmian mogących mieć wpływ na mikroklimat na strychu.	Ocena podczas letniego liczenia w koloniach.	Kościół w Sieniawie, Kościół w Rymanowie-Zdroju	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu liczebności.
			Istotne, zauważalne wielkopowierzchniowe zmiany w strukturze żerowisk w otoczeniu (r=2,5 km) schronień	Kontrola obszarów leśnych pod kątem wylesienia i fragmentacji żerowiska.	Ocena podczas letniego liczenia w koloniach.	Kościół w Sieniawie, Kościół w Rymanowie-Zdroju	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu liczebności.
	Ocena zachowania stanu populacji oraz siedliska	Szanse zachowania gatunku	Stan populacji gatunku i jego siedliska	Ocena ekspercka snu populacji i siedlisk wykonywana	Ocena podczas letniego liczenia w koloniach.	Kościół w Sieniawie, Kościół w Rymanowie-Zdroju	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu liczebności.

Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
				przez specjalistę chiropterologa				

8. Wskazania do dokumentów planistycznych

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
WSKAZANIA ZWIĄZANE Z OCHRONĄ SIEDLISK PRZYRODNICZYCH	
<p>Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów (Uchwała Rady Miejskiej w Rymanowie Nr XXXII/ 303/2002 z dnia 09.08.2002r.)</p> <p>Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Rymanów Zdrój (Uchwała Nr XXXIX/380/06 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 11 września 2006 r. z późn. zm.)</p> <p><i>wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Bałucianka, Deszno,</i></p>	<p>Podczas aktualizacji istniejących dokumentów wprowadzić informację o granicach i przedmiotach ochrony obszaru Natura 2000. Należy utrzymać istniejące korytarze ekologiczne, pozwalające zachować spójność sieci Natura 2000.</p> <p>Na gruntach ze zidentyfikowanymi siedliskami przyrodniczymi wprowadzić zapis o utrzymaniu w dotychczasowym sposobie zagospodarowania przedmiotowych terenów. Zmiana użytkowania terenu jest dopuszczalna jeżeli sprzyjać będzie zachowaniu siedlisk przyrodniczych lub jest wykonana w ramach planu zadań ochronnych.</p> <p>Należy uwzględnić zapisy planu zadań ochronnych zawarte we wcześniejszych częściach dokumentu, szczególnie zapisy działań ochronnych.</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (<i>Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody</i>)
<p>Głębokie, Klimkówka, Królik Polski, Posada Górna, Puławy, Rudawka Rymanowska, Sieniawa, Tarnawa, Wisłoczek, Wołuszowa, Wólka)</p> <p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Iwonicz Zdrój (Uchwała nr XL/336/02 Rady Miejskiej w Iwoniczu Zdroju z dnia 08 października 2002 r.)</p> <p>Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Iwonicz Zdrój. 2011 (projekt)</p> <p><i>wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Lubatowa, gmina Iwonicz Zdrój)</i></p> <p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bukowsko (Uchwała nr III/23/02 Rady Gminy w Bukowsku z dnia 30 grudnia 2002</p>	

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (<i>Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody</i>)
<p>r.)</p> <p><i>wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Wola Sękowa, gmina Bukowsko)</i></p> <p>Studium Uwarunkowań i Kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zarszyn (Uchwała Nr VIII/40/2011 Rady Gminy Zarszyn z dnia 8 czerwca 2011.)</p> <p><i>wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Odrzechowa, gmina Zarszyn)</i></p>	
WSKAZANIA ZWIĄZANE Z OCHRONĄ NIETOPERZY – PODKOWCA MAŁEGO I NOCKA DUŻEGO	
<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bukowsko. Uchwała nr III/23/02 Rady Gminy w Bukowsku z dnia 30 grudnia 2002 r.</p> <p><i>wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowy plan</i></p>	<p>W miejscowości Wola Sękowa znajduje się część rozległego obszaru leśnego służącego podkowcowi małemu i nockowi dużemu jako żerowisko (kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2; symbol konturu – ZER). W związku z tym do dokumentu należy wprowadzić zapis o konieczności jego ochrony. We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Wola Sękowa , gmina Bukowsko)	
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Iwonicz Zdrój. Uchwała nr XL/336/02 Rady Miejskiej w Iwoniczu Zdroju z dnia 08 października 2002 r. <i>wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Lubatowa, gmina Iwonicz Zdrój)</i>	W miejscowości Lubatowa znajduje się część żerowiska podkowca małego i nocka dużego (kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2; symbol konturu – ZER). W związku z tym do dokumentu należy wprowadzić zapis o konieczności jego ochrony. We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.
Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego miejscowości Rymanów-Zdrój (Uchwała Nr XXXIX/380/06 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 11 września 2006 r.)	Do dokumentu należy wprowadzić zapis o konieczności ochrony kolonii rozrodczej nocka dużego wraz z jej otoczeniem , a także istotnych dla niej tras migracyjnych i terenów żerowiskowych położonych na terenie miejscowości. Dotyczy to zidentyfikowanego miejsca występowania kolonii tego gatunku – kościoła pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika. Szczegółowe wytyczne podano poniżej. <ul style="list-style-type: none"> • Kolonia rozrodcza (symbol KL; kontur nr 1 na zał. mapowym nr 2). W mpzp tereny te są oznaczone jako: tereny zabudowy usługowej – sakralnej (UPr/1.KR). Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania terenów wskazanym w mpzp o ile nie będzie prowadziło ono do zniszczenia bądź pogorszenia stanu siedliska kolonii. <p>– W stanowiskach kolonii rozrodczych nietoperzy zlokalizowanych w budynkach, nie należy w</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>okresie między 15 kwietnia a 15 września wykonywać prac mogących stwarzać zagrożenie dla zwierząt. Zastrzeżenie to dotyczy przede wszystkim remontów dachów, prac porządkowych na strychach lub innych działań dotyczących bezpośrednio miejsc przebywania nietoperzy.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Działania zmieniające dotychczasowe warunki mikroklimatyczne, kubaturowe, architektoniczne powinny podlegać ocenie wpływu na obszar Natura 2000, z wyjątkiem przypadków, gdy wykonywane są w ramach PZO. - Na budynkach zasiedlonych przez kolonie rozrodcze nie należy instalować stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej. <ul style="list-style-type: none"> • <u>Bezpośrednie otoczenie kolonii rozrodczych</u> (symbol OKL; kontur nr 2 na zał. mapowym nr 2). W mpzp obszary te oznaczone są jako: tereny zabudowy usługowej – sakralnej (UPr/1.KR). Wskazane formy zagospodarowania przestrzennego dopuszczają nasadzenia drzew i krzewów. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania terenów o ile nie będzie prowadziło ono do przerwania ciągłości korytarza ekologicznego; <p>Wskazane jest, aby jakiegokolwiek prace, dotyczące otoczenia obiektów będących stanowiskami nietoperzy, zmieniające strukturę zieleni, wpływającej na ciągłość tras przelotów, a także dotyczące zewnętrznego oświetlenia obiektów i ich bezpośredniego otoczenia były wykonywane w porozumieniu z organem odpowiedzialnym za obszary Natura 2000.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Trasy przelotu na żerowiska</u> (symbol TM; kontur nr 3 na zał. mapowym nr 2). Obejmują one fragment ciągu zadrzewień rosnących wzdłuż rzeki Tabor oraz między zabudową a dużymi kompleksami leśnymi. W mpzp tereny te oznaczone są jako: tereny zieleni parkowej (1.ZP/1.KR i 2.ZP). Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu ich użytkowania o ile nie będzie on prowadził do przerwania ciągłości korytarzy ekologicznych.

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowiska (symbol ZER; kontur nr 8, 9 na zał. mapowym nr 2). Żerowiska znajdują się na terenie Parku Zdrojowego w Rymanowie-Zdroju oraz na okalających miejscowość obszarach leśnych. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są jako: tereny lasów ochronnych skarbu państwa (2.LS), tereny lasów (1.LS, 1. ZL), tereny zadrzewień stanowiące obudowę biologiczną rzeki Tabor (2.ZL), tereny lasów (glebochronnych i wodochronnych oraz lasów nasiennych i ostoi zwierząt, a także lasy uzdrowiskowo - klimatyczne) (2.ZL). Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania terenów o ile nie będzie prowadziło to do wielkoobszarowych wylesień oraz fragmentacji żerowiska. <p>We wskazanych konturach należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p>W Parku Zdrojowym należy ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wycinkę drzew rekompensować nasadzeniem nowych (preferowane rodzime gatunki liściaste). - nie wprowadzać oświetlenia, które oświetlałoby korony drzew. - nie wprowadzać oświetlenia emitującego białe światło (halogenowe).
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy	Do dokumentu należy wprowadzić zapis o konieczności ochrony kolonii rozrodczych podkowca małego i nocka dużego wraz z ich otoczeniem , a także istotnych dla nich tras migracyjnych i

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
<p>Rymanów Uchwała Rady Miejskiej w Rymanowie Nr XXXII/ 303/2002 z dnia 09.08.2002r.</p>	<p>terenów żerowiskowych położonych na terenie gminy. Dotyczy to dwóch zidentyfikowanych miejsc występowania kolonii tych gatunków: w zabytkowej cerkwi w Sieniawie (podkowiec mały) oraz w kościele pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika (nocek duży). Szczegółowe wytyczne z podziałem na miejscowości podano poniżej.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ BAŁUCIANKA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasy przelotu na żerowiska (symbol TM; kontur nr 7 na zał. mapowym nr 2) Korytarz obejmuje zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wzdłuż rzeki Bałucianka, jednego z jej dopływów oraz na nieleśnych zboczach góry Przymiarki. Zapewnia łączność między mniejszymi kompleksami leśnymi obszaru Rymanów oraz lasami sąsiedniego obszaru Natura 2000 – PLH180014 Ostoja Jaśliska. <p>– Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>– Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach cieków wodnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowisko (symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). Kontur obejmuje część niewielkiego kompleksu leśnego położonego na północny wschód od miejscowości. W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego teren ten oznaczony jest jako obszary lasów. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania tych terenów o ile nie będzie prowadziło ono do wielkoobszarowych wylesień i

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>fragmentacji żerowiska.</p> <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ DESZNO</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Trasy przelotu na żerowiska</u> (symbol TM; kontur nr 7 na zał. mapowym nr 2). Korytarze obejmują zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wzdłuż rzek Tabor, mniejszych cieków wodnych oraz na terenach nieleśnych. W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako obszar potencjalnego rozprzestrzenienia koncentracji usług użyteczności publicznej, obszary lasów, obszary predysponowanego dolesienia na gruntach rolnych o glebach V-VI klasy bonitacyjnej położonych w sąsiedztwie lasów, obszary zieleni ochrony ekologicznej cieków wodnych. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerwania ciągłości korytarza ekologicznego. <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach rzek i mniejszych cieków wodnych.</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (<i>Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody</i>)
	<ul style="list-style-type: none"> • Żerowiska (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako obszary lasów, obszary zieleni ochrony ekologicznej cieków wodnych, obszary lasów ochronnych, predysponowanych do kształtowania zieleni publicznej parkowej (ZP) dla potrzeb uzdrowiska. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do wielkoobszarowych wylesień i fragmentacji żerowiska. <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ GŁĘBOKIE</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasa przelotu na żerowisko (symbol TM; kontur nr 6 na zał. mapowym nr 2). Na terenie miejscowości znajduje się korytarz migracyjny o kluczowym znaczeniu dla zachowania kolonii podkowca małego w kościele w Sieniawie. Obejmuje on zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wzdłuż linii brzegowej zbiornika Jezioro Sieniawskie. W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako obszar zieleni ochrony ekologicznej cieków wodnych (ZWC). Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerwania ciągłości korytarza ekologicznego. <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>– Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowiska (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako obszary lasów, obszary lasów ochronnych, predysponowanych do kształtowania zieleni publicznej parkowej (ZP) dla potrzeb uzdrowiska. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do wielkoobszarowych wylesień i fragmentacji żerowiska. <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ KLIMKÓWKA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowisko (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako obszary lasów, obszar i teren górniczy ropy naftowej i gazu ziemnego oraz teren koncesyjny, obszary predysponowanego dolesienia na gruntach rolnych, o glebach V-VI klasy bonitacyjnej położonych w sąsiedztwie lasów. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do wielkoobszarowych wylesień i fragmentacji żerowiska. W przypadku obszarów oznaczonych jako obszar i teren górniczy ropy naftowej i gazu ziemnego oraz teren koncesyjny o potencjalnej szkodliwości

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>inwestycji decydować będzie ocena wpływu na obszar Natura 2000.</p> <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ KRÓLIK POLSKI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Trasy przelotu na żerowiska</u> (symbol TM; kontur nr 7 na zał. mapowym nr 2). Korytarze obejmują zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wzdłuż rzek Tabor, Rudawa i mniejszych cieków wodnych. Położone są w większości poza obszarem Rymanów jednak ich główną rolą jest zapewnienie łączności między sąsiednimi obszarami leśnymi, w tym położonymi w obszarze Ostoja Jaśliska. <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach rzek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Żerowisko</u> (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako obszary lasów, obszary predysponowanego dolesienia na gruntach rolnych, o glebach V-VI klasy bonitacyjnej położonych w sąsiedztwie lasów, obszary zieleni ochrony

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>ekologicznej cieków wodnych. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do wielkoobszarowych wylesień i fragmentacji żerowiska.</p> <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ KRÓLIK WOŁOSKI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasa przelotu na żerowisko (symbol TM; kontur nr 7 na zał. mapowym nr 2). Korytarz obejmuje zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wzdłuż rzeki Tabor. <p>– Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>– Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach rzeki.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ POSADA GÓRNA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowisko (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako obszary lasów, obszary predysponowanego dolesienia na gruntach rolnych, o

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (<i>Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody</i>)
	<p>glebach V-VI klasy bonitacyjnej położonych w sąsiedztwie lasów. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do wielkoobszarowych wylesień i fragmentacji żerowiska.</p> <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ PUŁAWY</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowisko (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako projektowany rezerwat „Dolina Wisłoka”. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do wielkoobszarowych wylesień i fragmentacji żerowiska. <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ RUDAWKA RYMANOWSKA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasa przelotu na żerowisko (symbol TM; kontur nr 7 na zał. mapowym nr 2). Na terenie miejscowości znajduje się jeden z korytarzy migracyjnych łączących ze sobą dwa główne kompleksy leśne obszaru. Korytarz obejmuje zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wzdłuż rzeki Wisłok, jednego z dopływów oraz na terenach bezleśnych. W miejscowym studium

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako obszary lasów, obszar i teren górniczy ropy naftowej i gazu ziemnego oraz teren koncesyjny. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerywania ciągłości korytarza ekologicznego.</p> <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerywania ciągłości korytarza po obu stronach rzeki.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowisko (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). Na terenie miejscowości znajduje się część głównego kompleksu leśnego obszaru. W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego teren ten oznaczony jest jako obszary lasów, obszar i teren górniczy ropy naftowej i gazu ziemnego oraz teren koncesyjny, obszary zieleni ochrony ekologicznej cieków wodnych. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do wielkoobszarowych wylesień i fragmentacji żerowiska. <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p><u>MIJSCOWOŚĆ RYMANÓW–ZDRÓJ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kolonia rozrodcza (symbol KL; kontur nr 1 na zał. mapowym nr 2). W SUiKZP tereny te są oznaczone jako: obszar koncentracji usług i terenów użyteczności publicznej (UP). Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania terenów wskazanym w studium o ile nie będzie prowadziło to do zniszczenia bądź pogorszenia stanu siedliska kolonii. <p>– W stanowiskach kolonii rozrodczych nietoperzy zlokalizowanych w budynkach, nie należy w okresie między 15 kwietnia a 15 września wykonywać prac mogących stwarzać zagrożenie dla zwierząt. Zastrzeżenie to dotyczy przede wszystkim remontów dachów, prac porządkowych na strychach lub innych działań dotyczących bezpośrednio miejsc przebywania nietoperzy.</p> <p>– Działania zmieniające dotychczasowe warunki mikroklimatyczne, kubaturowe, architektoniczne powinny podlegać ocenie wpływu na obszar Natura 2000, z wyjątkiem przypadków, gdy wykonywane są w ramach PZO.</p> <p>– Na budynkach zasiedlonych przez kolonie rozrodcze nie należy instalować stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bezpośrednie otoczenie kolonii rozrodczej (symbol OKL; kontur nr 2 na zał. mapowym nr 2). W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako obszar koncentracji usług i terenów użyteczności publicznej (UP). Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerwania ciągłości korytarza ekologicznego. <p>Wskazane jest, aby jakiegokolwiek prace, dotyczące otoczenia obiektów będących stanowiskami nietoperzy, zmieniające strukturę zieleni, wpływającej na ciągłość tras przelotów, a także dotyczące zewnętrznego oświetlenia obiektów i ich bezpośredniego otoczenia były wykonywane w</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (<i>Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody</i>)
	<p>porozumieniu z organem odpowiedzialnym za obszary Natura 2000.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasa przelotu na żerowisko (symbol TM; kontur nr 3 na zał. mapowym nr 2). Obejmują one fragment ciągu zadrzewień i zakrzewień rosnących wzdłuż rzeki Tabor oraz między zabudową a dużymi kompleksami leśnymi – są to kluczowe trasy migracji utrzymujące łączność między zadrzewieniami otaczającymi kościoł a sąsiednimi kompleksami leśnymi. W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako obszary rekreacji i sportu (US) oraz tereny uzdrowiskowo-sanatoryjne z zielenią towarzyszącą. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerywania ciągłości korytarza ekologicznego. <p>– Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5–10 m.</p> <p>– Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowiska (symbol ZER; kontury 10, 11 na zał. mapowym nr 2). Żerowiska znajdują się na terenie Parku Zdrojowego w Rymanowie-Zdroju oraz na sąsiadującym z miejscowością obszarze leśnym. W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako obszary rekreacji i sportu (US), obszary lasów, obszary potencjalnej lokalizacji obszarów uzdrowiskowych, obszary predysponowane do zalesienia na gruntach rolnych, obszary lasów ochronnych, predysponowanych do kształtowania zieleni publicznej parkowej (ZP) dla potrzeb uzdrowiska. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>będzie prowadziło ono do wielkoobszarowych wylesień i fragmentacji żerowisk.</p> <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ SIENIAWA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Kolonia rozrodcza</u> (symbol KL; kontur nr 4 na zał. mapowym nr 2): Kontur obejmuje kościół pw. MB Częstochowskiej. W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego teren ten oznaczony jest, jako obszar koncentracji usług i terenów użyteczności publicznej (UP). Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszaru o ile nie będzie prowadziło ono do zniszczenia bądź pogorszenia stanu siedliska kolonii. <ul style="list-style-type: none"> - W stanowiskach kolonii rozrodczych nietoperzy zlokalizowanych w budynkach, nie należy w okresie między 15 kwietnia a 15 września wykonywać prac mogących stwarzać zagrożenie dla zwierząt. Zastrzeżenie to dotyczy przede wszystkim remontów dachów, prac porządkowych na strychach lub innych działań dotyczących bezpośrednio miejsc przebywania nietoperzy. - Działania zmieniające dotychczasowe warunki mikroklimatyczne, kubaturowe, architektoniczne powinny podlegać ocenie wpływu na obszar Natura 2000, z wyjątkiem przypadków, gdy wykonywane są one w ramach PZO. - Na budynku zasiedlonym przez kolonię rozrodczą nie należy instalować stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej. <ul style="list-style-type: none"> • <u>Bezpośrednie otoczenie kolonii rozrodczej</u> (symbol OKL; kontur nr 5 na zał. mapowym nr

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>2). Kontur obejmuje zadrzewienia znajdujące się dookoła kościoła pw. MB Częstochowskiej. W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego teren ten oznaczony jest, jako obszar koncentracji usług i terenów użyteczności publicznej (UP). Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerwania ciągłości korytarza ekologicznego.</p> <p>Wskazane jest, aby jakiegokolwiek prace, dotyczące otoczenia obiektów będących stanowiskami nietoperzy, zmieniające strukturę zieleni, wpływającej na ciągłość tras przelotów, a także dotyczące zewnętrznego oświetlenia obiektów i ich bezpośredniego otoczenia były wykonywane w porozumieniu z organem odpowiedzialnym za obszary Natura 2000.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasa przelotu na żerowisko (symbol TM; kontur nr 6 na zał. mapowym nr 2). Na terenie miejscowości znajduje się ważny korytarz ekologiczny stanowiący trasę migracji dla nietoperzy. Tworzą go zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wokół kościoła i wzdłuż linii brzegowej zbiornika Jezioro Sieniawskie. W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego tereny te oznaczone są, jako obszar zieleni ochrony ekologicznej cieków wodnych (ZWC). Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania o ile nie będzie prowadziło to do przerwania ciągłości korytarza ekologicznego. <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5–10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych).</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p><u>MIEJSCOWOŚĆ TARNAWKA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasa przelotu na żerowisko (symbol TM; kontur nr 7 na zał. mapowym nr 2). W miejscowości znajduje się jeden z korytarzy ekologicznych łączących ze sobą dwa główne kompleksy leśne obszaru. Obejmuje zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wzdłuż rzek Wisłok i Wisłoczek. W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako obszary lasów, obszar i teren górniczy ropy naftowej i gazu ziemnego oraz teren koncesyjny. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przzerwania ciągłości korytarza ekologicznego. <ul style="list-style-type: none"> - Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m. - Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przzerwania ciągłości korytarza po obu stronach Wisłoczka. <ul style="list-style-type: none"> • Żerowisko (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). Na terenie miejscowości znajduje się część jednego z głównych kompleksów leśnych obszaru. W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako obszary lasów, obszar i teren górniczy ropy naftowej i gazu ziemnego oraz teren koncesyjny. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do wielkoobszarowych wylesień i fragmentacji żerowiska.

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ WISŁOCZEK</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowisko (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). Na terenie miejscowości znajduje się część jednego z głównych kompleksów leśnych obszaru. W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako obszary lasów, obszary predysponowanego dolesienia na gruntach rolnych, o glebach V-VI klasy bonitacyjnej położonych w sąsiedztwie lasów, obszary zieleni ochrony ekologicznej cieków wodnych. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do wielkoobszarowych wylesień i fragmentacji żerowiska. <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ WÓLKA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasa przelotu na żerowisko (symbol TM; kontur nr 7 na zał. mapowym nr 2). W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako obszary lasów. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerwania ciągłości korytarza ekologicznego.

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach cieków wodnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Żerowisko</u> (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako obszary lasów, obszar i teren górniczy ropy naftowej i gazu ziemnego oraz teren koncesyjny, obszary predysponowanego dolesienia na gruntach rolnych, o glebach V-VI klasy bonitacyjnej położonych w sąsiedztwie lasów. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do wielkoobszarowych wylesień i fragmentacji żerowiska. W przypadku obszarów oznaczonych jako obszar i teren górniczy ropy naftowej i gazu ziemnego oraz teren koncesyjny o potencjalnej szkodliwości inwestycji decydować będzie ocena wpływu na obszar Natura 2000. <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ WOŁTUSZOWA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Trasa przelotu na żerowisko</u> (symbol TM; kontur nr 7 na zał. mapowym nr 2). W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>oznaczone są, jako obszary lasów i obszary potencjalne lokalizacji zabudowy uzdrowiskowej. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerwania ciągłości korytarza ekologicznego.</p> <p>– Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>– Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowisko (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). W miejscowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako obszary lasów, obszary lasów ochronnych, predysponowanych do kształtowania zieleni publicznej parkowej (ZP) dla potrzeb uzdrowiska, obszary potencjalne lokalizacji zabudowy uzdrowiskowej, tereny zagrożone osuwiskami, obszary zieleni ochrony ekologicznej cieków wodnych. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do wielkoobszarowych wylesień i fragmentacji żerowiska. <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p>
wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla	W dokumencie należy uwzględnić konieczność utrzymania tras migracyjnych i żerowiska podkowca małego i nocka dużego. Szczegółowe wytyczne podano poniżej.

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
miejscowości: Bałucianka , gmina Rymanów)	<ul style="list-style-type: none"> • Trasy przelotu na żerowiska (symbol TM; kontur nr 7 na zał. mapowym nr 2). <p>– Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>– Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerywania ciągłości korytarza po obu stronach cieków wodnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowisko (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p>
<i>wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych</i> (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Deszno , gmina Rymanów)	<p>W dokumencie należy uwzględnić konieczność utrzymania tras migracyjnych i żerowiska podkowca małego i nocka dużego. Szczegółowe wytyczne podano niżej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasa przelotu na żerowisko (symbol TM; kontur nr 7 na zał. mapowym nr 2). <p>– Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>– Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób,</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>aby nie doszło do jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach rzek oraz dwóch mniejszych cieków wodnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowisko (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p>
<p>wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Głębokie, gmina Rymanów)</p>	<p>W dokumencie należy uwzględnić konieczność utrzymania tras migracyjnych i żerowiska podkowca małego i nocka dużego. Szczegółowe wytyczne podano poniżej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasa przelotu na żerowisko (symbol TM; kontur nr 6 na zał. mapowym nr 2). <p>– Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>– Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowisko (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p>
<p>wskazania do przyszłych dokumentów</p>	<p>W dokumencie należy uwzględnić konieczność ochrony żerowiska podkowca małego i nocka</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
<p><i>planistycznych</i> (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Klimkówka, gmina Rymanów)</p>	<p>dużego. Szczegółowe wytyczne podano poniżej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Żerowisko</u> (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p>
<p><i>wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych</i> (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Królik Polski, gmina Rymanów)</p>	<p>W dokumencie należy uwzględnić konieczność utrzymania <u>tras migracyjnych i żerowiska</u> podkowca małego i nocka dużego. Szczegółowe wytyczne podano poniżej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Trasa przelotu na żerowisko</u> (symbol TM; kontur nr 7 na zał. mapowym nr 2). <p>– Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>– Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach rzek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Żerowisko</u> (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p>
<p><i>wskazania do przyszłych dokumentów</i></p>	<p>W dokumencie należy uwzględnić konieczność utrzymania <u>tras migracyjnych</u> podkowca małego i</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
planistycznych (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Królik Wołoski , gmina Rymanów)	<p>nocka dużego. Szczegółowe wytyczne podano poniżej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasa przelotu na żerowisko (symbol TM; kontur nr 7 na zał. mapowym nr 2). <p>– Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>– Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach rzeki.</p>
wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Posada Górna , gmina Rymanów)	<p>Do dokumentu należy wprowadzić zapis o konieczności utrzymania żerowiska podkowca małego i nocka dużego. Szczegółowe wytyczne podano poniżej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowisko (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p>
wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Puławy , gmina Rymanów)	<p>W dokumencie należy uwzględnić konieczność utrzymania żerowiska podkowca małego i nocka dużego. Szczegółowe wytyczne podano poniżej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowisko (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (<i>Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody</i>)
<p>wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Rudawka Rymanowska, gmina Rymanów)</p>	<p>przestrzennej i fragmentację.</p> <p>W dokumencie należy uwzględnić konieczność utrzymania tras migracyjnych i żerowiska podkowca małego i nocka dużego. Szczegółowe wytyczne podano poniżej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasa przelotu na żerowisko (symbol TM; kontur nr 7 na zał. mapowym nr 2). <p>– Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>– Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach rzeki.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowisko (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p>
<p>wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Rymanów-Zdrój, gmina Rymanów)</p>	<p>Do dokumentu należy wprowadzić zapis o konieczności ochrony kolonii rozrodzkiej nocka dużego wraz z jej otoczeniem, a także istotnych dla niej tras migracyjnych i terenów żerowiskowych położonych na terenie miejscowości. Dotyczy to zidentyfikowanego miejsca występowania kolonii tego gatunku – kościoła pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika. Szczegółowe wytyczne podano poniżej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kolonie rozrodzkie (symbol KL; kontur nr 1 na zał. mapowym nr 2).

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (<i>Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody</i>)
	<p>- W stanowiskach kolonii rozrodczych nietoperzy zlokalizowanych w budynkach, nie należy w okresie między 15 kwietnia a 15 września wykonywać prac mogących stwarzać zagrożenie dla zwierząt. Zastrzeżenie to dotyczy przede wszystkim remontów dachów, prac porządkowych na strychach lub innych działań dotyczących bezpośrednio miejsc przebywania nietoperzy.</p> <p>- Działania zmieniające dotychczasowe warunki mikroklimatyczne, kubaturowe, architektoniczne powinny podlegać ocenie wpływu na obszar Natura 2000, z wyjątkiem przypadków, gdy wykonywane są w ramach PZO.</p> <p>- Na budynkach zasiedlonych przez kolonie rozrodcze nie należy instalować stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Bezpośrednie otoczenie kolonii rozrodczej</u> (symbol OKL; kontur nr 2 na zał. mapowym nr 2). <p>Wskazane jest, aby jakiegokolwiek prace, dotyczące otoczenia obiektów będących stanowiskami nietoperzy, zmieniające strukturę zieleni, wpływającej na ciągłość tras przelotów, a także dotyczące zewnętrznego oświetlenia obiektów i ich bezpośredniego otoczenia były wykonywane w porozumieniu z organem odpowiedzialnym za obszary Natura 2000.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Trasa przelotu na żerowisko</u> (symbol TM; kontur nr 3 na zał. mapowym nr 2). <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5–10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>drzew lub krzewów liściastych).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowiska (symbol ZER; kontury 10, 11 na zał. mapowym nr 2). <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p>
<p>wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Sieniawa, gmina Rymanów)</p>	<p>W dokumencie należy uwzględnić konieczność ochrony kolonii rozrodczej podkowca wraz z jej otoczeniem, przez właściwe zagospodarowanie poddaszy oraz zieleni otaczającej kościół pw. MB Częstochowskiej, a także utrzymaniu tras migracyjnych. Szczegółowe wytyczne podano poniżej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kolonia rozrodcza (symbol KL; kontur nr 4 na zał. mapowym nr 2) <p>W kościele nie należy w okresie między 15 kwietnia a 15 września wykonywać prac mogących stwarzać zagrożenie dla zwierząt. Zastrzeżenie to dotyczy to przede wszystkim remontów dachów, prac porządkowych na strychach lub innych działań dotyczących bezpośrednio miejsc przebywania nietoperzy. Działania zmieniające dotychczasowe warunki mikroklimatyczne, kubaturowe, architektoniczne powinny podlegać ocenie wpływu na obszar Natura 2000, z wyjątkiem przypadków, gdy wykonywane są w ramach PZO. Na kościele nie należy instalować stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bezpośrednie otoczenie kolonii rozrodczej (symbol OKL; kontur nr 5 na zał. mapowym nr 2) <p>Wskazane jest, aby jakiegokolwiek prace, dotyczące otoczenia obiektów będących stanowiskami nietoperzy, zmieniające strukturę zieleni, wpływającej na ciągłość tras przelotów, a także</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>dotyczące zewnętrznego oświetlenia obiektów i ich bezpośredniego otoczenia były wykonywane w porozumieniu z organem odpowiedzialnym za obszary Natura 2000.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasa przelotu na żerowisko (symbol TM; kontur nr 6 na zał. mapowym nr 2) <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych).</p>
wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Tarnawka , gmina Rymanów)	<p>W dokumencie należy uwzględnić konieczność utrzymania tras migracyjnych i żerowiska podkowca małego i nocka dużego. Szczegółowe wytyczne podano poniżej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasa przelotu na żerowisko (symbol TM; kontur nr 7 na zał. mapowym nr 2) <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach rzeki.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowisko (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2).

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.
wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Wisłoczek , gmina Rymanów)	<p>W dokumencie należy uwzględnić konieczność utrzymania żerowiska podkowca małego i nocka dużego. Szczegółowe wytyczne podano poniżej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowisko (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p>
wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Wólka , gmina Rymanów)	<p>W dokumencie należy uwzględnić konieczność utrzymania trasy migracyjnej podkowca małego i nocka dużego. Szczegółowe wytyczne podano niżej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasa przelotu na żerowisko (symbol TM; kontur nr 7 na zał. mapowym nr 2). <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych).</p>
wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Woluszowa , gmina	<p>Do dokumentu należy wprowadzić zapis o konieczności utrzymania tras migracyjnych i żerowiska podkowca małego i nocka dużego. Szczegółowe wytyczne podano poniżej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasa przelotu na żerowisko (symbol TM; kontur nr 7 na zał. mapowym nr 2).

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (<i>Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody</i>)
Rymanów)	<p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych).</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Żerowisko</u> (obszary leśne, symbol ZER; kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2). <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p>
<p>Studium Uwarunkowań i Kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zarszyn. Uchwała Nr VIII/40/2011 Rady Gminy Zarszyn z dnia 8 czerwca 2011</p> <p><i>wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Odrzechowa, gmina Zarszyn)</i></p>	<p>W miejscowości Odrzechowa znajduje się część rozległego obszaru leśnego służącego podkrowcowi małemu i nockowi dużemu jako <u>żerowisko</u> (kontur nr 8 na zał. mapowym nr 2; symbol konturu – ZER). W związku z tym do dokumentu należy wprowadzić zapis o konieczności jego ochrony. We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p>
<p><i>wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych</i></p>	<p>1. Prace remontowe i konserwacyjne w obiektach zamieszkałych przez nietoperze powinny być wykonywane wyłącznie z wykorzystaniem bezpiecznych dla ssaków środków chemicznych (np. konserwujących czy impregnujących drewno).</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	2. Nie należy umieszczać stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej na budynkach będących schronieniami kolonii nietoperzy; przed wybraniem lokalizacji dla podobnej inwestycji w obszarze lub jego otoczeniu zalecane jest sprawdzenie czy obiekt nie jest zamieszkiwany przez te zwierzęta.

9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony

Sporządzenie planu ochrony dla obszaru nie jest konieczne – działania ochronne można realizować w ramach planu zadań ochronnych. Kolejny plan zadań ochronnych powinien być opracowany po ekspiracji niniejszego.

10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic

WERYFIKACJA SDF

Projekt dokumentu SDF (załączony do dokumentacji planu zadań ochronnych) przygotowano w oparciu o nowy szablon i nową instrukcję wypełniania SDF (2012.1). Zawarte informacje zostały zaktualizowane o wyniki przeprowadzonych, w trakcie prac nad projektem planu zadań ochronnych w 2012 roku, inwentaryzacji siedlisk i gatunków oraz o nowe dane publikowane i niepublikowane.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

WERYFIKACJA GRANICY OBSZARU

Lp	Proponowany przebieg granicy na tle istniejących granic obszaru	Uzasadnienie do zmiany
1.	Korekta granicy obszaru	Potrzeba jej dosunięcia do granicy działek ewidencyjnych lub innych granic pozwalających na łatwą identyfikację – działanie istotne z punktu planowania i wykonywania działań ochronnych.
2.	Zmiana granicy (propozycja wyłączenia zabudowy wiejskiej miejscowości Wisłoczek i przyległych terenów rolnych z obszaru – wniosek mieszkańców wsi)	<p>Proponowany do wyłączenia teren obejmuje głównie zabudowę wsi Wisłoczek oraz sąsiednie grunty nieleśne pozostające w intensywnym użytkowaniu rolniczym. Nie ma tu istotnych siedlisk gatunków nietoperzy, dla których wyznaczono obszar. Obydwa gatunki będące przedmiotami ochrony, jako żerowiska preferują obszary leśne. Podkowce małe polują prawie wyłącznie w lasach. Nocek duży korzysta także z innych żerowisk – poza lasami wykorzystuje najczęściej tereny będące mozaiką zadrzewień, zakrzewień i gruntów rolnych, a tylko okazjonalnie poluje na terenach otwartych. Jest to jednak gatunek, który by dolecieć na żerowiska pokonuje dystans od 1,5 do 25 km. Ponieważ potrzeby żerowiskowe tego gatunku wykraczają daleko poza ramy obszaru Rymanów, przyjęto że obecna reprezentacja mozaiki różnego środowiska na terenie obszaru jest wystarczająca, a wyłączenie proponowanego terenu jej nie umniejszy.</p> <p>Na terenie proponowanym do wyłączenia nie zlokalizowano też żadnych schronień podkowca małego i nocka dużego ani innych gatunków nietoperzy wymienionych w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Przedmiotowe grunty wsi Wisłoczek nie mają również istotnego znaczenia dla zachowania siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej, uznanych za przedmioty ochrony obszaru. W kompleksie zabudowy i użytków rolnych znajdują się niewielkie powierzchnie zajęte przez roślinność leśną i zaroślową, które obejmują fragmenty buczyn i łęgów, nie skomunikowane z głównymi kompleksami leśnymi. Prezentują one zwykle nienajlepszy stan zachowania i słabe perspektywy ochrony z uwagi na niewielką powierzchnię i znaczną antropopresję. Ich areał określony został podczas prac terenowych przeprowadzonych w ramach sporządzania projektu PZO, z tego względu ich powierzchnia nie została jeszcze ujęta w obowiązującym dokumencie SDF.</p> <p>Wieś Wisłoczek położona jest na skraju obszaru Rymanów, z tego względu wyłączenie należącej do niej zabudowy i użytków nie naruszy integralności obszaru, a jedynie pozwoli zoptymalizować jego zasięg i powierzchnię, wskazując tereny istotne z punktu widzenia ochrony przedmiotów ochrony (skorygowana</p>

		granicę obszaru poprowadzono skrajem gruntów leśnych).
3.	Zmiana granicy (propozycja wyłączenia kompleksu łąk położonych w miejscowości Puławy – wniosek mieszkańców wsi)	<p>Proponowany do wyłączenia teren obejmuje kompleks łąk i pastwisk położony nad miejscowością Puławy, w szczytowych partiach Góry Kiczarki. Oprócz fitocenoz nieleśnych obejmuje głównie niewielkie fragmenty zadrzewień zajmujących grunty porolne. Skorygowaną granicę, na odcinku objętym zmianą, poprowadzono po granicy gruntów w zarządzie PGL, optymalizując i skracając jej przebieg.</p> <p>Na proponowanym do wyłączenia terenie brak siedlisk gatunków zwierząt będących przedmiotem ochrony obszaru (oba gatunki nietoperzy związane są głównie z ekosystemami leśnymi, nie stwierdzono tu również miejsc bytowania kolonii letnich i zimowych). Nie ma także siedlisk przyrodniczych uznanych za przedmioty ochrony obszaru (niewielkie fragmenty buczyny karpackiej sąsiadują z gruntami PGL jednak konieczność łatwej identyfikacji granicy wymusza jej oparcie o działkę ewidencyjną – w tym wypadku kontur lasów w zarządzie PGL). Wyłączenie kompleksu nie spowoduje również zmniejszenia integralności obszaru, gdyż łąki położone są na jego skraju, a zmiana częściowo wynika z niezbędnej korekty granicy – dosunięcia jej do działek ewidencyjnych.</p>

11. Zestawienie uwag i wniosków

Tab. 11. 1. Zestawienie uwag i wniosków do dokumentacji pzo.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
<i>Uwagi zgłoszone w trakcie prac Zespołu Lokalnej Współpracy.</i>			
1.	<p>W piśmie przedstawiono uwagi, dotyczące tworzonych projektów planu zadań ochronnych; stwierdzono, że:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. należy poddać szczegółowej i rzetelnej analizie i weryfikacji przebieg granic obszaru, pozostawiając w nich tylko tereny o udokumentowanych wartościach przyrodniczych, 2. wskazania do istniejących dokumentów planistycznych 	<p>Marszałek Województwa Podkarpackiego pismo OS- I.7120.30.6.211.MR z dnia 07.09.2011.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. W trakcie prac nad pzo przeprowadzono analizę i weryfikację granic obszaru, dokonując ich korekty a jedynie w jednym przypadku proponując nieznaczne powiększenie, polegające na włączeniu kolonii w kościele w Tylawie wraz z otoczeniem i trasami przelotu. 2. W zakresie formułowanych wskazań do zmian

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	powinny być zapisywane precyzyjnie i uzasadnione merytorycznie, 3. działania ochronne powinny posiadać merytoryczne uzasadnienie konieczności ich wykonania.		w istniejących dokumentach planistycznych dążono do uzyskania precyzyjnych zapisów. W każdym przypadku wynikają ze zgromadzonej w trakcie prac wiedzy o przedmiotach ochrony i potrzebach działań ochronnych. 3. Wszystkie działania ochronne posiadają obszerne merytoryczne uzasadnienie.
2.	W piśmie: 1. poddano w wątpliwość skuteczność zaproponowanych działań ochronnych dotyczących nowego stanowiska podkowca małego w opuszczonym domu oraz zwrócono uwagę na brak udziału właściciela posesji. 2. stwierdzono, że wprowadzenie nowych siedlisk leśnych na listę przedmiotów ochrony powinno zostać uzgodnione z RDLP w Krośnie.	Marszałek Województwa Podkarpackiego pismo OS- I.7120.30.8.211.MR z dnia 24.10.2011.	W trakcie prac nad pzo: ad. 1. Uwagę uwzględniono – zrezygnowano z proponowania działań ochronnych dla stanowiska nietoperzy w opuszczonym domu w Rymanowie-Zdroju, ad. 2 Ostatecznie zdecydowano o nie proponowaniu nowych przedmiotów ochrony.
3.	W piśmie zwrócono uwagę, że: 1. pzo nie zawiera zamkniętego katalogu przedsięwzięć mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony, 2. należy wykreślić zapis wskazujący, że gminy nie mają obowiązku zmiany studiów i miejscowych planów w oparciu o wskazania do zmiany tych dokumentów zawarte w pzo, 3. w związku z planowanym powiększeniem obszaru o otoczenie kościoła w Tylawie należy wprowadzić przedstawiciela Zespołu Karpackich Parków Krajobrazowych w Krośnie do Zespołu Lokalnej Współpracy, 4. w dokumencie używa się potocznego określenia „przełączniki telefonii komórkowej”,	Marszałek Województwa Podkarpackiego pismo OS- I.7120.30.14.211.MR z dnia 04.07.2012.	ad. 1 Plan zadań ochronnych nie może zawierać zamkniętego katalogu przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony, gdyż nie sposób wszystkich przewidzieć. Stanowi wskazania co do sposobów postępowania pozwalających uniknąć negatywnego wpływu na siedliska i gatunki będące przedmiotami ochrony, wskazując istniejące i potencjalne zagrożenia, które udało się zidentyfikować na etapie sporządzania pzo. ad.2. Wskazany zapis wykreślono. ad.3. Uwagę uwzględniono – przedstawiciel ZKPK w Krośnie został dopisany do listy członków ZLW.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	<p>5. zapisy dotyczące zagrożeń, m.in. barier migracyjnych, są nieprecyzyjne,</p> <p>6. zapisy określające organy odpowiedzialne za realizację zadań ochronnych nierówno traktują sprawującego nadzór nad obszarem i inne podmioty,</p> <p>7. obowiązek nasadzenia drzew przy drodze w Tylawie może kolidować z par. 53. ust. 3 Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospod. Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie, które mówi, że pnie drzew powinny znajdować się w odległości nie mniejszej niż 3 m do krawędzi jezdni.</p> <p>8. dom wypoczynkowy „Zofia” w Rymanowie Zdroju, w odniesieniu do którego sformułowano działania ochronne dotyczące nietoperzy, stanowi własność prywatną osoby fizycznej, w związku z czym należy uszanować prawo własności.</p> <p>9. wskazania do zmian w dokumentach powinny być bardziej precyzyjne oraz odnosić się do dokumentów przewidzianych ustawą.</p>		<p>ad.4. Określenie „przełączniki telefonii komórkowej” zamieniono, zgodnie z sugestią na „stacje bazowe systemów łączności bezprzewodowej (BTS)”.</p> <p>ad.5. Uwagę uwzględniono – zapisy zostały uszczegółowione.</p> <p>ad.6. Uwagę uwzględniono - zapisy są jednolite dla wszystkich podmiotów.</p> <p>ad. 7. Zapisy pzo w tym względzie nie definiują odległości pni drzew od krawędzi drogi nie mogą więc pozostawiać w sprzeczności ze wzmiankowanym rozporządzeniem. W zależności od warunków terenowych będzie podejmowana decyzja jak rozwiązać tę kwestię, nie zaś czy wykonać nasadzenie, jeśli jest niezbędne.</p> <p>ad. 8 Według nowych informacji uzyskanych od właściciela budynek jest przeznaczony do rozbiórki i w związku z tym nie ma możliwości prowadzenia tam ochrony czynnej podkowca małego. W trakcie wizji terenowej, wykonanej w dniu 9 września 2012 roku, uzgodniono zasady przeprowadzenia rozbiórki tak by nie stanowiła zagrożenia dla bytującej tam kolonii.</p> <p>ad.9 Uwagi uwzględniono, poza umieszczeniem zapisu, który odwoływałby się do zamkniętego katalogu zagrożeń.</p>
4.	W pismach zwrócono uwagę zbyt restrykcyjne zapisy dla siedlisk przyrodniczych wyróżnionych w obrębie lasów nie	Starosta Krośnieński pismo	Uwagę uwzględniono – w obecnym kształcie zapisy pzo nie niosą dodatkowych obostrzeń dla

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	stanowiących własności Skarbu Państwa. Wnioskowano o ich usunięcie argumentując to problemami z ich wyguzkowaniem, koniecznością zrekomensowania utraconych korzyści oraz niewielkim arealem w odniesieniu do powierzchni obszaru chronionego.	SR.6162.2.2012.AK2 z dnia 25.01.2012 oraz pismo SR.6162.2.2012.AK2 z dnia 09.07.2012	lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa, są zgodne z zasadami obecnie prowadzonej tam gospodarki leśnej.
5.	W piśmie wskazano iż część uwag zgłoszonych na spotkaniu 12.01.2012 r. nie została uwzględniona w przesłanej wersji dokumentu.	Nadleśnictwo Rymanów pismo NN-732-1/2012 z dnia 09.07.2012.	Wątpliwości i sporne kwestie zostały przedyskutowane na spotkaniu z przedstawicielami RDL w Krośnie i Nadleśnictwa, w dniu 25.11.2013 roku, podsumowującym prace nad dokumentem. Zmiany wprowadzone od spotkania 12.01.2012 były podyktowane potrzebą stworzenia spójnych, jednolitych zapisów odnośnie gospodarki leśnej w obszarach Natura 2000 o zbliżonej specyfice. Z uwagi iż oba spotkania dzieliło blisko dwa lata, w tym czasie m.in. w związku z opracowywaniem pzo dla kolejnych obszarów Natura 2000 pojawiło się wiele uwag i wniosków, zapisy zostały skorygowane. Omówieniu i przedyskutowaniu zmian służyło właśnie spotkanie zorganizowane w dniu 25.11.2013 r.
6.	Wniosek o zmianę granicy w miejscowości Wisłoczek – wyłączenie zabudowy i przyległych gruntów użytkowanych rolniczo z obszaru Rymanów (wniosek jednogłośnie poparty przez Zebranie Wiejskie w dniu 21.10.2011r.)	Mieszkańcy wsi Wisłoczek oraz Zarząd RSP w Wisłoczku	Propozycję zmiany granicy uwzględniono w zapisach projektu PZO
7.	Wniosek o zmianę granicy w miejscowości Puławy – wyłączenie kompleksu łąk i pastwisk w szczytowych partiach Góry Kiczarki (wniosek z dnia 12.12.2011r.)	Mieszkańcy wsi Puławy	Propozycję zmiany granicy uwzględniono w zapisach projektu PZO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
<i>Odpowiedzi <u>na uwagi do zarządzenia</u> zgłoszone w ramach konsultacji społecznych wynikających z art. art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 poz. 1235 z późn. zm.) znalazły się w uzasadnieniu do zarządzenia. Zamieszczono je też pod niniejszą tabelą i odpowiednio uwzględniono w treści dokumentacji. Poniżej zamieszczono odpowiedzi na uwagi do dokumentacji zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych, <u>nie dotyczące zarządzenia</u>.</i>			
8.	Zapytanie o znaczenie dokumentacji sporządzanej na potrzeby pzo.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r. Nadleśnictwo Rymanów, zn. spr.: NN-732-14-4/14 z dnia 06.03.2014	Dokumentacja pzo jest materiałem źródłowym na podstawie którego sporządzane jest zarządzenie ustanawiające plan zadań ochronnych, będące aktem prawa miejscowego.
9.	Uwaga, że przedstawiciele PGL LP nie uczestniczyli w pracach terenowych, w związku z tym nie został wypełniony wymóg wynikający z art.28 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a Zespół Lokalnej Współpracy nie spełnił swojej roli.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r. Nadleśnictwo Rymanów, zn. spr.: NN-732-14-4/14 z dnia 06.03.2014	Aby była możliwa realizacja wniosku o włączenie przedstawicieli PGL LP w prace terenowe, powinien być on zgłoszony przed rozpoczęciem procedury wyłaniania wykonawcy w ramach przetargu publicznego, czyli musiałby zostać zapisany w siwz. Przy braku takiego zapisu, tut. Organ może jedynie wskazywać wykonawcy by prace terenowe prowadził przy udziale pracowników nadleśnictw, natomiast nie może tego wymagać, gdyż podnosi to koszty ich wykonania. W przypadku Rymanowa wykonawca zapewne byłby gotów spełnić taki wymóg (gdyż wypełnił go przy jednym z pzo opracowywanych w 2013 r.), jednak tego typu wniosek pojawił się

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
			<p>dopiero w trakcie konsultacji społecznych, dwa lata po zakończeniu prac przez wykonawcę.</p> <p>Zapis zawarty w art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.) nie precyzuje na czym ma polegać umożliwienie „udziału w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu”. W ocenie tut. Organu wypełnieniem tego zapisu są właśnie spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW), w ramach których każdy z interesariuszy może wnieść swoje uwagi do powstającego dokumentu. I to nie tylko w trakcie spotkania, ale również po nim bo materiały były rozsyłane do wszystkich zainteresowanych.</p>
10.	Uwaga, że nie wszystkie uwagi ze spotkań roboczych zostały uwzględnione w dokumentacji pzo.	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p> <p>Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-15/14 z dnia 12.03.2014</p>	Do dokumentacji wniesiono poprawki uzgodnione i odnotowane (jako uzgodnione) w protokole z ostatniego spotkania roboczego.
11.	Wskazanie iż w projekcie zmiany SDF dla obszaru nie powinna znaleźć się uwaga o niedoborze starodrzewów w obszarze.	Nadleśnictwo Rymanów, zn. spr.: NN-732-14-4/14 z dnia 06.03.2014	Zastosowany przez eksperta wskaźnik „wiek drzewostanu (udział starodrzewów)” został oparty na obowiązujących wówczas wskaźnikach GIOŚ dla podobnych siedlisk leśnych (siedlisko 9160).

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
			Opierając się na przyjętej tam definicji ekspert wskazał, że w obrębie siedliska 9130 w obszarze, wskaźnik ten odbiega od stanu właściwego. Zostało to zaznaczone w dokumentacji oraz w projekcie zmiany SDF, w uzasadnieniu dotyczącym stanu ochrony siedliska.
12.	<p>Ad.1. Uwaga iż uzgodniona zmiana granicy obszaru w miejscowościach Puławy i Wisłoczek nie znalazła się w konsultowanym projekcie zarządzenia.</p> <p>Ad. 2. Wniosek o usunięcie wskazanych na załącznikach mapowych konturów siedlisk przyrodniczych.</p>	<p>Burmistrz Gminy Rymanów, pismo z dnia 04.03.2014 r.; zn. spr.: ROŚ.6125.1.2014.AK</p> <p>Sołtys Wsi Puławy, pismo z dnia 04.03.2014 r.;</p> <p>Sołtys Wsi Wisłoczek, pismo z dnia 04.02.2014 r.</p>	<p>Ad. 1. Zarządzenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska ustanawiające plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 nie uwzględnia kwestii związanych ze zmianami granic, w związku z tym nie można ich tam ująć. Zmiana granic została zgłoszona i odnotowana w dokumentacji pzo. Jest to wystarczający materiał dla RDOŚ by rozpocząć procedurę zmiany granicy obszaru.</p> <p>Zarządzenie tworzy się dla <u>obowiązującej</u> granicy obszaru.</p> <p>Ad. 2. Zgłoszone uwagi do siedlisk ponownie przeanalizowano i przeprowadzono stosowne korekty odzwierciedlone na załącznikach mapowych oraz w projekcie zmiany SDF. Należy ponadto wskazać, że siedlisko 6510 nie jest aktualnym ani projektowanym przedmiotem ochrony obszaru.</p>

Tab. nr 11.2. Zestawienie uwag i wniosków zgłoszonych w wyniku 21-dniowych konsultacji społecznych projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie ustanowienia PZO dla obszaru Natura 2000

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
1.	<p>Ogólne uwagi do zarządzenia</p> <p>„Do oceny stanu ochrony siedlisk 9130 wykorzystano w opracowaniu wskaźniki autorskie, gdyż w okresie wykonywania prac monitoringowych nie było przyjętych metodyk monitoringu GIOŚ dla w/w siedlisk (nie ma ich do dnia dzisiejszego). Metodyki wskaźniki dla tych siedlisk nie zostały uzgodnione z głównym interesariuszem w tym obszarze (PGL LP), dodatkowo zarządca terenu (Nadleśnictwo Rymanów i Dukla) nie uczestniczył w pracach terenowych. Pomimo ustaleń podjętych na spotkaniu w sprawie zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 "Rymanów" i "Trzciana" z dnia 12.01.2012 r. (podpisanych przez RDOŚ, RDLP wykonawcę), pisma ZO-7234-5/13 z dnia 26.03.2013 r. oraz spotkania roboczego w dniu 25 listopada 2013 r. nie udostępniono autorskich wskaźników oceny siedlisk”.</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p>	<p>Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska zobligowany jest zapisami ustawy o ochronie przyrody oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 do stosowania metodyk oceny siedlisk przyrodniczych przyjętych i opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Przepisy prawne jak również wytyczne dotyczące sporządzania pzo nie zobowiązują Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska do uzgadniania metodyki oceny siedlisk i gatunków z przedstawicielami Państwowego Gospodarstwa Leśnego. Nie jest to również celowe z uwagi na fakt, że metodyki te opracowuje się dla całej Polski. Ponadto nie ma możliwości powołania w skali województwa odpowiednio szerokiego gremium, które zgromadziłoby wszystkich zainteresowanych tą kwestią i pozwoliło na wypracowanie satysfakcjonujących dla wszystkich rozwiązań. Przeprowadzenie tego typu ustaleń ma sens tylko na szczeblu centralnym i mając ów fakt na względzie w ostatnich latach przy Generalnym Dyrektorze Ochrony Środowiska powołano Zespół ds. Analiz Wskaźników Przyrodniczych, który zajmował się analizą zgłoszonych uwag. Ponadto PGL LP mogą zgłaszać uwagi odnośnie wskaźników do GIOŚ, która zgodnie z przepisami prawa prowadzi monitoring przyrodniczy i ustala wskaźniki.</p> <p>Karty oceny siedlisk wraz z opisem wskaźników przekazane w 2011 r. przez wykonawcę w ramach realizacji umowy zostały przesłane do RDLP w Krośnie we wrześniu 2013 r. (pismo z dnia 30.09.2013, znak spr.:</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
			WPN.6320.1.26.2013.MC-5). Opierały się na obowiązujących wówczas wskaźnikach GIOŚ opracowanych dla zbliżonych siedlisk leśnych. Przepisy prawne jak również wytyczne dotyczące sporządzania pzo nie zobowiązują Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, by w umowie z Wykonawcą zawarł obowiązek prowadzenia prac terenowych wspólnie z przedstawicielami PGL LP. Ponadto po I spotkaniu Zespołu Lokalnej Współpracy przedstawiciele PGL LP nie zgłosili chęci uczestniczenia w pracach terenowych w okresie gdy były one wykonywane.	
2.	<p>Uwaga do załącznika nr 4.</p> <p>Wniosek o zdefiniowanie wartości drewna martwego i drewna grubowymiarowego w oparciu o uzyskaną w trakcie inwentaryzacji w 2011 r. wartość U1.</p> <p>Uzasadnienie: „W przypadku siedliska 9130 występują rozbieżności pomiędzy udostępnionymi kartami oceny siedliska (ogólna ocena stanu ochrony FV/U1) a Modułem B w dokumentacji projektu planu zadań ochronnych (ogólna ocena stanu ochrony U2). Na spotkaniu w dniu 25 listopada 2013 r. okazało się, że wykonawca wykonywał powtórna oceną stanu ochrony na tych samych stanowiskach monitoringowych. Nie wiadomo, jakie były przesłanki powtórnej oceny, kto podjął decyzję o jej wykonaniu i kiedy została ona wykonana. Karty z powtórnej oceny tego siedliska przyrodniczego nie zostały nam udostępnione, pomimo zgłaszania tego faktu na spotkaniu 25 listopada 2013 r. Nie wiemy więc, ile martwego drewna, w tym grubowymiarowego, zostało powtórnie stwierdzone na stanowiskach monitoringowych. Sytuacja ta wskazuje, że przyjęta metoda monitoringu jest wadliwa, skoro jeden</p>	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.	Karty oceny siedlisk wraz z opisem wskaźników przekazane w 2011 r. przez wykonawcę w ramach realizacji umowy zostały przesłane do RDLP w Krośnie we wrześniu 2013 r. (pismo z dnia 30.09.2013, znak spr.: WPN.6320.1.26.2013.MC-5). Autopoprawkę ekspert wykonał we własnym zakresie w 2013 roku i wyniki przekazał do RDOŚ w Rzeszowie pod koniec 2013 r. (szczegółowe wyniki tych prac zawierała dokumentacja przekazana na spotkanie w dniu 25 listopada 2013 r.) Niemniej zgłoszony wniosek wskazuje, że autopoprawka jest błędna i należy przyjąć wyniki z 2011 r. W związku z tym ocena ogólna siedliska 9130 została zmieniona na U1. W oparciu o powyższą zmianę oraz o ocenę wnioskodawcy doprecyzowano zapisy zarządzenia dotyczące celów działań ochronnych dla siedlisk leśnych. Metodyka GIOŚ służąca do oceny stanu siedlisk leśnych, używana w 2011 roku, nie zakładała dokładnego pomiaru martwego drewna lecz jedynie szacunek wzrokowy i przypisanie wartości wskaźnika do danego przedziału. Z tego względu ekspert nie był zobligowany do podania dokładnej wartości, a jedynie do określenia przedziału w jakim mieszczą się zasoby martwego drewna i tak też zostało to wykonane.	Wniosek uwzględniono – wartości martwego drewna i drewna grubowymiarowego oparto na danych zebranych przez eksperta w 2011 roku, uwzględniając złożony wniosek; zmianę zapisu podano w pkt. 5

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	ekspert wykonując dwa razy te same czynności na tych samych stanowiskach monitoringowych uzyskał zupełnie odmienne wyniki. Wynika to prawdopodobnie z faktu, iż określenie ilości martwego drewna w stosunku do miąższości żywego drzewostanu w sposób wzrokowy (jak wynika z kart oceny siedliska przyrodniczego) jest nieporównywalne (metodyka nie gwarantuje uzyskania takie samego wyniku przy powtórnej ocenie) i bardzo subiektywne, zależne od doświadczenia wykonawcy w zakresie oszacowania miąższości drzewostanów i drzew martwych (leżących). Wg mojej wiedzy o stanie siedliska 9130, wskaźnik dotyczący martwego drewna wynosi U1 a nie U2 i jest bliski stanu FV. W związku z tym ocena ogólna tego siedliska winna być zmieniona na U1 (ocena U2 wynika bowiem z oceny wskaźnika <i>martwe drewno</i>)”		Ponadto wskazana do wykorzystania przy sporządzaniu planów zadań ochronnych metodyka GIOŚ nie zakłada wyznaczania wielu powierzchni monitoringowych, tak by uzyskać poprawne statystycznie dane, ale bazuje na ocenie eksperta, który dokonuje przeglądu siedliska w obszarze i w miejscach reprezentatywnych dla stanu siedliska zakłada transekty. Należy podkreślić, że w oparciu o takie podejście metodyczne – głównie ocena ekspercka, posiłkowana w razie potrzeby opisami taksacyjnymi – dokonane zostały oceny leśnych siedlisk przyrodniczych przeprowadzone w 2013 r. w ramach raportowania do Komisji Europejskiej odnośnie stanu ochrony tychże siedlisk.	
3.	Uwaga do załącznika nr 3. Wniosek o uznanie zagrożenia J03.01 za potencjalne. Uzasadnienie: „W projekcie zarządzenia dla siedliska 91E0 uznano zagrożenie J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska za zagrożenie istniejące. Uważam, że powyższe zagrożenie winno znaleźć się w zagrożeniach potencjalnych. Skoro stan ochrony określono na FV a w celach działań ochronnych zapisano utrzymanie właściwego stanu ochrony, nie widzę podstaw od uznawania ww. zagrożenia za istniejące”.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.	Uwaga została uwzględniona.	Zagrożenie przeniesiono do potencjalnych.
4.	Uwaga do załącznika nr 3. Wniosek o wykreślenie zagrożenia potencjalnego B04 Stosowanie biocydów, hormonów substancji chemicznych (leśnictwo) i A07 Stosowanie biocydów, hormonów,	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14	Zagrożenia B04 i A07 dotyczą kompleksów leśnych, gdyż są to główne obszary żerowiskowe podkowca małego. Z dużą dozą prawdopodobieństwa można przyjąć, że na ilość bytujących tam owadów będzie wpływać zarówno stosowanie insektycydów w lasach jak i na przyległych	Zapisy pozostają bez zmian.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>substancji chemicznych, przypadku podkowca małego (żerowisko - kontur nr 8 w zał. nr 8) oraz nocka dużego (żerowisko- kontur nr 8 w zał. nr 8).</p> <p>Uzasadnienie: „Uważam, że uznawanie zagrożenia B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) i A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych za potencjalne (żerowisko) w tym obszarze nie ma uzasadnienia merytorycznego. Na gruntach Skarbu Państwa będących w zarządzie LP w tym obszarze nigdy nie stosowano środków chemicznych do zwalczania owadów ze względu na stan zdrowotny drzewostanu. Dodatkowo wnioskuję, aby w przypadku podkowca małego (trasy migracji łączące żerowiska) o wykreślenie zagrożenia B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) - uzasadnienie jak wyżej, a w przypadku zagrożenia A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych winno znaleźć się doprecyzowanie, że obszary migracji bezpośrednio przylegają do terenów pól uprawnych, gdzie może wystąpić zagrożenie od stosowania środków chemicznych w rolnictwie”.</p>	z dnia 13.03.2014 r.	<p>polach uprawnych, zarówno w bliższym jak i nieco dalszym sąsiedztwie. Nie chodzi tu więc tylko o stosowanie insektycydów w miejscach gdzie nietoperze żerują bądź które wykorzystują jako korytarze migracyjne, ale o ich stosowanie tam gdzie wpływa to na zasobność bazy pokarmowej, a więc w dość szerokim sąsiedztwie żerowisk. Zagrożenie B04 odnosi się nie tylko do gruntów pozostających w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego, ale także lasów innej własności. Jednocześnie nie wydaje się celowe wykreślenie zagrożenia na tej podstawie, że zabieg nigdy nie był stosowany na gruntach w zarządzie PGL i nie będzie stosowany również w przyszłości. Nawet jeśli tak będzie w rzeczywistości, a prawdopodobieństwo stosowania poza gruntami w zarządzie PGL jest niewielkie, ujęcie zagrożenia jako potencjalnego wskazuje sprawującemu nadzór nad obszarem jak powinien postąpić gdy taka możliwość się pojawi.</p>	
5.	<p>Uwaga do załącznika nr 4.</p> <p>„Dla siedlisk 9130 wnioskuję o podanie w celu działania ochronnego zwiększanie martwego drewna, w tym grubowymiarowego obecnej ilości martwego drewna, w tym grubowymiarowego (stwierdzonej w trakcie prac terenowych)”.</p>	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.	<p>Uwaga została uwzględniona w oparciu o wyniki jakie uzyskał wykonawca w 2011 r. oraz ocenę wnioskodawcy przedstawioną w pkt. 2.</p> <p>Biorąc pod uwagę stan U1 określony wartościami 5-10% miąższości drzewostanu (wskaźnik autorski) oraz miąższość drzewostanów na gruntach w zarządzie LP w obszarze (ok. 330 m³/ha) oszacować można, że aktualnie ilość martwego drewna średnio wynosi nie mniej niż 16 m³/ha (w przypadku odniesienia do wartości najniższej czyli 5% miąższości drzewostanu). W przypadku wskaźnika „martwe drewno grubowymiarowe”, wyniki uzyskane w trakcie prac terenowych przeprowadzonych w</p>	<p>Zapis: zwiększenie udziału martwego drewna, w tym grubowymiarowego, zmieniono na: utrzymanie lub zwiększenie udziału martwego drewna (w odniesieniu do średniej wartości 16 m³/ha), utrzymanie zasobów drewna</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
			2011 r., spełniały kryterium stanu właściwego czyli FV (średnio co najmniej 6 kłód/ha na ¼ pow. siedliska przyrodniczego)	<i>grubowymiarowego (średnio co najmniej 6 kłód o wymiarach >3m długości i >50 cm grubości/ha na ¼ siedliska przyrodniczego)</i>
6.	<p>Uwaga do załącznika nr 5.</p> <p>W odniesieniu do działań ochronnych dla siedliska 9130 wnioskuję o zamianę działania ochronnego pozostawianie do naturalnego rozpadu co najmniej 5 % powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie (reprezentatywny płat/-y obejmujący/-e zwarty starodrzew nie objęty cięciami rębnymi w tym przygotowawczymi o jednostkowej powierzchni nie mniejszej niż 6 arów) oraz pojedynczych starych drzew lub niewielkich grup, które zapewnią w przyszłości odpowiednie zasoby drewna martwego, w tym grubo wymiarowego; pozostawiane płyty siedliska, biogrupy i pojedyncze drzewa powinny w miarę możliwości obejmować gatunki właściwe dla siedliska) na: pozostawianie co najmniej 5% powierzchni reprezentatywnego drzewostanu objętego użytkowaniem rębnym, zgodnie z pismem: ZO-7324-3/14 z dnia 16.01.2014 r.</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p>	<p>W intencji tut. Organu było takie doprecyzowanie zapisu, by wskazywał iż pozostawiany płat ma obejmować zwarty starodrzew, złożony z drzew właściwych dla siedliska i nie objęty cięciami rębnymi, czyli taki który powinien być wyznaczony na etapie trzebieży późnych. W drzewostanach już objętych użytkowaniem rębnym należałoby wyznaczyć najlepiej zachowany fragment starodrzewu, który w możliwie najmniejszym stopniu był objęty cięciami rębnymi. W proponowanym przez wnioskodawcę kształcie nie jest to jasno określone, z tego względu do propozycji zapisu dodano uszczegółowienie, które określa, że skład gatunkowy i struktura pozostawianego płatu w możliwie największym stopniu powinna być typowa dla siedliska przyrodniczego występującego w obszarze (reprezentatywn/-ey dla siedliska płat/-y starodrzewu). Ponadto wnioskowany do zmiany zapis składa się z dwóch elementów – pozostawiania większych fragmentów drzewostanu do naturalnej śmierci, prawdopodobnie odległej i znacznie rozłożonej w czasie oraz pojedynczych starych drzew lub biogrup, które prawdopodobnie w krótkim czasie zasilą zasoby martwego drewna, w tym grubowymiarowego. W tym wypadku ich ilość nie jest sprecyzowana, jednak konieczność ich pozostawiania wynika wprost z Instrukcji Ochrony Lasu (2012 r.; tom I, pkt 3.2) i nie jest dodatkowym obostrzeniem. By działanie było czytelniejsze, zapis posłużył do uszczegółowienia zapisu o „potrzebie zwiększenia ilości martwego drewna w</p>	<p>Zapis: - pozostawianie do naturalnego rozpadu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie (reprezentatywny płat/-y obejmujący/-e zwarty starodrzew nie objęty cięciami rębnymi w tym przygotowawczymi o jednostkowej powierzchni nie mniejszej niż 6 arów) oraz pojedynczych starych drzew lub niewielkich grup, które zapewnią w przyszłości odpowiednie zasoby drewna martwego, w tym grubowymiarowego; pozostawiane płyty siedliska, biogrupy i pojedyncze drzewa powinny w miarę</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
			ekosystemach leśnych”.	<p><i>możliwości obejmować gatunki właściwe dla siedliska;</i></p> <p><i>- potrzebę zwiększenia ilości martwego drewna w ekosystemach leśnych;</i></p> <p>zmieniono na:</p> <p><i>pozostawianie do naturalnego rozpadu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu objętego użytkowaniem rębnym (reprezentatywny dla siedliska przyrodniczego płat/-y starodrzewu);</i></p> <p><i>- potrzebę zwiększenia ilości martwego drewna w ekosystemach leśnych (konsekwentne pozostawianie pojedynczych starych drzew – tzw. drzew biocenotycznych w rozumieniu Instrukcji Ochrony Lasu z 2012 r. lub niewielkich grup, które w przyszłości złożą się na zasoby drewna martwego, w tym grubowymiarowego;</i></p>

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
				<i>pozostawiane biogrupy i pojedyncze drzewa powinny być złożone z gatunków właściwych dla siedliska);</i>
7.	Uwaga do załącznika nr 5. „W przypadku działania ochronnego pozostawianie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródłiskowymi dla siedliska 9130 należy doprecyzować, że chodzi o trudnodostępne stoki i doliny potoków wraz z obszarami źródłiskowymi, wyszczególnione w planach urządzenia lasu (program ochrony przyrody) dla Nadleśnictwa Rymanów i Dukla”.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.	Programy ochrony przyrody wskazują, że należy pozostawić bez użytkowania jedynie doliny głównych cieków (szer. > 3 m). Brak w obszarze, na gruntach w zarządzie LP tego rodzaju cieków, w proponowanym kształcie zapis więc byłby niecelowy. Nie są również wykazane w programach trudnodostępne stoki. Można jedynie wskazać by tego rodzaju powierzchnie zostały wyznaczone w trakcie kolejnej rewizji pul.	Zapis uzupełniono – sformułowanie: „pozostawianie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródłiskowymi”, uzupełniono o zapis: „szczegółowy zasięg wyłączeń zostanie wyznaczony w trakcie najbliższej rewizji planu urządzenia lasu w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000”.
8.	Uwaga do załącznika nr 5. „W przypadku działania ochronnego dla siedliska przyrodniczego 9130 wskazującego na dzielenie działań ochronnych na obowiązkowe (obowiązkowe) i dodatkowe (nieobowiązkowe) w zależności od własności gruntu, uważam że w odniesieniu do właściwej ochrony siedlisk oraz prowadzonego w przyszłości monitoringu stanu zachowania takie dzielenie działań ochronnych jest bezzasadne. Zakres działań ochronnych na gruntach LP w	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.	Kluczowe dla ochrony siedlisk są działania, które należy podjąć na gruntach w zarządzie PGL LP, gdyż stanowią one przeważającą większość terenów leśnych w obszarze. W przypadku gruntów prywatnych brak na razie dobrych mechanizmów, które by umożliwiły wprowadzenie tam ograniczeń w użytkowaniu, np. programów leśnośrodowiskowych. Ponadto należy mieć na uwadze że ograniczenia są wprowadzane na gruntach Skarbu Państwa, o bardzo małym rozdrobnieniu działek, pozostających w zarządzie jednej instytucji, a więc wydaje się, że	Zapisy pozostają bez zmian.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>przypadku leśnych siedlisk przyrodniczych, które w zasadzie bezpośrednio przylegają do siebie, jest znacznie szerszy niż na gruntach prywatnych. Na gruntach prywatnych należy tylko stosować rębnie złożone z długim i bardzo długim okresem odnowienia (ok. 40 lat) oraz preferować odnowienie naturalne. Powoduje to, że na jednym fragmencie siedliska niektóre działania (tzw. dodatkowe na gruntach prywatnych) będą stosowane, a na drugim nie. Może to wpłynąć na ocenę stanu zachowania siedliska w trakcie monitoringu (niemożliwość uzyskania oceny FV). Powstaje więc pytanie, w jaki sposób w takim wypadku osiągnąć stan właściwy siedliska FV skoro z góry wiadomo, że na części siedliska nie wszystkie działania będą realizowane”.</p>		<p>wprowadzanie ograniczeń wynikających z istnienia sieci Natura 2000 powinno być tam znacznie łatwiejsze do rozplanowania i wykonania oraz dużo mniej uciążliwe zarówno dla mieszkańców regionu jak i ogółu społeczeństwa, niż na gruntach pozostających w rękach prywatnych. Na uwadze należy również mieć fakt, iż właściciele lasów niepaństwowych związani są przepisami prawa powszechnie obowiązującego – tj. adresowanego do obywateli, podmiotów gospodarczych i innych podmiotów prawa, nie wiążą ich natomiast bezpośrednio przepisy umów międzynarodowych i dyrektyw UE adresowane do państw. Nieco inna jest sytuacja podmiotów zarządzających lasami w imieniu państwa. Jako tak zwana „emanacja państwa”, są oni związani także przepisami adresowanymi do państwa, w tym postanowieniami umów międzynarodowych oraz dyrektywami UE. W szczególności trzeba podkreślić, że zarządzający lasami w imieniu państwa są obowiązani do tzw. „prospółnotowej interpretacji prawa”, czyli w granicach kompetencji określonych przez prawo krajowe, są obowiązani działać bezpośrednio na rzecz osiągnięcia celów dyrektywy UE. Ponadto należy nadmienić, że do osiągnięcia stanu FV siedliska w obszarze nie jest potrzebne uzyskanie takiego stanu w każdym płacie siedliska. Osiągnięcie stanu FV na gruntach SP w zarządzie PGL LP powinno pozwolić na osiągnięcie stanu FV w obszarze.</p>	
9.	<p>Uwaga do załącznika nr 5. „W pierwszym działaniu ochronnych dla siedliska 91E0 wnioskuję o usunięcie fragmentu tekstu "wraz z bezpośrednim otoczeniem", co było przedmiotem ustaleń podjętych na spotkaniu w dniu 25 listopada 2013 r.”</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona – zapis usunięto.</p>	<p>W dokumencie pozostaje zapis w brzmieniu: <i>Pozostawienie bez użytkowania gospodarczego płatów siedliska za wyjątkiem cięć sanitarnych i</i></p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
				<i>usuwania gatunków obcych ekologicznie.</i>
10.	<p>Uwaga do załącznika nr 5.</p> <p>„W działaniu ochronnym dla podkowca małego 1303 i nocka dużego 1324 wnioskuję o usunięcie zapisu dotyczącego opracowania i wykonania projektu zagospodarowania zieleni (podkowiec mały - bezpośrednie otoczenie kościoła w Sieniawie, nocek duży - bezpośrednie otoczenie kościoła w Rymanowie Zdrój). W mojej opinii wykonanie projektu zagospodarowania zieleni nie jest działaniem ochronnym. Uważam, że w działaniach ochronnym winny znaleźć się warunki jakie powinno spełniać zadrzewienie wokół kolonii rozrodczej. Wnioskowałem o to w piśmie ZO-7324-28/13 z dnia 18.11.2013 r. w przypadku obszaru Bednarka”.</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p>	<p>Wykonanie projektu opracowania zieleni i późniejsza jego realizacja jest jednym z kluczowych zadań ochronnych, które ma być realizowane w ramach planu zadań ochronnych. Ogólne warunki jakie powinny spełniać zadrzewienia wokół kolonii rozrodczych, zostały przedstawione w dokumentacji pzo, niemniej trudno wymagać by autorzy w ramach ograniczonego finansowo i czasowo planu zadań ochronnych wykonali dodatkowe szczegółowe opracowanie zawierające inwentaryzację rosnących tam drzew, wskazujące najpilniejsze działania, harmonogram prac, szczegóły techniczne przedsięwzięcia itp., które pozwoli zlecić je specjalistycznej firmie zajmującej się wykonaniem tego typu prac. Ponadto zaplanowanie takiego zadania w ramach zadań ochronnych, umożliwi odciążenie zarządców obiektów od nakładów pieniężnych na tego typu działania. Prace pielęgnacyjne drzew, nasadzenia i projektowanie zieleni są kosztownymi zabiegami, które stanowiły by poważne obciążenie finansowe dla parafii.</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian.</p>
11.	<p>Uwaga do załącznika nr 5.</p> <p>„W działaniu dotyczącym monitoringu stanu przedmiotu ochrony oraz realizacji celów działań dla siedliska 9130 wskazano, że winien on zostać przeprowadzony z zastosowaniem metodyki monitoringu GIOŚ. Wnioskuję o wykreślenie tego zapisu, z uwagi na fakt, że obecnie nie ma metodyki monitoringu siedliska 9130 opracowanej przez GIOŚ. Nawet jeśli do czasu przeprowadzenia tego monitoringu zostanie opracowana taka metodyka, to może ona być niezgodna z kryteriami przyjętymi obecnie (wskaźniki autorskie), co uniemożliwi jakiegokolwiek</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p>	<p>Obecnie dostępna jest wstępna wersja metodyki do oceny siedliska 9130. W oparciu o nią dokonana została ocena siedliska przeprowadzona w 2013 r. w całym kraju w ramach raportowania do Komisji Europejskiej odnośnie stanu ochrony tegoż siedliska. Jest pewne, że w przeciągu najbliższych kilku lat ukaże się wersja obowiązująca, nie będzie więc podstaw by stosować wskaźniki autorskie, tym bardziej, że wymóg korzystania z metodyki GIOŚ wprowadza rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Jednocześnie zastosowane wskaźniki autorskie są na tyle zbliżone do</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	porównania i ocenę skutków podjętych działań. W zamian proponuję zapis: monitoring stanu ochrony wg metodyki przyjętej na potrzeby opracowania p.z.o. Dodatkowo w przypadku prac inwentaryzacyjnych leśnych siedlisk przyrodniczych w obszarze, sygnalizuję problem związany z małą reprezentatywnością i wiarygodnością statystyczną przyjętych metodyk wynikającą z niewielkiej ilości stanowisk monitoringowych (9130 – 6 stanowisk monitoringowych - powierzchnia siedliska 2280,44 ha). Może to znacząco rzutować zarówno na uzyskane wyniki dotyczące oceny stanu zachowania siedliska, jak i późniejsze wyniki monitoringu prowadzonego w trakcie obowiązywania p.z.o.”		proponowanej metodyki, że uzyskane wyniki powinny być porównywalne. Rozmieszczenie stanowisk monitoringowych wynika z metodyki, która w tym wypadku opiera się na ocenie eksperckiej. Zgodnie z jej założeniami to ekspert, po lustracji terenowej, ocenia, które płaty są dla siedliska w obszarze reprezentatywne i w nich wyznacza transekty. Uwagi do metodyk można zgłaszać do GIOŚ, która zgodnie z przepisami prawa prowadzi monitoring przyrodniczy i ustala wskaźniki.	
12.	Uwaga do załącznika nr 5. „W przypadku działań ochronnych wymienionych w projekcie zarządzenia tabela przedstawiająca działania ochronne znacząco różni się od działań ochronnych w dokumentacji projektu planu zadań ochronnych. Brakuje szacunkowych kosztów, co jest bardzo istotne z punktu widzenia realizacji działań ochronnych i monitoringu przedmiotów ochronnych”.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.	Ustawa nie wymaga podawania w zarządzeniu kosztów realizacji działań ochronnych. Informacje te zawiera dokumentacja pzo, która była udostępniona do wglądu w trakcie konsultacji społecznych. Działania związane z monitoringiem działań ochronnych są w zarządzeniu podane.	Zapisy pozostają bez zmian.
13.	Ogólne uwagi do zarządzenia. „1. Wnoszę uwagi do metodyki oceny siedlisk w obszarze, co bezpośrednio przekłada się na ocenę siedlisk. 2. Nadleśnictwo nie uczestniczyło w pracach terenowych, nie była uzgadniania liczba i rozmieszczenie stanowisk monitoringowych 3. Nadleśnictwo Dukla nie miało możliwości zapoznania się z autorskimi wskaźnikami oceny siedlisk i określeniem przez autora, które wskaźniki są kardynalne, pomimo ustaleń z dnia 24.01.2012 r. Brakuje również autorskich	Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-15/14 z dnia 12.03.2014	ad.1. W piśmie nie sformułowano uwag w związku z czym nie można się do nich odnieść. Odpowiedzi na uwagi dotyczące metodyk sformułowano m.in. w pkt. nr 1 i 11. ad.2. Jednym z założeń metodyki przyjętej przez GIOŚ (ogólnej metodyki przyjętej dla siedlisk leśnych) jest opieranie się na wiedzy, doświadczeniu i bezstronności eksperta. Nie sposób więc uwzględnić w zakresie prac terenowych obowiązku uzgadniania z właścicielem czy zarządcą terenu lokalizacji transektów monitoringowych, gdyż mogłoby to rzutować na uzyskany wynik. Przepisy prawne jak również wytyczne dotyczące	Zapisy pozostają bez zmian.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	wskaźników oceny siedlisk w projekcie zarządzenia dokumentacji sporządzonej na potrzeby pzo Rymanów”.		<p>sporządzania pzo nie zobowiązują Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, by w umowie z Wykonawcą zawarł obowiązek prowadzenia prac terenowych wspólnie z przedstawicielami PGL LP.</p> <p>Spółceństwo zostało poinformowane o rozpoczęciu prac nad projektami planów, gdyż w marcu 2011 roku ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie (z dn. 09.03.2011 r.) o rozpoczęciu opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, w tym dla obszaru Rymanów. Obwieszczenie ukazało się m.in. w prasie lokalnej. Aktualne informacje ukazywały się też na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie, w odrębnej, specjalnie do tego celu stworzonej zakładce. Ponadto w trakcie trwania prac terenowych informowano wszystkich interesariuszy o pracach nad planem, był tworzony Zespół Lokalnej Współpracy.</p> <p>Po I spotkaniu Zespołu Lokalnej Współpracy przedstawiciele PGL LP nie zgłosili chęci uczestniczenia w pracach terenowych w okresie, gdy były one wykonywane.</p> <p>ad. 3. Autorskie wskaźniki oceny siedlisk oraz karty stanowisk monitoringowych zostały przekazane we wrześniu 2013 r. (pismo z dnia 30 września 2013 r., znak: WPN.6320.1.26.2013.MC-5, dwa miesiące przed spotkaniem, na którym planowano omówić finalną wersję dokumentu i uzgodnić zapisy. Wskaźniki kardynalne były wskazane w udostępnionej w trakcie konsultacji społecznych dokumentacji planu zadań ochronnych. W zarządzeniu ustanawiającym plan zadań ochronnych wskaźników oceny siedlisk się nie umieszcza.</p>	
14.	<p>Ogólna uwaga do zarządzenia.</p> <p>„Zarządzenia jest bardzo ogólne, brak w nim podstawowych danych np. powierzchni zajmowanej przez siedliska</p>	Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-15/14 z dnia 12.03.2014	Powierzchnia siedlisk przyrodniczych podana jest w dokumentacji udostępnionej w trakcie konsultacji społecznych. W zarządzeniu ustanawiającym plan zadań ochronnych nie ma obowiązku jej podawania.	Zapisy pozostają bez zmian.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	przyrodnicze. Nie ma możliwości sprawdzenia powierzchni siedlisk ponieważ załączniki mapowe są w formacie PDF”.			
15.	Ogólna uwaga do zarządzenia. „Brak kompletnej źródłowej dokumentacji, która powinna być udostępniona do konsultacji społecznych uniemożliwia odniesienie się do poszczególnych zapisów w projekcie zarządzenia”.	Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-15/14 z dnia 12.03.2014	W ramach konsultacji społecznych nie przewiduje się udostępnienia pełnej dokumentacji badań terenowych. Dokumentacja taka może zostać udostępniona na wniosek zainteresowanych osób, o ile nie zawiera „danych wrażliwych”, czyli szczegółowych informacji o rozmieszczeniu najcenniejszych gatunków. Komplet informacji umożliwiający odniesienie się do projektu zarządzenia, w tym podsumowanie prac terenowych, w tym monitoringowych, znajduje się w dokumentacji pzo.	Zapisy pozostają bez zmian.
16.	Uwaga do załącznika nr 5. „Żyzne buczyny " Areal siedliska (zgodnie z zał. nr 7). Przedstawiony do konsultacji społecznej załącznik nr 7 i 8 jest w formacie PDF, który nie pozwala na przyporządkowanie siedlisk przyrodniczych do wydzieleń leśnych. Wniosek: W kolumnę obszar wdrażania dla PGL należy wpisać numery wydzieleń leśnych powierzchnię. Dodatkowo przekazać warstwę numeryczną siedlisk przyrodniczych z atrybutami adresu leśnego i przypisanym siedliskiem przyrodniczym oraz powierzchnią w formacie shp (układ PWUG 1992). Lokalizacja i powierzchnia siedlisk wymagana jest zgodnie z §3 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 oraz §6, ust. 4 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania zarządzenia lasu, uproszczonego planu zarządzenia lasu oraz	Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-15/14 z dnia 12.03.2014	Dodatkowy załącznik wskazujący dokładną lokalizację siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony został dodany do projektu zarządzenia. Powierzchni wyłączeń w nim nie podano ponieważ zmienia się w trakcie kolejnych rewizji PUL. Nie ma również obowiązku podawania w zarządzeniu sumarycznej powierzchni siedlisk przyrodniczych. §3 pkt. 1 dotyczy granicy obszaru Natura 2000 nie zaś siedlisk przyrodniczych, nie precyzuje tego również §6, ust.4 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania zarządzenia lasu, uproszczonego planu zarządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu. Niemniej warstwa shp zostanie przekazana bezzwłocznie po dokonaniu korekt związanych z wprowadzeniem zmian zgłoszonych w trakcie udziału społecznego.	Do dokumentu dodano dodatkowy załącznik – wykaz działek ewidencyjnych i wyłączeń leśnych, w obrębie których znajdują się siedliska przyrodnicze, będące przedmiotem ochrony w obszarze.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	inwentaryzacji stanu lasu”.			
17.	<p>Ogólna uwaga do dokumentu.</p> <p>„Brak uzasadnienia do projektu przedmiotowego zarządzenia, a tym samym analizy gospodarczej, ekonomicznej, społecznej. Nie określono wpływu realizacji zapisów planu zadań ochronnych na gospodarkę leśną, rozwój gospodarczy, rynek pracy i życie lokalnej społeczności.</p> <p>Uzasadnienie wymagane jest zgodnie z przepisem artykułu 2 ust.3 Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Ochrona siedlisk przyrodniczych nie może nie uwzględniać treści przedmiotowej dyrektywy. W preambule Dyrektywy Siedliskowej, w której określony jest cel i idea jej wprowadzenia znajduje się zapis, że ochrona powinna uwzględniać wymogi gospodarcze, społeczne, kulturowe i regionalne. Prawo krajowe w Zasadach techniki prawodawczej również wprowadza obowiązek oceny skutków regulacji”.</p>	Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-15/14 z dnia 12.03.2014	Projekt zarządzenia uzupełniono o uzasadnienie.	Uzasadnienie dołączono do dokumentu.
18.	<p>Uwaga do załącznika nr 5.</p> <p>„Brak przyporządkowania działań ochronnych do wydzieleni leśnych położonych na terenie Nadleśnictwa uniemożliwia odniesienie się do zaprojektowanych działań ochronnych, które Nadleśnictwo Dukla opiniuje negatywnie i popiera stanowisko w przedmiotowej sprawie przedstawione przez Nadleśnictwo Rymanów”.</p>	Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-15/14 z dnia 12.03.2014	<p>Plan zadań ochronnych nie jest tożsamy z planem urządzania lasu i nie musi wskazywać działań ochronnych przypisanych do struktury wyłączeń leśnych. Wskazane zapisy odnoszą się do arealu siedliska, który w tym wypadku jest ich obszarem wdrażania.</p> <p>W przypadku opinii negatywnej dla działań ochronnych nie zdefiniowano o jakie działania chodzi. Nie wiadomo więc czy chodzi o wszystkie działania, które w większości powielają istniejące regulacje i które były wielokrotnie dyskutowane na spotkaniach roboczych, czy też o te, do których odniesienie znajduje się w piśmie Nadleśnictwa Rymanów. Z uwagi na brak wyjaśnień nie sposób się do</p>	Zapisy pozostają bez zmian.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
			zgłoszonej uwagi odnieść.	
19.	<p>Uwaga do załącznika nr 5.</p> <p>„W działaniu trzecim „Dostosowanie gospodarki leśnej do specyfiki siedliska i poprawa wskaźników decydujących o jego ochronie w projekcie zarządzenia proponuje się następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozostawianie do naturalnego rozpadu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie (reprezentatywny płat/-y obejmujący/-e zwarty starodrzew nie objęty cięciami rębnymi w tym przygotowawczymi o jednostkowej powierzchni nie mniejszej niż 6 arów) oraz pojedynczych starych drzew lub niewielkich grup, które zapewnią w przyszłości odpowiednie zasoby drewna martwego, w tym grubowymiarowego; pozostawiane płaty siedliska, biogrupy i pojedyncze drzewa powinny w miarę możliwości obejmować gatunki właściwe dla siedliska; Taki zapis nie ogranicza górnej procentowej granicy pozostawienia bez użytkowania fragmentów siedlisk. - pozostawienie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródliskowymi. Dotyczący drzewostanów użytkowanych cięciami przedrębnymi i rębnymi, nie precyzuje procentu siedliska pozostawionego bez użytkowania. <p>Nieprecyzyjne zapisy będą skutkować:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyłączeniem z użytkowania gospodarczego znacznych powierzchni drzewostanów, a w przypadku użytkowania rębnego (w skrajnych przypadkach) wyłączenia z użytkowania nawet 100% drzewostanów, wchodzących w skład siedliska 9130 - dowolną interpretacją wyników w trakcie prowadzonego w przyszłości monitoringu siedlisk. <p>Realizacja takich działań oznacza całkowitą eliminację działalności gospodarczej i turystycznej, czyli stworzenie</p>	<p>Nadleśnictwo Rymanów, zn. spr.: NN-732-14-4/14 z dnia 06.03.2014</p>	<p>Propozycja Nadleśnictwa zasadniczo różni się od propozycji RDLP w Krośnie, gdzie nacisk jest położony na słowo „reprezentatywny płat drzewostanu”. W ocenie tut. organu nie sposób za „reprezentatywny płat drzewostanu” uznać jednego drzewa lub biogrupy złożonej z kilku drzew. Jest to jedna z przyczyn, dla której RDOŚ w Rzeszowie starała się doprecyzować co kryje się pod tym sformułowaniem, tak by był on przez wszystkich rozumiany w jednakowy sposób. Ponadto przedstawiciele Lasów Państwowych na spotkaniach roboczych wskazywali, że żywotność pojedynczych drzew pozostawionych po rębni jest niewielka i w przewadze szybko zasilą one zasoby martwego drewna. Dyskutowany zapis dotyczący pozostawienia co najmniej 5% procent powierzchni objętej użytkowaniem rębnym miał dotyczyć płatów o większej powierzchni, które mogłyby przynajmniej w części spełniać funkcje drzewostanów referencyjnych. Oczywiście w niektórych przypadkach może zająć konieczność pozostawienia w ramach tego zadania małych biogrup, ale powinien być to raczej margines niż stała praktyka.</p> <p>Należy mieć też na uwadze, że w przypadku pojedynczych drzew nie można odnieść się do powierzchni, więc również z tego względu nie sposób zaakceptować propozycji.</p> <p>Wnioskowany do zmiany zapis składa się z dwóch elementów – pozostawiania większych płatów drzewostanu do naturalnej śmierci, prawdopodobnie odległej i znacznie rozłożonej w czasie oraz pojedynczych starych drzew lub biogrup, które prawdopodobnie w krótkim czasie zasilą zasoby martwego drewna, w tym grubowymiarowego. W tym wypadku ich ilość nie jest sprecyzowana, jednak konieczność ich pozostawiania wynika wprost z Instrukcji</p>	<p>Zakres zmian przedstawiono w pkt. 6.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>obszarów ścisłej, konserwatorskiej ochrony. Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 28 września 1991 r. (Dz.U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 z późniejszymi zmianami) są ogólnie dostępne dla ludności, a obszary Natura 2000 mają godzić potrzeby ochrony przyrody z możliwością prowadzenia działalności gospodarczej. Stąd Nadleśnictwo Rymanów wnioskuję o zastąpienie wyżej cytowanego tekstu zapisem:</p> <p><i>zaleca się aby tego rodzaju drzewa/kępy stanowiły 5% powierzchni drzewostanów wchodzących w skład siedliska 9130 (użytkowanych rębnie), jednak ma być to płat/-y obejmujący/-e zwarty drzewostan nie objęty cięciami, a także docelowo posłużą do wytworzenia zasobów martwego drewna (w ramach 5% powierzchni w pierwszym rzędzie z użytkowania należy wyłączyć strome, trudno dostępne stoki, szczególnie tam gdzie istnieje duże ryzyko osuwisk, doliny potoków wraz z obszarami źródliskowymi oraz suche jary),' pozostawiane płaty siedliska, biogrupy i pojedyncze drzewa powinny w miarę możliwości obejmować gatunki właściwe dla siedliska."</i></p>		<p>Ochrony Lasu (2012 r.; tom I, pkt 3.2) i nie jest dodatkowym obostrzeniem. Z uwagi by ten zapis był czytelniejszy, kwestię związaną z pozostawianiem biogrup i pojedynczych drzew przesunięto do zadania dotyczącego „potrzeby zwiększenia ilości martwego drewna w ekosystemach leśnych”.</p> <p>Odnośnie do pozostałych uwag, wypada wskazać, że z punktu widzenia ochrony wartości przyrodniczych nie jest celowe podawanie górnej granicy arealu drzewostanów, które mają być pozostawione bez użytkowania rębego. W niektórych miejscach prowadzenie tego rodzaju działań nie ma uzasadnienia ekonomicznego lub korzyść jest niewielka i wydaje się, że nic nie stoi na przeszkodzie by powiększyły one ową powierzchnię. Wyłączenia mogą też wynikać choćby z certyfikacji leśnej bądź zapisów Instrukcji Ochrony Lasu lub Zasad Hodowli Lasu, m.in. wskazujących na potrzebę ochrony źródeł i dolin potoków. Z tego względu nie jest celowe by pzo wprowadzał w tym względzie jakiegokolwiek ograniczenia. Jednocześnie nie sposób w proponowanej w ramach konsultacji społecznych formie zapisu doszukać się podstaw do przedstawionych wniosków, szczególnie do sformułowania „realizacja takich działań oznacza całkowitą eliminację działalności gospodarczej i turystycznej, czyli stworzenie obszarów ścisłej, konserwatorskiej ochrony”. Skoro wskazane zapisy mówią o 5% powierzchni drzewostanów objętych użytkowaniem rębnym (zapis dotyczy tylko siedliska przyrodniczego a nie wszystkich gruntów w zarządzie PGL) oraz o dolinach potoków, gdzie użytkowania z zasady się nie prowadzi lub jest ograniczone, to nie sposób ustalić jak przełożono to na zarzut, że wyłączenia mogą dotyczyć nawet 100% powierzchni siedliska przyrodniczego.</p>	

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
			<p>Należy również nadmienić, że w toku konsultacji z przedstawicielami Lasów Państwowych, w dniu 25 listopada 2013 r. przedstawiono propozycję następującego zapisu: <i>pozostawienie bez użytkowania gospodarczego co najmniej 5% powierzchni siedliska przyrodniczego (w tym: stromych stoków, dolin potoków ze strefą obejmującą po 20-30 m w obie strony od cieku – pas o szer. 40-60 m, obszarów źródliskowych, suchych jarów, cennych i rzadkich postaci siedliska, najlepiej zachowanych płatów siedliska, cennych kęp/grup starodrzewu itp.)</i>. Zapis odnosił się do arealu siedliska przyrodniczego jednak wskazywał tereny, które często z przyczyn ekonomicznych pozbawione są użytkowania gospodarczego, lub użytkowanie to jest mocno ograniczone, określając, że należy w ich obrębie wyznaczyć co najmniej 5% powierzchni. Nie został jednak zaakceptowany, z uwagi na wątpliwości jak w jego w kontekście traktować zapis o pozostawianiu „co najmniej 5% powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie”</p> <p>Zaproponowano więc zmodyfikowaną formę obejmującą zarówno płaty drzewostanu pozostałe po użytkowaniu rębnym jak też tereny trudno dostępne, odnosząc się jednak nadal do arealu siedliska. Brzmiał on: <i>„pozostawienie bez użytkowania najcenniejszych fragmentów siedliska (stromych stoków, dolin potoków ze strefą obejmującą po 20-30 m w obie strony od cieku – pas o szer. 40-60 m, obszarów źródliskowych, suchych jarów, cennych i rzadkich postaci siedliska, najlepiej zachowanych płatów siedliska, cennych kęp/grup starodrzewu itp.) oraz fragmentów drzewostanów objętych użytkowaniem rębnym (płat/płaty obejmujące zwarty starodrzew wraz z dolnymi warstwami nie objęte cięciami rębnymi, w tym przygotowawczymi o jednostkowej powierzchni nie mniejszej niż 6 arów), co powinno stanowić łącznie co najmniej 5% powierzchni</i></p>	

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
			siedliska". I w takim kształcie zapis nie został zaakceptowany.	
20.	<p>Uwaga do załącznika nr 7</p> <p>„Zwracam się o korektę i usunięcie z konturu nr 9 i 14 w Załączniku nr 7 siedliska łągu topolowego, wierzbowego, olszowego i jesionowego (91E0) adres leśny 04-20-2-13-42g. Jest to siedlisko LGśw, drzewostan główny (udział 6Js 80 lat, 1 Md 80 lat, 1 So 80 lat) z silnie wydzielającym się jesionem jest podbudowany podrostem jodłowym w wieku 20 lat. Dodatkowo w wydzieleniu są zlokalizowane obiekty bazy nasiennej (drzewa mateczne dla gatunku czereśnia), stąd w wydzieleniu muszą być realizowane również zapisy wprowadzone Ustawą o Leśnym Materiale Rozmnożeniowym z dnia 7 czerwca 2001 roku Dz.U. 2001 Nr 73, poz.761.</p> <p>Zwracam się o korektę i usunięcie z konturu nr 8 w Załączniku nr 7 siedliska łągu topolowego, wierzbowego, olszowego i jesionowego (91E0) adres leśny 04-20-2-13-110b. Jest to siedlisko LGśw, drzewostan główny (udział Js 75 lat) z silnie wydzielającym się jesionem jest podbudowany podrostem jodłowym w wieku 20 lat (udział 60%) i bukowym w wieku 15 lat (udział 40%).</p> <p>Te wydzielenia zostały błędnie zakwalifikowane jako płat siedliska 91E0 w trakcie tworzenia przez PGL Lasy Państwowe bazy INVENT. W/w płaty siedliska nie zostały zweryfikowane przez wykonawcę PZO dla obszaru Natura 2000 Rymanów PLH 180016 jako siedlisko 91E0”.</p>	Nadleśnictwo Rymanów, zn. spr.: NN-732-14-4/14 z dnia 06.03.2014	<p>Wskazane wyłączenia nie zostały zweryfikowane podczas prac terenowych, gdyż nie było takiego wniosku ze strony Nadleśnictwa, natomiast siwz nie nakładał na wykonawcę takiego obowiązku.</p> <p>Uwaga nie została jednak uwzględniona ponieważ nie jest aktualnie znany zasięg ewentualnych innych błędów popełnionych podczas tworzenia bazy INVENT (zakres tzw. błędu pierwotnego) w zasięgu łągu, będącego siedliskiem priorytetowym. Dopiero po określeniu skali problemu w obszarze możliwe będzie wystąpienie o stosowną zmianę SDF i zasięgu siedliska.</p> <p>Zgodnie z zapisami działań ochronnych dla łągów możliwe jest prowadzenie cięć sanitarnych, zatem możliwe będzie usuwanie wydzielającego się posuszu czy otaczanie stosowną opieką drzew matecznych.</p> <p>Należy zaznaczyć, że we wstępnej wersji dokumentacji zaproponowano działanie związane z weryfikacją siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych (poprawa bazy INVENT), nie zostało jednak zaakceptowane przez przedstawicieli Lasów Państwowych.</p>	Zapisy pozostają bez zmian.
21.	<p>Uwaga do załączników nr 7 i 8</p> <p>„W odniesieniu do Załącznika nr 7 i Załącznika nr 8 na Mapach rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych (przedmiotów ochrony obszaru) oraz Mapach</p>	Nadleśnictwo Rymanów, zn. spr.: NN-732-14-4/14 z dnia 06.03.2014	Uwagę uwzględniono.	Dokonano technicznej korekty załącznika.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>rozmieszczenia stanowisk i siedlisk nietoperzy (przedmiotów ochrony obszaru) nie jest widoczne kilkaset hektarów obszaru Natura 2000 Rymanów PLH180016. Co za tym idzie, nie można właściwie zlokalizować wskazań do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Jest to błąd graficzny, który prawdopodobnie powstał w trakcie edycji konturów. W związku z powyższym zwracam się o skorygowanie tych konturów”.</p>			
22.	<p>Uwaga do załączników nr 7 i 8</p> <p>„Przedstawione do konsultacji społecznej Załączniki nr 7 i 8 w formacie pdf nie pozwalają na przyporządkowanie siedlisk przyrodniczych do wydziałów leśnych, a tym samym realizacji działań ochronnych. Nie do przyjęcia jest zapis w projekcie zarządzenia w Załączniku nr 5, Działania ochronne obszar wdrażania areal siedliska (zgodnie z Załącznikiem nr 7). Wniosek - w kolumnę obszar wdrażania dla PGL Lasy Państwowe należy wpisać nr. wydziałów leśnych i powierzchnię. Dodatkowo należy przekazać warstwę numeryczną siedlisk przyrodniczych z przypisanymi atrybutami: adres leśny, nazwa siedliska przyrodniczego, powierzchnia w formacie .shp, zgodnie z §3 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 oraz §6, ust. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 roku w</p>	<p>Nadleśnictwo Rymanów, zn. spr.: NN-732-14-4/14 z dnia 06.03.2014</p>	<p>Odpowiedzi udzielono w pkt. 16</p>	<p>Zakres zmian przedstawiono w pkt. 16.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania urzędzenia lasu, uproszczonego planu urzędzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu”.			
23.	<p>Ogólna uwaga do dokumentu.</p> <p>„W umieszczonych na stronie internetowej materiałach brak uzasadnienia do projektu zarządzenia Dyrektora RDOŚ w Rzeszowie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rymanów PLH180016. Wnioskuje, aby w zarządzeniu Dyrektora RDOŚ w Rzeszowie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rymanów PLH180016 znalazła się ocena skutków wprowadzonych regulacji. Należy uzupełnić informacje o istotnych dla ochrony obszaru Natura 2000 "Rymanów" uwarunkowaniach geograficznych, przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i kulturowych, kierunków rozwoju społecznego i gospodarczego. Stąd w uzasadnieniu w części: Ocena skutków regulacji muszą znaleźć się dane dotyczące wartości utraconych przychodów Skarbu Państwa z tytułu wprowadzanych zarządzeniem działań ochronnych”.</p>	<p>Nadleśnictwo Rymanów, zn. spr.: NN-732-14-4/14 z dnia 06.03.2014</p>	<p>Projekt zarządzenia uzupełniono o uzasadnienie. Znalazła się tam ocena skutków wprowadzonych regulacji, jednak bez „danych dotyczących wartości utraconych przychodów Skarbu Państwa z tytułu wprowadzanych zarządzeniem działań ochronnych”. RDOŚ w Rzeszowie nie jest w posiadaniu danych pozwalających wykonać tego rodzaju oszacowanie. Ponadto takie wyliczenia wymagają dodatkowych i szczegółowych badań, który pozwoliłyby określić w jakim stopniu proponowane zapisy powielają aktualne regulacje, a w jakim stopniu są rzeczywistym obustrzeniem. Bez tego rodzaju danych szacunek może być obarczony bardzo dużym błędem i pozbawiony merytorycznych podstaw, tym bardziej, że tego rodzaju oszacowanie jest możliwe dopiero po wyznaczeniu przedmiotowych powierzchni oraz określeniu, kiedy należy podawać tę wartość (czy w okresie obowiązywania planu). Przykładowo, jeśli określone zapisami 5% powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie w danym wyłączeniu leśnym obejmie dolinę potoku, gdzie, z uwagi na inne regulacje lub uwarunkowania ekonomiczne pozyskania drewna się nie prowadzi, nie będzie to generowało żadnych dodatkowych strat finansowych związanych z realizacją zapisów planu zadań ochronnych. Owe straty mogą pojawić się dopiero wówczas gdy owe 5% obejmie powierzchnię, która rzeczywiście mogła być przeznaczona do użytkowania rębego, co więcej była przeznaczona do użytkowania rębego w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych. Na oszacowanie wartości wpłynie również struktura pozostawianego płatu, jakość surowca drzewnego jaki mógłby zostać pozyskany itp. Bez tych informacji nie sposób prawidłowo wykonać żądanego</p>	<p>Uzasadnienie dołączono do dokumentu.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
			oszacowania.	
24.	<p>Ogólne uwagi do zarządzenia.</p> <p>„1. Nie wiadomo jaki jest stan wyjściowych siedliska np: brak informacji o ilości martwego drewna w obszarze, co nie daje możliwości oceny skutków działań. Liczba transektów i ich rozmieszczenie, na których oceniono stan zachowania siedliska jest niereprezentatywna i nie może posłużyć do oceny siedliska. Brak danych liczbowych o masie zainwentaryzowanego posuszu w kartach obserwacji siedliska przyrodniczego”.</p> <p>„2. Nie udostępniono autorskich wskaźników oceny siedlisk oraz informacji, które wskaźniki są kardynalne”.</p>	Nadleśnictwo Rymanów, zn. spr.: NN-732-14-4/14 z dnia 06.03.2014	Odpowiedzi udzielono w pkt. 1 i 2. Wskaźniki kardynalne wskazane są w dokumentacji pzo. W zarządzeniu się ich nie umieszcza.	Zakres zmian określono w pkt. 2.
25.	<p>Uwaga do załącznika nr 7</p> <p>„Informujemy, że na mapach stanowiących załącznik mapowy Załącznik nr 7 (arkusz 12) jest wkreślone siedlisko żywej buczyny 9130 na działkach nr 9, 1 0/1, 10/3, 10/4 i 10/2. Zgodnie z uproszczonym planem urządzenia lasu działka:</p> <ul style="list-style-type: none"> -10/4 to jest jesion w wieku 55 lat, -10/1 to jest jesion w wieku 55 lat, -10/3 to jest jesion w wieku 55 lat, <p>-na podkładach mapowych stanowiących załącznik nr 1 do pisma widać wyraźnie, że omawiane działki (nr 9 i 10/2) porasta las mieszany (z największym udziałem jesionu). W "projekcie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia. ... w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rymanów PLH 180016" znaczne powierzchnie tych działek są zaznaczone na podkładach mapowych jako żywe buczyn - co jest błędem. W związku z powyższym wnosimy o korektę</p>	Mieszkaniec Wisłoczka – osoba prywatna, pismo z dnia 10 marca 2014 r.	Zasięg został skorygowany – płyty dyskusyjne zostały usunięte, niemniej płyty, które w ocenie eksperta nie budziły wątpliwości, pozostały. Dominacja, czy znaczny udział jesionu nie przesądza o tym, czy dany płat zbiorowiska roślinnego jest siedliskiem przyrodniczym czy też nie. Opis siedliska wraz z kryteriami kwalifikacji można znaleźć na stronie http://natura2000.gdos.gov.pl/strona/tom-6	Na załączniku skorygowano zasięg siedliska.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	zasięgu siedliska żyznej buczyny w "projekcie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia .... w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rymanów PLH180016" załącznik nr 7 i 8 (arkusz 12) i usunięcie siedliska żyznej buczyny z działek nr: 9, 10/1, 10/3, 10/4 i 10/2".			
26.	<p>Uwaga do załącznika nr 5</p> <p>„Informujemy, że na naszych gruntach planuje się Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania. w załączniku nr 5 "projektu Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia .... w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rymanów PLH180016" wskazuje się nas - właścicieli, jako przedmioty odpowiedzialne za wykonanie działań. Nie posiadamy środków na realizację tych zaleceń. W szczególności planowanych działań nieobligatoryjnych, w tym odwoływania się w dokumencie takiej rangi do nieistniejących dofinansowań" ... Finansowanie realizacji działań dodatkowych będzie możliwe w wypadku uruchomienia odpowiednich programów np. leśnośrodowiskowych, natomiast w ramach niniejszego planu zadań ochronnych nie przewiduje się na to środków ... " nie może mieć miejsca. Stąd składamy wniosek o usunięcie całego tekstu dotyczącego działań nieobligatoryjnych (w tym i w/w cytowanego zapisu). Szczególnie, że zapis taki jest niezgodny z Rozporządzeniem Ministra Środowiska dnia 11 maja 2012 r. poz. 506, gdzie jest literalnie określone, że" ... działań ochronnych zapewniających możliwość monitoringu osiągnięcia celów działań ochronnych, a zwłaszcza monitoringu przyjętych parametrów stanu ochrony przedmiotów ochrony, a dla obszaru znajdującego się na</p>	Mieszkaniec Wisłoczka – osoba prywatna, pismo z dnia 10 marca 2014 r.	Uwaga została uwzględniona – wskazany zapis usunięto, jak również podział na działania obligatoryjne i fakultatywne.	Zapis dotyczący działań dodatkowych został wykreślony. Umieszczono zapis: <i>Na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego należy stosować rębnie złożone z długim i bardzo długim okresem odnowienia (ok. 40 lat) oraz preferować odnowienie naturalne.</i>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	terenie gospodarstwa rolnego lub jego części z podziałem na działania: - obligatoryjne, - fakultatywne, ...			
27.	Uwaga do załącznika nr 5 „Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 z dnia 17 lutego 2010 r §3. Pkt. 6 podpunkt h). nie wskazano podmiotów, których współdziałanie przy realizacji działań ochronnych jest niezbędne - czyli właścicieli działek. Za współdziałanie uważamy zapis w zarządzeniu wprowadzającym PZO dla obszaru Natura 2000 "Rymanów" zapewniający środki finansowe na realizację działań ochronnych (wg. istniejącego na dzień wydania zarządzenia stanu prawnego) dla zarządców bądź też właścicieli gruntów, jak również środki finansowe dla właścicieli tych gruntów z tytułu rekompensat za utracone korzyści. Podmiotem, który powinien zapewnić środki na realizację działań ochronnych, a także zapewnić rekompensatę za utracone korzyści jest RDOŚ w Rzeszowie. Szczególnie, że w dokumentacji do PZO dla ostoi Rymanów przewiduje się środki np. na usuwanie guana, budowę platformy na guano itp. działania, wskazuje się tam, że podmiotem odpowiedzialnym (i płatnikiem) jest RDOŚ w Rzeszowie cyt. " ... RDOŚ w Rzeszowie, inne zainteresowane podmioty w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą budynku ... ". Nie rozumiemy więc dlaczego, dla pozostałych przedmiotów ochrony to właściciel ma ponosić koszty ochrony. Prosimy o wskazanie podstawy prawnej takiego zapisu”.	Mieszkaniec Wisłoczka – osoba prywatna, pismo z dnia 10 marca 2014 r.	Zapisy zawarte w planie zadań ochronnych powinny być uwzględnione w uproszczonych planach urządzenia lasu (UPUL) i nie nakładają na właścicieli gruntów większych obostrzeń niż te, które są obecnie. Konieczność realizacji zapisów UPUL przez właścicieli wynika z obowiązujących regulacji prawnych i nie wiąże się z rekompensatami. Rekompensata mogłaby być przyznana w wypadku realizacji przez właściciela działań dodatkowych lub uczestniczenia w programach leśnośrodowiskowych na zasadzie dobrowolności. Wskazany zapis został zweryfikowany tak by „właściciel/zarządca” pozostał tylko przy tych działaniach, które wykraczają poza obowiązki określone obecnymi regulacjami.	Zapisy dotyczące działań dodatkowych dla siedlisk leśnych zostały z dokumentu usunięte (pkt. 26). Zweryfikowano również zapisy dotyczące prywatnych właścicieli w kolumnie „podmiot odpowiedzialny za wykonanie” – wykreślono lub uzupełniono wskazany zapis.
28.	Uwaga do załącznika nr 7	Sołtys wsi Wisłoczek,	Przytoczone przez wnioskodawcę argumenty nie są wystarczającą podstawą do usunięcia wykazanego przez	Zapisy pozostają bez zmian.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>„W projekcie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia... w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rymanów PLH180016" w Załączniku m 7 (arkusz 12) zaplanowano do ochrony siedlisko przyrodnicze łągi topolowe, wierzbowe, olszowe i jesionowe (91E0) (w sąsiedztwie lub na działce m 23 - m ewidencyjny: 180708_5.0017.23, działce 11 - m ewidencyjny: 180708_5.0017.11 i działce 80 - m ewidencyjny 180708_5.0017.80) - przy czym działki m 11 i 23 należą do osób prywatnych - niestety przedstawione materiały nie pozwalają precyzyjnie określić działki, na której siedlisko 91E0 ma podlegać ochronie. Objęcie ochroną siedliska 91E0 zlokalizowanego na działkach prywatnych spowoduje utratę korzyści przez właścicieli tych działek (m 11 i 21) i wymaga zaplanowania przez podmiot zarządzający obszarem Natura 2000-Rymanów PLH 180016 tj. RDOŚ w Rzeszowie, rekompensaty z tytułu utraconych korzyści na rzecz właścicieli działek.</p> <p>Dodatkowo realizacja działań ochronnych dla siedliska 91E0, zapisanych w Załączniku nr 5 (w sąsiedztwie lub na działce nr 23 - nr ewidencyjny: 180708_5.0017.23, działce 11 - nr ewidencyjny: 180708_5.0017.11 i działce 80 nr ewidencyjny 180708_5.0017.80) spowoduje zagrożenie dla mienia i życia obiektów posadowionych i ich mieszkańców na działce nr 23 - nr ewidencyjny: 180708 5.0017.23.</p> <p>W związku z powyższym wnioskujemy o wykreślenie opisywanego wyżej arealu siedliska 91E0 z "projektu Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia... w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rymanów PLH180016" Załącznika nr 7 (arkusz 12)".</p>	pismo z dnia 4 lutego 2014 r.	<p>eksperta płatu siedliska przyrodniczego. Jednocześnie przypisane do niego działania ochronne nie niosą większych restrykcji niż obecne, wynikające z aktualnych regulacji prawnych. Nie ma więc tu podstawy do wnioskowania o rekompensatę.</p> <p>Szczegółowy zasięg siedlisk w odniesieniu do działek ewidencyjnych określa dodatkowy załącznik dołączony do zarządzenia.</p>	
29.	<p>Uwaga do załącznika nr 3</p> <p>Pytanie o powód rozdzielenia zagrożenia B02.04 na</p>	Generalna Dyrekcja Ochrony	Zagrożenie rozdzielono we wskazany sposób z uwagi na informację uzyskaną od interesariusza (PGL LP), że usuwanie martwego drewna nie ma miejsca na gruntach	Zapisy pozostają bez zmian.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	istniejące – z zaznaczeniem, że dotyczy gruntów poza zarządem LP – i potencjalne, przy siedliskach 9130 i 91E0.	Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	pozostających w zarządzie Lasów Państwowych i wniosek by fakt ten był jasno uwidoczony w zapisach dokumentu.	
30.	Uwaga do załącznika nr 4. Wskazanie na potrzebę uszczegółowienia zapisu: „osiągnięcie właściwego stanu ochrony” dotyczącego podkowca małego i nocka dużego.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Zapis wykreślono – uszczegółowieniem są pozostałe cele działań ochronnych.	Zapis wykreślono.
31.	Uwaga do załącznika nr 5 Wskazanie na potrzebę weryfikacji zapisu „właściciel/zarządca” w kolumnie „podmiot odpowiedzialny za wykonanie – konieczność usunięcia lub doprecyzowania sformułowania	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Uwagę uwzględniono – zapisy zostały zweryfikowane tak by właściciel/zarządca pozostał tylko przy tych działaniach, które wykraczają poza obowiązki określone obecnymi regulacjami.	Zapis zweryfikowano – został wykreślony lub uzupełniony
32.	Uwaga do załącznika nr 5 – konieczność doprecyzowania sformułowania “należy utrzymać komunikację pomiędzy kościołem w Sieniawie (kolonia) a zwartym obszarem leśnym (żerowisko). Nie należy dopuścić do przzerwania ciągłości zadrzewień i zakrzewień stanowiących korytarz ekologiczny”.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Zapis doprecyzowano.	Zapis: - należy utrzymać komunikację pomiędzy kościołem w Sieniawie (kolonia) a zwartym obszarem leśnym (żerowisko). Nie należy dopuścić do przzerwania ciągłości zadrzewień i zakrzewień stanowiących korytarz ekologiczny. zmieniono na: - należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień pomiędzy kościołem w Sieniawie (kolonia) a zwartym

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
				<i>obszarem leśnym (żerowisko), stanowiących korytarz ekologiczny.</i>
33.	Uwaga do załącznika nr 5 Wskazano konieczność doprecyzowania działania: „- nie należy dopuścić do fragmentacji obszarów leśnych i zadrzewień przez powstanie izolowanych płatów tych siedlisk; - nie należy dopuścić do degradacji żerowiska poprzez wielkoobszarowe wylesienia i trwałe usuwanie zadrzewień bez nasadzeń zastępczych”.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Uwagę uwzględniono – zapis przeformułowano tak by była to wytyczna wskazująca na preferowany kierunek zagospodarowania terenu, nie zaś zakaz eliminujący jakiegokolwiek wylesienia.	Wskazany zapis zmieniono na: <i>należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</i>
34.	Uwaga do załącznika nr 5 Wniosek by siedliska 9130 i 91E0 były monitorowane w odstępach czasowych określonych metodyką GIOŚ czyli co 3 lata.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	W ocenie tut. Organu nie jest uzasadniony tak częsty monitoring w przypadku siedlisk leśnych. Odniesienie do metodyki GIOŚ oznacza sposób jego wykonania nie zaś częstotliwość, która w dokumencie została określona odrębnym zapisem. Z uwagi jednak na zgłoszoną uwagę zdecydowano by wykonać go dwukrotnie w okresie obowiązywania planu.	Zapis: jednorazowo, pod koniec okresu obowiązywania planu zadań ochronnych, zmieniono na: dwukrotnie, w 5 i 10 roku obowiązywania planu
35.	Uwaga do załącznika nr 5 Wskazanie na konieczność doprecyzowania terminu wykonania działań związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy dla nocka dużego i podkowca.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Zapis doprecyzowano.	Zapis uzupełniono o termin: <i>Zadanie należy wykonać w pierwszych pięciu latach obowiązywania planu.</i>
36.	Uwaga do załącznika nr 6 Wskazano konieczność doprecyzowania sformułowania:	Generalna Dyrekcja Ochrony	Uwagę uwzględniono – zapis przeformułowano tak by była to wytyczna wskazująca na preferowany kierunek zagospodarowania terenu, nie zaś zakaz eliminujący	Wskazane zapisy zmieniono na: <i>należy utrzymać zwarty</i>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>„nie należy dopuścić do wielkoobszarowych wylesień lub fragmentacji obszarów leśnych – utrzymać dotychczasowy sposób zagospodarowania terenu.”</p> <p>oraz sformułowania: „nie należy dopuścić do wielkoobszarowych wylesień lub fragmentacji Parku Zdrojowego i obszarów leśnych – utrzymać dotychczasowy sposób zagospodarowania terenu”.</p>	Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	jakiegokolwiek wylesienia.	<i>charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację</i>

12. Literatura

- Kozakiewicz K. 2003. Letnie stanowiska nietoperzy na strychach budynków sakralnych w Beskidzie Niskim i Sądeckim oraz na Pogórzu Środkowobeskidzkim – kontrole w latach 1999-2001. *Studia Chiropterol.* 3-4: 21-30.
- Mleczek T., Szatkowski B. 2001. Wyniki letnich kontroli stanowisk nietoperzy w Beskidzie Niskim i na Pogórzu Karpackim. *Jaskinie Beskidzkie* 4: 21-22;
- Piksa K. materiały niepublikowane.
- Szkudlarek R. materiały niepublikowane.
- Szkudlarek R., Węgiel A., Węgiel J., Paszkiewicz R., Mleczek T. 2008. Nietoperze Beskidu Sądeckiego i Beskidu Niskiego. *Nietoperze* 9: 29-58.
- Szkudlarek R., Węgiel A., Węgiel J., Paszkiewicz R., Mleczek T., Gottfried T., Grzywiński W., Gubańska A., Iwaniuk Ł., Adamski A., Dudek I. 2003: Nietoperze Beskidu Sądeckiego i Niskiego. PON.
- Węgiel A., Paszkiewicz R., Szkudlarek R. 2001 Nietoperze Beskidu Wyspowego, Beskidu Sądeckiego, Beskidu Niskiego i Pogórza Karpackiego – letnie schronienia nietoperzy w budynkach *Nietoperze* 2 75-84.
- Święś F. 1982. Geobotaniczna charakterystyka lasów dorzeczy Jasiołki i Wisłoka w Beskidzie Niskim. Florian Święś. Krajowa Agencja Wydawnicza.
- Inwentaryzacja siedlisk i gatunków Natura 2000 w Lasach Państwowych 2007.
- Dane WZS w Rzeszowie 2008.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Dukla na okres 01.01.2008–31.12.2017. BULiGL O/Przemysł 2007.

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rymanów na okres 01.01.2009-31.12.2018. BULiGL O/Przemysł 2008.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

NARODOWA
FUNDUSZ
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

